

**T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**OKULLARDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN
GRUPLAŞMALARININ OKUL YÖNETİM SÜRECİNE GETİRDİĞİ
YANSIMALAR**

Yüksek Lisans Tezi

ARIF ZENGİN

**AMASYA
Ocak-2022**

**T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**OKULLARDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN
GRUPLAŞMALARININ OKUL YÖNETİM SÜRECİNE GETİRDİĞİ
YANSIMALAR**

**Hazırlayan
Arif ZENGİN**

**Danışman
Doç. Dr. Adem BAYAR**

AMASYA-2022

ETİK BEYAN

Tezimin içerdığı yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi AÜ Sosyal Bilimler Enstitüsünden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksinin ortaya çıkması durumunda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. 20/01/2022

İmza
Arif ZENGİN

TEZ ONAY SAYFASI

Arif ZENGİN tarafından hazırlanan Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Gruplaşmalarının Okul Yönetim Sürecine Getirdiği Yansımalar başlıklı bu çalışma, 20/01/2022 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jürimiz tarafından Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak **oy birliği** ile başarılı bulunarak kabul edilmiştir.

Jüri

Danışman : Doç. Dr. Adem BAYAR

Üye : Prof. Dr. Asım ÇOBAN

Üye :Doç. Dr. Fethi KAYALAR

İmza

ONAY

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım. __ / __ / __

.....

Doç Dr. Nevzat AYDIN
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET

OKULLARDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN GRUPLAŞMALARININ OKUL YÖNETİM SÜRECİNE GETİRDİĞİ YANSIMALAR

Arif ZENGİN

Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Temel Eğitim Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans, Ocak/ 2022
Danışman: Doç. Dr. Adem BAYAR

Bu araştırmanın amacı; okullarda görev yapan öğretmenler arasında meydana gelen gruplaşmaların, okul yönetim sürecine, öğrenci başarısına, okul iklimine ve okul kültürüne yansımalarını derinlemesine incelenmektir. Okullarda görev yapan öğretmenler arasındaki gruplaşmaların nedenlerini ortaya koymak, gruplaşma nedenlerine çözüm önerileri getirmek ve öğretmenlerimizin işbirliği içinde görev yapmalarını sağlayarak okullarımızdaki başarıyı artırmak hedefiyle bu çalışma yapılmıştır.

Araştırma nitel araştırma yöntemi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışma, nitel araştırma yöntemi desenlerinden olgubilim deseni çerçevesinde düzenlenmiştir. Bu araştırmanın çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemiyle tespit edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, 2021/2022 eğitim öğretim döneminde Amasya ili Merkez ilçesinde görev yapan ve sınıf öğretmenliği, matematik öğretmenliği, Okul Öncesi öğretmenliği, İngilizce öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, Teknoloji Tasarım öğretmenliği, Bilişim Teknolojileri öğretmenliği, Fen ve Teknoloji öğretmenliği, Görsel Sanatlar öğretmenliği, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenliği ve Beden Eğitimi öğretmenliği branşlarından oluşan 20 yönetici ve öğretmen grubundan oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 18 maddelik açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Covid-19 hastalığının insanlar arasında çok çabuk yayılan bir hastalık olduğu ve özellikle insanların birbirleriyle yakın mesafe ve temas halinde oldukları zaman hastalığın çok çabuk yayıldığı bilindiğinden dolayı katılımcılarla yakın mesafe ve temas olmaması için görüşmeler telefon veya zoom programları yoluyla yapılmış ve veriler bu yöntemlerle toplanmıştır. Katılımcıların görüşme sorularına samimi ve içten bir şekilde cevap vermeleri istenmiştir. Her bir görüşme ortalama 45-60 dakika aralığında sürmüştür. Yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen veriler betimleyici bakış açısına göre analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda veriler analiz edildiğinde katılımcılar öncelikle gruplaşma kavramını; aynı düşünceye sahip olma, küçük topluluklar, ayrışma ve grup olma, menfaat ilişkisi ve ortak paydada buluşma olarak ifade etmişlerdir. Araştırma sonucunda katılımcılar öğretmenler arasındaki gruplaşma nedenlerini; cinsiyet, sendikalar, öğretmenlerin dünya görüşleri, branş farklılığı, okul kültürünün oluşmaması ve ortak öğrenciler şeklinde belirtmişlerdir. Katılımcılar öğretmenler arasındaki gruplaşmaların eğitime etkilerini; eğitim-öğretimde engellerin ortaya çıkması, okul başarısının düşmesi, iletişim problemlerinin meydana gelmesi ve öğretmen ayrışmalarının ortaya çıkması şeklinde ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenler; öğretmenler arasındaki gruplaşmaların olumsuz etkilerini en aza indirmek için ise; öğretmenler arasında sosyal etkinlikler düzenlenmeli, okulda iletişim bağı güçlendirilmeli, okul yönetimi tarafsız olmalı, okul kültürü oluşturulmalı, öğretmenlerde meslek bilinci oluşturulmalı ve okulda disiplin sağlanmalı şeklinde önerilerde bulunmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Gruplaşma kavramı, Öğretmen ilişkileri, İletişim, Öğretmen gruplaşmalarının öğrenciye etkisi, Öğretmen gruplaşmalarının eğitime etkisi, Okul kültürü ve okul iklimi.

ABSTRACT

REFLECTIONS OF GROUPING OF TEACHERS WORKING IN SCHOOLS ON THE SCHOOL MANAGEMENT PROCESS

Arif ZENGİN

Amasya University, Institute of Social Sciences
Department of Elementary Education, M.A., January / 2022
Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Adem BAYAR

The purpose of this research is to examine deeply the reflection of the groupings among the teachers working in the schools on the school management process, student success, school climate and school culture. This study was carried out with the aim of revealing the reasons for the groupings among the teachers working in the schools, suggesting solutions to the causes of the grouping, and increasing the success in our schools by enabling our teachers to work in cooperation.

The research was carried out in the scope of qualitative research method. The study was organized within the framework of the phenomenology pattern, one of the qualitative research method patterns. The study group of this research was determined by purposive sampling method. The study group of the research consists of 20 administrators and teachers, involved classroom teacher, mathematics teacher, pre-school teacher, English teacher, Turkish teacher, Technology Design teacher, Information Technologies teacher, Science and Technology teacher, Visual Arts teacher, who work in the central district of Amasya province in the 2021/2022 academic year. A semi-structured interview form consisting of 18 open-ended questions was used as a data collection tool in the research. Since it is known that the Covid-19 is a disease that spreads very quickly among people, especially when people are in close distance and contact with each other, interviews were made via telephone or zoom programs to avoid close distance and contact with the participants, and the data were collected by these methods. Participants were asked to answer the interview questions candidly and sincerely. Each interview lasted an average of 45-60 minutes. The data obtained as a result of the studies were analyzed from a descriptive point of view.

When the data were analyzed as a result of the research, the participants firstly defined the concept of grouping as having the same idea, small communities, separation and being a group, interest relationship and meeting on a common ground. As a result of the research, the participants explained the reasons for grouping among the teachers as gender, unions, teachers' worldviews, branch differences, lack of school culture and common students. They expressed the effects of groupings among teachers on education as the emergence of obstacles in education, the decrease in school success, the occurrence of communication problems and the emergence of teacher separations. In order to minimize the negative effects of groupings among teachers, the teachers participating in the research suggested that social activities should be organized among teachers, communication ties should be strengthened at school, school management should be neutral, school culture should be created, professional awareness should be created in teachers and discipline should be provided at school.

Keywords: The concept of grouping, Teacher relations, Communication, The effect of teacher groupings on students, The effect of teacher groupings on education, School culture and school climate.

ÖN SÖZ

Çalışmalarımın her aşamasında bana zaman ayıran, değerli bilgileri ile yardım eden ve katkılarıyla beni yönlendiren, motive eden, hoşgörü, sabır, bilgi ve tecrübelerini eksik etmeyen danışmanım, değerli hocam Doç. Dr. Adem BAYAR'a teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırma sırasında gerekli verilerin toplanmasında yardımcı olan tüm öğretmenlere, okul yöneticilerine, burada adını saymadığım emeği geçen herkese ve her zaman desteğiyle bana güç veren sevgili eşim Sadet ZENGİN'e, oğlum Ali Furkan ZENGİN'e ve kızlarım Elif Ecrin ZENGİN ile Asel ZENGİN'e teşekkür ederim.

Arif ZENGİN

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN	i
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar DİZİNİ.....	xiii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiv

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi.....	5
1.4. Sayıltılar	6
1.5. Sınırlılıklar	7
1.6. Tanımlar.....	7

II. BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	9
2.1. Grup ve Gruplaşma Kavramlarının Tanımı	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
2.2. Öğretmenlerin Gruplaşma Nedenleri.....	10
2.2.1. Öğretmen Gruplaşmalarında Cinsiyetin Etkisi	10
2.2.2. Öğretmen Gruplaşmalarında Medeni Durumun Etkisi.....	11
2.2.3. Öğretmen Gruplaşmalarında Siyasi Görüşün Etkisi.....	11
2.2.4. Öğretmen Gruplaşmalarında Farklı Sendikaya Üyeliklerin Etkisi	12
2.2.5. Öğretmen Gruplaşmalarında Hemşehrilik Durumunun Etkisi.....	14
2.2.6. Öğretmen Gruplaşmalarında Branş Farklılığının Etkisi	15
2.2.7. Öğretmen Gruplaşmalarında Aile Durumunun Etkisi	16
2.3. Öğretmen Gruplaşmalarının Okul Yönetimine Olumsuz Etkileri.....	16
2.3.1. Öğretmen Gruplaşmalarının Okul Yönetimine Olumsuz Etkileri.....	16
2.3.2. Öğretmen Gruplaşmalarının Öğrenci Başarısına Olumsuz Etkileri	17
2.3.3. Öğretmen Gruplaşmalarının Velilere Olumsuz Etkileri	19
2.3.4. Öğretmen Gruplaşmalarının Okul İklimine Olumsuz Etkileri	19

2.4. Öğretmen Gruplaşmalarının Okul Yönetimine Olumsuz Sonuçları	21
2.4.1. Öğretmen Gruplaşmalarının Okul Yönetimine Yönelik Olumsuz Sonuçları	21
2.4.2. Öğretmen Gruplaşmalarının Okul İçi İletişime Yönelik Olumsuz Sonuçları	22
2.4.3. Öğretmen Gruplaşmalarının Öğrenci Başarısına Yönelik Olumsuz Sonuçları	24

III. BÖLÜM

3. YÖNTEM.....	26
3.1. Araştırmanın Modeli	26
3.2. Araştırma Grubu	27
3.3. Verilerin Toplanması	29
3.4. Veri Toplama Araçları.....	29
3.5. Verilerin Analizi	30

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR	32
4.1. Birinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular.....	32
4.1.1. Aynı Düşünceye Sahip Olma.....	33
4.1.2. Küçük Topluluklar.....	33
4.1.3. Ayrışma ve Grup Olma.....	34
4.1.4. Menfaat İlişkisi.....	34
4.1.5. Ortak Paydada Buluşma	34
4.2. İkinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	35
4.2.1. Ayrışma	35
4.2.2. Aynı Siyasi Görüş	36
4.2.3. Fikir Birliği	36
4.2.4. Ortak Çıkar	37
4.3. Üçüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	37
4.3.1. Kümeleşme.....	38
4.3.2. Ayrışma	39
4.3.3. Çıkar Birlikteliği	39
4.3.4. Bölünme	39
4.3.5. Kutuplaşma.....	40
4.3.6. Örgütlenme.....	40

4.4. Dördüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular.....	40
4.4.1. Saygı Çerçevesinde Olmalı.....	41
4.4.2. İşbirliği İçinde Olmalı.....	42
4.4.3. Birbirleriyle İletişim Halinde Olmalı.....	42
4.4.4. Yardımlaşma ve Dayanışma İçinde Olmalı	43
4.4.5. Empati Çerçevesinde Olmalı.....	43
4.5. Beşinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	43
4.5.1. Cinsiyete Bağlı Gruplaşmalar.....	44
4.5.2. Aynı Sendikaya Üyelik Durumuna Bağlı Gruplaşmalar.....	45
4.5.3. Siyasi Görüşe Bağlı Gruplaşmalar.	45
4.5.4. Branş Farklılığına Bağlı Gruplaşmalar.....	46
4.5.5. Okul Yönetimine Yakınlık Durumuna Bağlı Gruplaşmalar	46
4.5.6. Medeni Duruma Göre Oluşan Gruplaşmalar	47
4.6. Altıncı Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular.....	47
4.6.1. Cinsiyet.....	48
4.6.2. Sendikalar.....	48
4.6.3. Öğretmenlerin Dünya Görüşleri	49
4.6.4. Branş Farklılığı.....	49
4.6.5. Okul Kültürünün Oluşmaması.	50
4.6.6. Ortak Öğrenciler	50
4.7. Yedinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular.....	51
4.7.1. İletişime Açık Olan Öğretmenler.....	51
4.7.2. Hemcinsim Olan Öğretmenler.....	52
4.7.3. Düşünce Olarak Bağdaştığım Öğretmenler.....	53
4.7.4. Aynı Branşta Olduğum Öğretmenler	53
4.8. Sekizinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	54
4.8.1. Aynı Siyasi Görüşe Sahip Olmak	54
4.8.2. Çıkar Merkezli Düşünmek.....	55
4.8.3. İnanıldığı Değerlere Sahip Çıkan Topluluğa Üye Olmak	55
4.9. Dokuzuncu Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	55
4.9.1. Gruplaşmayı Ortaya Çıkaran Durumlar	56
4.9.2. Öğretmenlerin Ayrışmalarına Neden Olan Durumlar	57
4.9.3. Gruplaşmayı Doğrudan Etkileyen Durumlar	57
4.10. Onuncu Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular.....	57
4.10.1. Eğitim-Öğretimde Engellerin Ortaya Çıkması.....	58
4.10.2. Okul Başarısının Düşmesi.....	59

4.10.3. İletişim Problemlerinin Meydana Gelmesi	59
4.10.4. Öğretmenlerin Ayrışmalarının Ortaya Çıkması.....	60
4.11. On Birinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	60
4.11.1. Okul İklimini Olumsuz Etkiler.....	61
4.11.2. Okulda İletişim Problemleri Yaşanır	61
4.11.3. Öğretmenler Arasında İşbirliği Gerçekleşmez	62
4.11.4. Okul Başarısı Düşer.....	62
4.11.5. Öğretmenlerde Motivasyon Eksikliği Yaşanır	63
4.12. On İkinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	63
4.12.1. Tarafsızlık ve Eşitlik İlkesinin Bozulması	64
4.12.2. Yönetici-Öğretmen Arasında Problemler Yaşanması.	64
4.12.3. Okul İşleyişinin Bozulması	65
4.12.4. Okul Yönetiminin Başarısız Olması.....	65
4.12.5. Okul Yöneticilerinin Bölünmesi.....	66
4.13. On Üçüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	66
4.13.1. Öğrenci Başarısı Düşer.....	67
4.13.2. Öğrencilerde Motivasyon Düşüklüğü Yaşanır.....	67
4.13.3. Öğrenci Birlikteliği Bozulur	68
4.13.4. Öğretmen-Öğrenci İlişkisi Bozulur.....	68
4.14. On Dördüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular.	69
4.14.1. Dışlanma Duygusu Yaşatır	69
4.14.2. Güven Problemi Oluşturur	70
4.14.3. İletişim Sorunları Ortaya Çıkar	70
4.14.4. Motivasyon Düşüklüğü Yaşanır.....	71
4.15. On Beşinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	71
4.15.1. Öğretmenler Arasında İletişim Güçlendirilmeli	72
4.15.2. Sosyal Etkinlikler Düzenlenmeli	72
4.15.3. Kararlar Ortak Alınmalı	73
4.15.4. Okul Yönetimi Adil ve Şeffaf Olmalı	74
4.15.5. Görev Yeri Değişikliği Yapılmalı	74
4.16. On Altıncı Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular.....	75
4.16.1. Öğretmenler Arasında Sosyal Etkinlikler Düzenlenmeli.....	75
4.16.2. Okulda İletişim Bağı Güçlendirilmeli.....	76
4.16.3. Okul Yönetimi Tarafsız Olmalı	77
4.16.4. Okul Kültürü Oluşturulmalı.	77
4.16.5. Öğretmenlerde Meslek Bilinci Oluşturulmalı.....	77

4.16.6. Okulda Disiplin Sağlanmalı	78
4.17. On Yedinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	78
4.17.1. Öğretmenlerin Birlik İçinde Çalışmaları Sağlanmalı	79
4.17.2. Öğretmenler Arasında İletişim Güçlendirilmeli.....	80
4.17.3. Okul İçi ve Okul Dışı Zamanlarda Sosyal Faaliyetler Düzenlenmeli	80
4.17.4. Okul Yönetimi Adil ve Bütünleştirici Olmalı.....	81
4.17.5. Öğretmenlerin Özel Günlerde Birbirlerine Destek Olmaları Sağlanmalı	81

V. BÖLÜM

5. TARTIŞMA	83
-------------------	----

VI. BÖLÜM

6. SONUÇ ve ÖNERİLER	87
6.1. Sonuç.....	87
6.2. Öneriler	89
6.2.1. Eğitim-Öğretim Uygulayıcılarına Öneriler	89
6.2.2. Araştırmacılara Öneriler	91
KAYNAKÇA	92
EKLER.....	101
EK [1] Etik Kurul İzni	102
EK [2] Araştırma İzni Onayı.....	104
EK [3] Veri Toplama Aracı	106
EK [4] Özgeçmiş Sayfası	108

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlere Ait Demografik Özellikler	28
Tablo 2. Gruplaşma Kavramına İlişkin Algılar	32
Tablo 3. Katılımcıların “Gruplaşma” Kavramının Zihinlerinde Çağrıştırdıkları Algılar	35
Tablo 4. Katılımcıların “Gruplaşma” Kelimesinin Yerine Kullandıkları Kelimelere Yönelik Algıları	38
Tablo 5. Katılımcıların Öğretmenler Arasındaki İlişkilere Yönelik Algıları	41
Tablo 6. Katılımcıların Öğretmenler Arasında Yaşanan Gruplaşmalara Yönelik Görüşleri	44
Tablo 7. Katılımcıların Öğretmenler Arasındaki Gruplaşma Nedenlerine Yönelik Algıları	47
Tablo 8. Katılımcıların Daha Yakın Arkadaşlık Kurdukları Öğretmenlere Yönelik Düşünceleri.....	51
Tablo 9. Katılımcıların Aynı Sendikaya Üye Olmanın Ne Anlama Geldiğine İlişkin Algıları	54
Tablo 10. Katılımcıların Öğretmenlerin Cinsiyet, Medeni Durum, Aile Kavramı, Hemşehri, Siyasi Görüş, Branş Farklılığı Gibi Durumların Gruplaşmaları Nasıl Etkilediğine Yönelik Algıları	56
Tablo 11. Katılımcıların Gruplaşmanın Etkilerine Yönelik Algıları	58
Tablo 12. Katılımcıların Gruplaşmanın Okul İklimine Etkisine Yönelik Algıları	60
Tablo 13. Katılımcıların Gruplaşmanın Okul Yönetimine Etkisine Yönelik Algıları.....	63
Tablo 14. Katılımcıların Gruplaşmanın Öğrenci Başarısına Etkisine Yönelik Algıları	66
Tablo 15. Katılımcıların Gruplaşmanın Kendilerini ve Diğer Öğretmenleri Nasıl Etkilediğine İlişkin Algıları	69
Tablo 16. Katılımcıların Gruplaşmanın Olumsuz Etkilerini Azaltmaya Yönelik Algıları	72
Tablo 17. Katılımcıların Öğretmenler Arasında Yaşanan Gruplaşmaları Önlemeye Yönelik Algıları	75
Tablo 18. Katılımcıların Öğretmenler Arasında Birlikteliği Sağlamak İçin Yapılacak Çalışmalara Yönelik Algıları	79

KISALTMALAR DİZİNİ

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

OKY: Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği

RG: Resmi Gazete

TDK: Türk Dil Kurumu

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıtlılar, sınırlılıklar ve konuyla ilgili kavramların tanımları yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Bir örgütte çalışanlar arasında farklı nedenlerden dolayı gruplaşmalar meydana gelebilmektedir. Gruplaşma kelimesinin kökü olan grup kelimesi, Fransızcadan Türkçemize geçmiştir. Türk Dil Kurumu'na göre grup kelimesinin anlamı; küme, görüşleri çıkarları bir olan kimseler bütünüdür (TDK, 2021). Gruplaşma sözcüğünün anlamı ise, grup halinde ayrılma eylemidir. Bir örgütteki çalışanlar arasında farklı nedenlerden dolayı ortaya çıkan gruplaşmalar örgüt çalışanları arasındaki birlikteliği zedelediği, örgüt çalışanlarının birlik ve beraberlik içinde çalışmalarını engellediği bilinmektedir. Örgütlerdeki bu gruplaşma durumlarından dolayı örgüt çalışanların enerjisi, motivasyonu, üretkenliği, verimliliği de azalmaktadır. Dolayısıyla çalışanlar arasındaki gruplaşmalar, ayrışmalar nedeniyle örgütün başarısı da olumsuz olarak etkilenmektedir.

Bir örgütte, kurumda görev yapan kişiler arasında oluşabilecek gruplaşmalar, o örgütteki çalışanlar arasında kıskançlık, mutsuzluk, bölünme, ayrışma, iletişim problemleri, vb. sonuçları doğurmaktadır. Bir kurumda görev yapan insanlar arasındaki gruplaşmalar yüzünden o kurumda yine insanlar arasında bütünleşme, birlik olma, ortak faaliyetlerde bulunma, ortak hedefler için gayret etme gibi durumlar oluşmamaktadır. Çalışanlar farklı nedenlerden dolayı birbirleri arasında gruplaştıklarında, bölündüklerinde, ortak hareket edemediklerinde, ayrıştıklarında, birbirleri ile iletişim halinde olmadıklarında o kurumun başarısı olumsuz etkilenecektir. Ekici (2020) iletişimin sağlıklı olmadığı bir okulda çalışanlar arasında birlik ve beraberlikten söz edilmeyeceğini ifade etmiştir. Bu durumdan dolayı örgütlerde başarıdan ziyade başarısızlıklar ortaya çıkmaktadır.

Gerek yazılı gerekse görsel haberlerde okullarda öğretmenler arasında farklı nedenlerden dolayı fiziksel müdahaleye kadar varan sorunlar yaşadığı görülmektedir. Örneğin; 2018 yılında İzmir Karşıyaka'da Fevzipaşa Ortaokulu'un spor salonunda Beden Eğitimi Öğretmeni S.A, kendisi gibi Beden Eğitimi Öğretmeni olan F.D'ye saldırma

eyleminde bulunmuştur. Meslektaşının fiziksel darbelerine maruz kalan ve aynı zamanda 9 haftalık hamile olan F.D, çıkan kavgada bebeğini kaybettiği ve ayrıca ayağının üç ayrı yerden kırıldığı haberlerde mevcuttur (Posta, 2017). Bir başka örnek ise 2017 yılında Antalya Muratpaşa ilçesi Ermenek İlkokulu'nda, ücreti Uluslararası Çocuklara Acil Yardım Fonu tarafından ödenen ve Suriyeli çocukların Türkçe ve oryantasyon eğitimini üstlenen Ö. İ.'nin bir önceki hafta derslere girmemesi sonucu, İngilizce öğretmeni S. Ö.'ün tepki göstermesi üzerine tekme tokat kavga çıktığı yine haberlerde mevcuttur (<https://www.ensonhaber.com>). Okullarda farklı nedenlerden dolayı öğretmenler arasında yaşanan gruplaşmalar kavgalara neden olabilmektedir. Yaşanan bu gruplaşmalar aynı zamanda öğretmenlerin çalıştığı okula bağlılığını, öğretmenlerin ve yöneticilerinin motivasyonunu, öğretmenlerin ve yöneticilerin verimliliğini, yöneticilerin ve öğretmenlerin okuldaki başarı durumunu ve öğrencilerin akademik başarı durumlarını olumsuz etkilediği bilinmektedir.

Bir okulda başarının gerçekleşmesi için gruplaşmalardan önce okul ikliminin oluşması gerekmektedir. Şişman ve Turan (2004) bir okulda olumlu bir öğrenme olması için öncelikle olumlu bir okul ikliminin oluşturulması gerektiğini ifade etmektedirler. Olumlu bir okul iklimi bir okuldaki bütün paydaşların gruplaşmadan, ayrışmadan, hep birlikte eğitim için ortak bir paydada bulunmakla sağlanabilmektedir. Okul iklimi; bir okuldaki öğretmen, öğrenci, okul yöneticileri ve veliler dâhil olmak üzere herkesin etkilediği ve etkilendiği örgütsel bir özelliktir (Çalık ve Kurt, 2010). Bir okulda sağlıklı bir okul iklimi ortaya çıkması için okul çalışanlarının birbirlerine karşı saygı, sevgi, birlik ve beraberlik çerçevesinde ilişkilerini oluşturmalıdırlar. Çünkü yönetici ve öğretmenler arasında oluşan bu etkiler haliyle öğrencilere de yansımaktadır. Bir okuldaki okul iklimi sağlıklı ise o okuldaki başta öğretmenler olmak üzere bütün paydaşların başarılı ve buldukları ortamdaki mutlu oldukları bilinmektedir. Çünkü sağlıklı bir okul iklimi aynı zamanda okulun bütün paydaşlarının motivasyonunu da yüksek tutmaktadır. Ancak bir okulda, okul iklimi problemlili ise okuldaki bütün paydaşlar başarısız ve mutsuz olacaktır. Okul ikliminin problemlili olduğu kurumlarda yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve okulun diğer paydaşları okula karşı olumlu bir tavır, tutum sergilemeyeceklerdir. İnsanlar okula mutlu bir şekilde değil, tam tersi mutsuz bir şekilde geleceklerdir.

Eğitimin kalitesi bir toplumun bütün üyeleri için oldukça önemli bir gerçektir. Bir toplumun gelişmesi, aydınlanması, kalkınması ancak eğitim ile gerçekleşebilir. Eğitimin kalitesi bu etkenlerle doğru orantılıdır. Toplumun bütün üyeleri eğitim yaşantılarını sağlamak için okullarda faaliyetler içinde bulunmaktadırlar. İnsanlar özellikle çocukluk ve gençlik yıllarının büyük bir bölümünü eğitim kurumlarında yani okullarda geçirmektedirler.

Bir kişi hayatının 5-18 yılları arasındaki zamanının büyük bir kısmını evden çok okulda geçirmektedir. Bir çocuk vaktinin büyük bir bölümünü okulda geçirdiği için o okulda çalışan öğretmenlerin ve okulun karakteristik özellikleri çocuğa da geçebilmektedir. Ekşi (2006) bir öğrencinin okulun kapısından içeri girdiği anda okulun ve öğretmenlerin kendine has karakteristik özelliklerini hemen fark edeceğini ve benimseyebileceğini ifade etmektedir. Bir okulun hem kendi atmosferi hem de öğretmenlerin tutum ve davranışları herkesi etkilemektedir. Öğretmenlerin hem okula yönelik hem de kendi aralarındaki ilişkiler öğrencileri de etkilemektedir. Öğretmenler birbirleri ile farklı nedenlerden dolayı gruplaşırlarsa öğrenciler bunlardan olumsuz şekilde etkileneceklerdir. Çünkü öğretmenler arasında oluşan gruplaşmalar sadece öğretmenleri değil o okuldaki öğrencileri de ilgilendirmektedir. Öğretmenlerin birbirleri ile olan ilişkileri öğrenciler tarafından gözlemlenebilmektedir. Öğrencilerin öğretmenlerin davranışlarını, tutumlarını örnek aldıkları bilinmektedir. Öğrenciler okulda sadece akademik bilgiler değil aynı zamanda hayata dönük alışkanlıklar da kazanırlar. Akman (2010) bir okuldaki örgütsel iklimin öğrenciyi doğrudan etkilemekte ve öğrencinin sadece öğretimine değil aynı zamanda eğitim boyutuna da yani davranış, yaşantı, ahlak, gibi değerler boyutuna da yön verdiğini ifade etmektedir. Okullar öğrencilerin akademik başarı anlamında geliştirilmesiyle birlikte aynı zamanda onların davranışsal, duygusal ve kişilik olarak da geliştirilmesi açısından sorumludur. Öğrencilerin bu kazanımları kazanmaları için gerekli olan etkenlerden bir tanesi de öğretmenlerin birlik içinde olmalarıdır.

Öğretmenlerin birbirleri ile sürekli iletişim halinde olmaları, öğrencilerin daha başarılı ve kaliteli bir birey olarak yetişmeleri için sürekli fikir alış verişinde bulunmaları, birlik ve beraberlik içinde olmaları o okulun başarısını, kalitesini ve güvenilirliğini artıracaktır. Okuldaki öğretmenlerin ayrışmaları okul başarısına nasıl olumsuz etki ediyorsa, öğretmenlerin aynı amaç için birlikteliği, beraberliği de okul başarısını artırmada bir o kadar etkilidir. Öğretmenlerin birlikte çalışmaya motive olması, okula yeni katılan öğretmenlere mesleksel destek vermesi, öğretmenlerin düşüncelerini birbirleriyle paylaşması, öğretmenlerin farklı meslektaşlarını ve öğrencilerini kabullenmesi, işbirliği ve takım çalışması içerisinde olmaları öğrencilerin akademik başarısını arttırmada oldukça etkili olduğu görülmektedir. Peterson ve Deal (2002) bir okuldaki çalışanları birbirine kenetleyen, birbirlerini belli bir amaç doğrultusunda bağlayan ortak değerlerin öğretmenlerin, öğrencilerin ve yöneticilerin düşüncelerini ve duygularını etkilediğini ve şekillendirdiğini ifade etmektedirler. Öğretmenlerin ortak değerler ve hedefler içinde olmaları onların birlik olmalarını sağlayacaktır. Öğretmenlerin meslektaşlarıyla ortak

hareket etmeleri, aynı zamanda öğrencilerin de birçok konuda kendi aralarına ortak hareket etmelerini sağlayacaktır.

Gruenert (2005) işbirlikçi okul ikliminin, o okuldaki öğrenci başarısı üzerinde en yaşamsal etkiye sahip bir etken olduğunu ifade etmiştir. Bir okulda işbirliğine yeterli derecede önem verilmediği takdirde öğrenci başarısının yüksek olması beklenmez. Okullarda işbirlikçi, bütüncül bir kültürün hâkim olması, öğrenci başarısının artmasına neden olmaktadır. İşbirlikçi eğitimciler, hem çalıştıkları okulun hem de öğrencilerinin performansını, başarısını geliştirmenin yollarını araştırırlar. İşbirlikçi eğitimciler kendilerini geliştirmek ve öğrencilerini akademik ve davranış anlamında daha ileri seviyeye taşımak için sürekli iletişim halinde olurlar. Karpicke ve Murphy (1996) bir okulun sadece öğrenci başarısını arttırmanın yollarını değil, bununla birlikte verimlilik artışını da sağlayan bir okul olması gerektiğini ifade etmektedirler.

Okul kültürü, yöneticilerin ve öğretmenlerin ortak değer, norm, davranış, tutum ve inançlar etrafında birleşmeleri sonucunda ortaya çıkar (Çelik, 2002). Okul kültürü, okuldaki bütün çalışanların ortak bir şekilde oluşturdukları amaçlar ve değerler bütünüdür. Okul kültürünün sağlıklı ve etkili bir şekilde oluşması için öğretmenlerin birlik ve beraberlik içinde olmaları gerekmektedir. Öğretmenlerin birlikte hareket ederek, işbirliği ve iletişim içinde olmaları öğrenci başarısı açısından da önemli bir etkidir. Hoy, Tarter ve Hoy (2006)'a göre öğrenci başarısını etkileyen üç örgütsel özellikten bir tanesi öğretmen kadrosunun ortaklaşa hareket etmesidir.

Yukarıda görüldüğü gibi, okul iklimi ve öğrenci başarısı arasında bir ilişkinin olduğunu pek çok araştırma ve araştırmacılar tarafından ifade edilmektedir. Okul lideri olarak yöneticilerin öğretmenlerle işbirliği içinde olmaları ve öğretmenlerin kendi aralarında oluşabilecek gruplaşmaları engelleyerek öğretmenler arasında işbirliğini sağlamaları, öğretmenlerin kendi aralarında birbirlerini destekleyici ve birbirlerine güvenecekleri meslektaş ilişkileri kurmaları, okuldaki yönetici ve öğretmenlerin iletişimdeki başarıları, öğrenci başarısını arttıran etkenler olarak görülmektedir. Ancak son zamanlarda insanların birbirlerine karşı güven problemi yaşadıkları görülmektedir. Öğretmenlerin birbirlerine karşı güvensizlik içinde olmaları onların küçük gruplara ayrışmalarına neden olmaktadır. Öğretmenlerin gerek öğrencilerden dolayı gerekse mesleki özellikten dolayı birbirlerine karşı güven duyması, birlikte hareket etmeleri, işbirliği içinde olmaları gerekmektedir. Ünsal (2004) özellikle kişileri psikolojik açıdan bir arada tutan, birbirleri arasında işbirliği içinde olmalarını sağlayan, kişilerin birbirleri ile ilişkilerinin temelinde güven duygusunun yer aldığını ifade etmektedir. Okul ikliminin güçlü, işbirlikçi, destekleyici, başarıya odaklı

olduğu ve aynı zamanda öğretmenler ile yöneticilerin karşılıklı güven duygusu içinde oldukları bir okulda öğrenci başarısının artacağı bilinmektedir.

Bu araştırmada okullarda görev yapan öğretmenler arasında meydana gelen gruplaşmaların eğitime yansımalarını derinlemesine incelenmeye çalışılmıştır. Böylece öğretmenlerin konuya dikkatleri çekilerek bir farkındalık oluşturulması amaçlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; okullarda görev yapan öğretmenler arasında meydana gelen gruplaşmaların eğitime yansımalarını derinlemesine incelemektir. Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

1. Gruplaşma nedir?
2. Öğretmenler arasındaki gruplaşma nedenleri nelerdir?
3. Öğretmenler arasında oluşan gruplaşmaların eğitime etkileri nelerdir?
4. Öğretmenler arasındaki gruplaşmaların olumsuz etkilerini en aza indirmek için neler yapılmalıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Birçok meslek gruplarında insanlar işbirliği içinde olmak zorundadırlar. İnsanlar çalışma hayatlarında başarıyı yakalamak için birlikte hareket etmek durumundadırlar. İş yerlerinde insanlar arasında farklı nedenlerden dolayı ortaya çıkan gruplaşmalar, bölünmeler, ayrışmalar başarıyı olumsuz bir şekilde etkiler. Atalarımız; " Birlikten kuvvet doğar." ve "Nerede birlik, orada dirlik." gibi söylemlerle birlikteliğin, beraberliğin önemini açık bir dille vurgulamışlardır. Bir örgütte başarıyı yakalamak için o örgütteki bütün paydaşların birlik içinde olması gerekir. Başarının anahtarı birlik ve beraberliktir. Ancak çalışanları gruplaştıran, ayrıştıran hatta çalışanlar arasındaki iletişimi yok eden birtakım problemler ortaya çıkabilmektedir. Örgütsel yapıların özünü oluşturan iletişim, düzenli ve sağlıklı olmadığı takdirde, örgütü oluşturan kişiler arasındaki ilişkiler de bozulmaktadır. Örgütteki bireyler arasındaki ilişkilerin bozulması da o örgütün başarısız olmasına neden olmaktadır. Başarıyı yakalamak için çalışanların gruplaşmalarına, ayrışmalarına neden olan bu problemlerin araştırılması ve çözümler bulunması oldukça önemli bir hal almaktadır.

Ülkemizin her alanda başarılı olması için ilk başta eğitimde başarıyı yakalaması gerekmektedir. Ülkemiz eğitimde başarılı olduğu takdirde hemen hemen diğer bütün

alanlarda da başarılı olacaktır. Çağdaş medeniyetler seviyesinde olan ülkeler eğitimdeki başarılar sayesinde buna ulaşmışlardır. Geleceğimizin gençlerine daha iyi bir eğitim vermemiz için okullarımızın daha başarılı olması gerekmektedir. Okullarımızdaki başarıyı artıran temel öğelerden bir tanesi öğretmenlerimizin ayrıışmadan, gruplaşmadan başarı için birlik, beraberlik ve iletişim içinde olmasıdır. Ekinci ve Öter (2010)'in dünyadaki en başarılı eğitim sistemine sahip olan ülkelere birisi olan Finlandiya'daki eğitim sistemini inceledikleri çalışmalarında öğretmenlerin diğer öğretmenlerle işbirliği ve iletişim halinde olduklarını ve bu durumun başarıyı artıran önemli etkenlerden biri olduğunu belirtmişlerdir.

Okullarda görev yapan öğretmenlerin gruplaşması, en başta o okulun iklimini ve kültürünü olumsuz şekilde etkilemektedir. Böyle bir durumda okullardaki eğitimin kalitesi de, başarısı da olumsuz etkilenecektir. Çünkü okul iklimi ile öğrencilerin akademik başarıları ve sosyal alanlarda gelişmeleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bir okulun tüm üyeleri birbirine saygı duyar, birbirleri arasında adil ve tutarlı bir disiplin politikası izler ise o okulda başarı ortaya çıkacaktır (Özdemir, Sezgin, Şirin, Karip ve Erkan 2010). Ancak böyle bir durumun oluşmaması da başarısızlığı ortaya çıkaracaktır. Öğretmenlerin meslektaşlarıyla olan ilişkileri ve mesai arkadaşlarına gösterdikleri tutum ve davranışlar aynı zamanda öğrencilerin kendi arkadaşlarıyla olan ilişkilerini etkilemektedir. Öğretmenlerin kendi aralarındaki gruplaşmalar, öğrenci davranışlarını olumsuz etkilediği takdirde okulda disiplin sorunları ortaya çıkacaktır. Öğrencilerin arkadaşlarıyla çatışma halinde olduğu bir okulda da güvenlik problemleri yaşanabilmektedir. Öğretmenlerin gruplaşmadan, ayrıışmadan işbirliği ve iletişim içinde olmaları eğitim açısından oldukça önemli bir durumdur.

Eğitim çalışmalarına bakıldığında akademik yazma, okuduğunu anlama, yöneticilerin etkinlikleri, okuldaki sosyal başarı gibi konularda birçok çalışmaya rastlandığı ancak öğretmenlerin gruplaşmaları ile ilgili az sayıda çalışma yapıldığı görülmüştür. Bu nedenle, okullarda görev yapan öğretmenler arasındaki gruplaşmaların nedenlerini ortaya koymak, gruplaşma nedenlerine çözüm önerileri getirmek ve öğretmenlerimizin işbirliği içinde görev yapmalarını sağlayarak okullarımızdaki başarıyı artırmak açısından bu çalışma önemli görülmüştür.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırma aşağıdaki varsayımlara dayalı olarak gerçekleştirilmiştir:

1. Araştırmaya katılan öğretmenler görüşme sorularına samimi, içten, doğru ve tarafsız olarak cevapladıkları kabul edilmiştir.

2. Çalışmaya katılan öğretmenlerin gruplaşmalar konusunda bireysel tecrübeye sahip oldukları bilinmektedir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları aşağıda belirtilmiştir:

1. Yapılan araştırma; 2021-2022 eğitim öğretim yılı, Amasya ili Merkez ilçesinde görev yapan sınıf ve branş öğretmenleri ile sınırlıdır.
2. Araştırmada veri toplama aracı olarak sadece görüşme tekniği kullanılmıştır.
3. Bu araştırma nitel araştırma yöntemiyle yapılmıştır.

1.6. Tanımlar

Gruplaşma: İnsanların görüşleri, çıkarları doğrultusunda veya çeşitli sınıf ve birliklere bağlı bireylerin belirli bir görevi gerçekleştirmek üzere tek komutanın emri altında birleştirilmesinden meydana gelen grup oluşturma durumudur (<https://nedir.ileilgili.org>). Bir başka tanımda ise gruplaşma; çeşitli sınıf veya birliklere bağlı insanların, belirli bir görevi gerçekleştirmek amacıyla tek bir komutanın emri altında birleştirilmesi sonucu meydana gelen kıta topluluğudur (<https://www.google.com/search>).

Öğretmen: Öğretmen; bilgisiyle, kişiliğiyle, çevreye uyumuyla, çevresinin kalkınmasına yardımcı olmasıyla ve çevresindeki insanlarla sağlıklı ilişkiler kurmasıyla gibi ölçütleri sağlayan ve uygulayan kişilerdir (Çelikten ve Can, 2003). Başka bir tanımda ise öğretmen; eğitim sisteminin en temel ögesi olmakla birlikte bir ülkenin kalkınmasında, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, toplumdaki huzur ve sosyal barışın sağlanmasında, bireylerin sosyalleşmesi ve toplumsal hayata hazırlanmasında, toplumun kültür ve değerlerinin genç kuşaklara aktarılmasında etkili olan kişilerdir (Özden, 1999).

İletişim: İletişim; konuşma, yazma, dinleme, sözsüz ve sembolik imgeler yoluyla her türlü mesajı karşı tarafa aktarırken ne söylenmesi gerektiğini, ne zaman söylenmesi gerektiğini, nerede söylenmesi gerektiği, en iyi nasıl söylenebileceği ve iletilen mesajların karşı taraf tarafından alınıp alınmadığını, ayrıca karşı tarafta istenilen etkiyi bırakıp bırakmadığını fark edebilmeyi gerektiren bir süreçtir (Terzi, 2005). Bir başka tanımda iletişim; insanların birlik içinde yaşamaya başlamalarından itibaren toplumsal etkileşimlerde rol oynayan mesajların karşılıklı aktarılmasıyla, bazı anlamları aralarında paylaşmaları sürecidir (Telman ve Ünsal, 2005).

Okul İklimi: Okul iklimi; bir okuldaki öğrenciler, öğretmenler ve yöneticiler arasındaki etkileşimi belirleyen yazılı olmayan inançlar, değerler ve davranış biçimleridir

(Welsh, 2000). Başka bir tanımda okul iklimi; bir okuldaki öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin her gün o okulda olmaktan ne hissettiği durumudur (Tableman, 2004).

Okul Kültürü: Okul kültürü; bir okulda görev yapan bütün paydaşların paylaştığı tutumlar, değerler, inançlar, duygular, varsayımlar, normlar, birtakım faaliyetler ve etkileşimler ile beklentilerden oluşan uygulamalar bütünüdür (Çelik, 2000). Bir başka tanımda ise okul kültürü; bir okulda görev yapan insanların sahip oldukları yeteneklerini, alışkanlıklarını, davranış biçimlerini, gelenek hâline gelmiş anlayışlarını, inançlarını, değerlerini, varsayımlarını okul ortamlarındaki olgu ve olaylara kattıkları anlamlar olarak ifade edilmektedir (<https://www.sosyalbilgiler.org>).

Başarı: Başarı; önceden belirlenen bir takım hedefler doğrultusunda planlı ve programlı bir biçimde çaba gösterilerek hedeflenen sonuca ulaşılması, kısaca bir insanın veya örgütün hayatta istediği sonuçları elde edebilmesidir (Elmacioğlu, 2009). Yine buna benzer bir tanıma göre başarı; hedeflenen sonuca ulaşma, güdülen amaca erişme, isteneni elde etme olarak da ifade edilmektedir (Arıcı, 2007).

II. BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde, grup ve gruplaşma kavramlarının tanımı, öğretmenlerin gruplaşma nedenleri, öğretmen gruplaşmalarının okul yönetimine olumsuz etkileri ve öğretmen gruplaşmalarının okul yönetimine olumsuz sonuçları konuları hakkında kuramsal bilgiler yer almaktadır.

2.1. Grup ve Gruplaşma Kavramlarının Tanımı

Grup kelimesi, dilimizde Fransızca dilinden geçmiştir (Sabah, 2021). Grup sözcüğü dilimizde oldukça sık kullanılan kelimelerden birisidir. TDK'ya göre grup kelimesinin anlamı şu şekildedir:

- Küme,
- Ortak özellikleri olan varlıklar, nesnelere bütünü,
- Görüşleri, çıkarları bir olan kişiler bütünü, ekip,
- Çeşitli sınıf veya birliklere bağlı elemanların, belirli bir taktik görevi gerçekleştirmek üzere, tek komutanın emri altında birleştirilmesinden oluşan kıta topluluğudur (TDK, 2021).

TDK'ya göre grup kelimesinin anlamına bakıldığında, ortak özellikleri, ortak görüşleri veya ortak çıkarları olan birey topluluğudur. Bektaş ve Erdem (2015) grup kavramını, ortak norm ve ortak davranış ilkelerini paylaşan, aralarında çeşitli rol farklılaşması oluşturan, ortak bir hedefi paylaşan ve bu hedef doğrultusunda birbirleri ile iletişim kuran, karşılıklı olarak birbirlerini etkileyen iki veya daha fazla insanın bir araya gelmesi sonucu ortaya çıkan sosyal bir olgu olarak tanımlamaktadırlar.

Grup içindeki iletişim ve etkileşim çok önemlidir. Grubun türü ne olursa olsun grupta belli bir aşağı-yukarı veya bir tür üst-ast ilişkisi vardır. Eren (2000) iletişimin bir grup veya örgüt içinde olmazsa olmaz bir faktör olduğunu ifade etmektedir.

Gruplaşma kavramının Türkçe sözlükte anlamı gruplaşmak eylemidir. Gruplaşma, grup oluşturmak, gruplara ayrılmaktır (<https://www.turkcesozlukler.com>). Gruplaşma; kişilerin bir araya gelmesi ve belirli bir amaç için grup oluşturma durumudur.

İnsanların çalışma hayatlarında oluşabilecek olan gruplaşmalar bireylerin ayrışmasına, bölünmesine neden olabilmektedir. Bir örgütte meydana gelen gruplaşmalar, o örgütteki ekip ruhunun yok olması anlamına gelir ve bu durum karşısında verimlilikten söz edilemez (Eşkin Bacaksız ve Yıldırım, 2013). Örgütlerdeki ekip ruhunun yok olması başarıyı olumsuz yönde etkilemektedir. Çünkü birlik, beraberliğin olmadığı durumlarda güven olmaz. Güven duygusunun olmadığı bir ortamda huzur olmaz. Huzurun, mutluluğun olmadığı ortamlarda iş doyumunu, hedef, amaç olmaz. Hedefin, amacın olmadığı bir iş ortamında ise başarı asla kazanılmaz. Eğer bir örgütte birliktelik ruhu yakalanamaz ise orada başarı gelmez (<http://balikesir.gov.tr>).

2.2. Öğretmenlerin Gruplaşma Nedenleri

Bu bölümde, öğretmen gruplaşmalarında cinsiyetin etkisi, öğretmen gruplaşmalarında medeni durumun etkisi, öğretmen gruplaşmalarında siyasi görüşlerin etkisi, öğretmen gruplaşmalarında farklı sendikaya üyeliklerin etkisi, öğretmen gruplaşmalarında hemşehrlik durumunun etkisi, öğretmen gruplaşmalarında branş farklılığının etkisi ve öğretmen gruplaşmalarında aile durumunun etkisi başlıklarına yer verilmiştir.

2.2.1. Öğretmen Gruplaşmalarında Cinsiyetin Etkisi

Cinsiyet kavramı insanların biyolojik farklılıklarından dolayı ayrıştırılmasını ifade eden bir kavramdır. Cinsiyet kavramı, biyolojik olarak “kadın” veya “erkek” farklılığını ifade eden bir kavramdır. Cinsiyet kavramının TDK'daki tanımı; “Bireye, üreme işinde ayrı bir rol veren ve erkekle dişiyi ayırt ettiren yaratılış özelliği, eşey, cinslik, seks.” şeklindedir (TDK, 2021). Arıcı (2011) cinsiyet kavramını bir değişken olarak geçmişten günümüze gelinceye kadar toplumsal çalışmaların önemli uğraşlarından biri olduğunu ifade etmektedir. Cinsiyet kavramı üzerine birçok çalışmalar yapıldığı bilinmektedir. Cinsiyet kavramı, sosyolojik olarak ya da kavramsal olarak bir kategori olarak kullanılmakta ve bu bakımdan cinsiyete özgün bir anlam verilmektedir (Karakuş, 2007).

Okullarda görev yapan öğretmenler arasındaki cinsiyet farklılığı öğretmenlerin gruplaşmalarına, ayrışmalarına neden olan etkenlerden biridir. Öğretmenlerin genellikle hemcinsleri ile birlikte daha iyi anlaştıkları, daha iyi iletişim kurdukları, daha iyi bağdaştıkları ve hemcinsleri ile hemen hemen aynı düşünceleri paylaştıkları görülmektedir. Genellikle erkek öğretmenlerin okullarda hemcinsleri ile daha samimi ilişkiler kurabildiği, kadın öğretmenlerle ise daha resmi davranmaları ve resmiyete bağlı ilişkilerin olduğu ifade edilmektedir (Sağır ve Parlak, 2018). Öğretmenlerin okul dışı ortamlarda yaptıkları etkinlikleri genellikle hemcinsleriyle yapmaları (halı saha etkinliği,

gezi etkinliği, gün yapma etkinliği, balık tutma etkinliği, v.b.) okul dışı zamanlarda hemcinsleri ile daha fazla vakit geçirmeleri, okul içinde de daha iyi anlaşmalarına ve hemcinsleriyle gruplaşmalarına neden olmaktadır.

2.2.2.Öğretmen Gruplaşmalarında Medeni Durumun Etkisi

TDK'ya göre medeni hal; insanların evli olup olmama durumu anlamına gelmektedir. (<https://kelimeler.gen.tr>).

Okullarda görev yapan öğretmenlerin gruplaşmalarının bir diğer nedeni medeni durumlarıdır. Morrison ve Milliken (2000) bir örgütte çalışan bireylerin medeni durum gibi demografik değişkenlerinin o örgütteki konumunu, dışlanma ve diğer çalışanlarla ilişkilerini doğrudan etkilediğini ifade etmektedirler. Örgütlerde genellikle evli öğretmenlerin yine evli olan öğretmenlerle iletişimleri daha güçlü olduğu bilinmektedir. Bekar olan öğretmenlerin ise yine bekar öğretmenlerle ortak yönleri daha fazla olduğu bilinmektedir. Öğretmenlerin gerek okul dışında ve gerekse okul içinde, daha çok medeni durumlarına göre aynı durumda olan insanlarla ortak noktalarda buluşmaları öğretmenlerin kendi aralarında oluşturdukları gruplaşmaları doğrudan etkilemektedir.

Okullarda görev yapan öğretmenlerin gruplaşmalarında, medeni durum değişkeninin etkisi incelendiğinde bekâr öğretmenler ile evli öğretmenler arasındaki gruplaşmalarda etkili olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle bekâr öğretmenlerin, evli öğretmenlere göre okulda daha çok yalnızlık yaşadıkları ve evli öğretmenlerin oluşturduğu gruplara dâhil olamadıkları bilinmektedir. Yılmaz ve Aslan (2013) okullarda görev yapan öğretmenlerden bekâr öğretmenlerin evli olan öğretmenlere göre daha fazla yalnızlık yaşadıkları ve gruplaşmaların dışında kaldıklarını ifade etmektedirler.

2.2.3.Öğretmen Gruplaşmalarında Siyasi Görüşlerin Etkisi

Devlet Memurları Kanunları ile ilgili 657'nin 7. Maddesi'nde devlet memurları ile ilgili "Devlet memurları siyasi partiye üye olamazlar" hükmü yer almaktadır (<https://www.memurlar.net>). Yani 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 7. Maddesi'nde devlet memurlarının siyasi partilerle ilişkileri ile ilgili konuyla alakalı kesin bir hüküm içermektedir. İlgili maddede devlet memurlarının hiçbir koşulda herhangi bir siyasi partiye üye olmasının mümkün olmadığı açıkça belirtilmiştir.

Devlet memurlarının siyasi partilerle ilgili 657 sayılı Devlet Memurları kanununun 125. Maddesi ise herhangi bir siyasi partinin fayda ya da zarar göreceği şekilde bir faaliyette bulunan devlet memurlarının kademe ilerlemesinin durdurulmasını hükmü yer

almaktadır. Siyasi partiye üye olan devlet memurları için ise devlet memurluğundan çıkarma cezası uygulanır (Sabah, 2021).

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda öğretmenlerin herhangi bir sebeple, herhangi bir şekilde siyasi partilerden birine üye olması yasaktır. Bununla birlikte herhangi bir siyasi parti veya partilerin lehine ya da aleyhine bir davranış sergilemeleri de kanun çerçevesinde yasaklanmıştır. Ancak okullarda görev yapan öğretmenlerin resmi anlamda siyasi partiler ile herhangi bir işlem veya kayıt olmasa dahi siyasi görüş olarak birbirine daha yakın olan meslektaşlarıyla daha fazla ortak noktalarda buluşabilmeleri öğretmen gruplaşmalarına neden olan başka bir faktördür. Öğretmenlerin, bazı zamanlarda siyasi iktidarların uygulamış olduğu bazı işlemlerden sıkıntı yaşadığı bilinmektedir. Akyüz (2013) bir kısım öğretmenlerin, zaman zaman siyasal iktidarın yanlış ve haksız işlemlerine maruz kalabildiklerini ifade etmektedir. Yaşanan bu sıkıntılar yüzünden öğretmenler arasında ayrışmalar, gruplaşmalar meydana gelebilmektedir. Bunlar neticesinde ise öğretmenler arasındaki birliktelik, bir olma durumları olumsuz etkilenebilmektedir.

2.2.4.Öğretmen Gruplaşmalarında Farklı Sendikaya Üyeliklerin Etkisi

Sendika kelimesinin kökeni çok eski tarihlere dayanmakta olduğu halde bu kavramın günümüzde ifade ettiği anlamı yenidir. Eski Roma ve Yunan hukuk sistemlerinde rastlanan "Syndic" kelimesi şehir devletlerini temsil eden birey anlamına gelmektedir. "Syndicat" kelimesi ise "syndic" in yükümlülüklerini ve bu yükümlülüğün yürütülmesini ifade etmek amacıyla kullanılmış ve Türkçe'ye "sendika" olarak girmiştir (Demir, 1997; Kocaoğlu,1997; Şahlanan,1995).

Sendika kavramının tanımı farklı kaynaklarda farklı bir biçimde tarif edilmiştir. Bu tariflerden bazıları şu şekildedir. TDK'nın tanımına göre sendika; "İşçilerin ve işverenlerin iş, kazanç, toplumsal ve kültürel konular bakımından çıkarlarını korumak ve bu çıkarlarını daha da geliştirmek için aralarında kurdukları birlik"tir (TDK, 2021). Sendika, işçilerin kendi çıkarlarını korumak amacıyla bir araya geldikleri, güçlü bir biçimde çalışanları birleştirme yeteneğine sahip olan, yaygın ve sürekli olan bir kitlesel örgüt biçimidir (Çaralan, 1993). Gülmez (1995) sendika kavramını, asıl olarak sanayi devriminin ortaya çıkardığını ve işçi sınıfındaki insanların çıkarlarını korumak ve bu çıkarları geliştirmek amacıyla kurdukları örgüt olarak ifade etmiştir. Bir başka tanımda sendika, çalışan insanların hak ve çıkarlarını korumayı amaçlayan bir örgüt olmasıyla birlikte demokratik ve ekonomik mücadelenin bir aracıdır (Koç, 1992).

Sendikanın tarihi gelişimine bakıldığında işçilerin her türlü haklarını, güvencelerini korumaya ve bu hakları daha da geliştirmeyi amaçlayan bir örgüt olarak karşımıza

çıkılmaktadır. Ancak günümüze bakıldığında sendikanın artık sadece işçi sınıfının değil hemen hemen bütün çalışanların haklarını ve güvencelerini korumayı ve geliştirmeyi de kapsamaktadır. Devletin güvenlik personeli hariç (asker, polis, infaz koruma memuru, vb.) diğer bütün personellerin sendikaları bulunmaktadır. Mahiroğulları (2001) sendikanın tarihsel süreç içerisinde sadece işçilerle sınırlı kalmayıp, tüm çalışma hayatının bütün unsurlarını kapsayan bir içerik kazanmış olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca Yorgun (2007) sendikaların günümüzde toplumun bütün bireylerine hitap etmeleri, devlet ve devlete bağlı birçok kurumlara karşı bağımsız olmaları, gönüllülük ilkesi kapsamında bireyler tarafından kendi çıkarları için kurulmuş olmaları ve baskı grubu gibi özelliklere sahip olmalarından dolayı sivil toplum örgütlerine dönüştüğünü belirtmektedir. Sendikaların toplumun bütün bireylerini kapsadığı gibi eğitim camiasını da kapsamaktadır. Öğretmenlerin sendikaya üye olma, sendikaların her kademesinde görev alma ve sendikaların üst yönetim kurumlarında yönetici olma gibi hakları bulunmaktadır. Uygun (2009) öğretmenlerin meslekleri ile ilgili yaşadıkları problemlerin, kendi aralarında dayanışmaya ve örgütlenmeye sevk ettiğini ifade etmiştir.

Eğitim camiasına ait sendikaların genellikle bir siyasi partinin veya siyasi oluşumunun görüşlerini benimsemektedir. Nitekim her bir sendikanın dünya görüşü, amaçları, hedefleri ile örtüşen siyasi oluşumlarla aynı noktalarda buluşabilmektedirler. Geçmişe baktığımızda uzun mücadeleler sonucunda sendikacılığın yasallık kazanmasını elde etmesiyle siyasi partiler sendikalara karşı ilgisiz kalmamış ve karşılıklı çıkar ilişkileri doğrultusunda birlikte hareket etme içerisine girmişlerdir. Siyasi partilerin ülke yönetiminde iktidara gelebilmek için bütün kesimlerden oy toplaması gerekmektedir. Oy toplamak için de ülkenin bütün çalışan kadrosunun dolayısıyla sendikaların desteğine ihtiyaç duymaktadırlar. Bunun en önemli nedeni sendikaların örgütlü ve çok geniş tabanlı olması durumudur. Sendikalar ise geniş kapsamlı toplumsal amaçlarına, hedeflerine ulaşmak için siyaset üzerinde baskı güçlerini kullanmak istemektedirler (Mahiroğulları, 2013, Tokol, 2017). Sendikalar bazı zamanlarda siyasi partilere manevi destek vererek, bazen kitle iletişim araçları yoluyla siyasi partilere yönelik kamuoyu oluşturarak ya da sendika liderlerini parlamentoya sokarak faaliyet göstermektedirler (Uçkan, Banu, Kağnıcıoğlu, Deniz, Çelik, Aziz, 2013). Bazı zamanlarda sendikaların üst yönetim kadrosunda bulunan insanlar destek verdikleri siyasi partilerin üst yönetim kadrolarında görev alarak kendi tabanının çıkarları için faaliyetlerde bulunabilirler. Sendikaların siyasi parti veya siyasi oluşumlarla içli dışlı olması nedeniyle farklı sendikalara üye olan öğretmenlerin de farklı görüşlere, düşüncelere sahip olmasına neden olmaktadır. Farklı görüşe sahip olan öğretmenler arasında gruplaşmalar, ayrışmalar ortaya çıkmaktadır.

Bir okulda aynı sendikaya üye olan öğretmenlerin genellikle birlikte hareket ettikleri, ortak amaçlar, hedefler noktasında buluşmaları ve okul dışı zamanlarda birlikte sosyal faaliyetler içinde bulunmaları o öğretmenlerin gruplaşmalarına neden olmaktadır. Gemici (2008) öğretmen sendikaları yöneticileri ile sendika üyesi öğretmenlerin görüşleri benzerken, bu kümeler ile o okulda farklı sendikalara üye olan okul yöneticisi veya öğretmenlerin görüşlerinin farklılaşabileceğini ifade etmektedir. Bu durumun nedeni aynı sendikaya üye olan öğretmenlerin aynı ideolojiye ve aynı siyasi felsefeye sahip olmalarıdır. Sendikalara üyeliklerden dolayı ortaya çıkan bu gruplaşmalar öğretmenlerin ister istemez ayrışmalarına neden olmaktadır.

2.2.5.Öğretmen Gruplaşmalarında Hemşehrilik Durumunun Etkisi

Hemşehrilik kelimesi Farsça kökenli bir kelime olup "aynı memleketli" anlamına gelmektedir. Hemşehri kelimesinin anlamı, aynı ilden olan kimse, memleketlidir (<https://www.etimolojiturkce.com>).

İnsanlar arasında devamlılık arz eden sosyal ağların oluşturulmasını sağlayan arkadaşlık, akrabalık, komşuluk gibi çeşitli biçimsel olmayan etkileşim yöntemleri yer almaktadır. Bu etkileşim tiplerinden birisi de hemşehriliktir. Tekşen (2003) hemşehrilik durumunu, genellikle aynı köyden, aynı ilçeden, aynı ilden veya aynı bölgeden olan insanları betimlemek, tanımlamak gayesiyle kullanılan bir kavram olduğunu ifade etmektedir. Kurtoğlu (2012) bireylerin toplumsal durumunu nitelendiren hemşehri kavramını, günümüzde genel olarak kabul görmüş anlamıyla aile kökeni aynı coğrafi alandan olan, diğer bir ifadeyle kişilerin dünyaya geldikleri ve büyüdüğüleri yer olarak kabul gören memleketi aynı olan kişileri ifade etmek olduğunu belirtmiştir. Ortak mekân anlayışını temel alan bir etkileşim tipi olarak hemşehrilik, özellikle memleketinden farklı bir yerde ikamet eden bireyler arasında güçlü bir dayanışma ilişkisi kurulmasını sağlayarak bireyler arasında bir destek mekanizması oluşturmaktadır (Akdiş ve Karataş, 2018).

Hemşehriciliğin ortaya çıkmasında gerek sosyal ve kültürel gerekse ekonomik birçok neden etkili olmaktadır. Hemşehriciliğin ortaya çıkmasında, en önemli etkenlerden biri de yaşadıkları bölgeden farklı bölgeye göç eden insanların hissettikleri "güven ihtiyacı"dır (Tekşen, 2003). İnsanlar yaşadıkları yerden farklı sebeplerden dolayı göç ettikleri zaman birçok sorunla yüz yüze kalabilir ve yalnızlaşabilirler. Bu sorunları en aza indirmek için hemşehrileriyle geleneksel dayanışma içgüdüleriyle hareket etmektedirler (Kaya, 2004). Ayrıca Akpınar (2013), insanların yaşadıkları bölgeden farklı bölgelere göç ettikleri zaman dayanışma ve yardımlaşma ağlarını bulabilecekleri bir ilişki olarak hemşehrilği görmekte olduklarını ifade etmektedir. Dolayısıyla göç ettikleri bölgelerde bilmedikleri bir yapıyla,

bilmedikleri bir durumla karşılaşan ve gittikleri şehrin bir parçası olmaya çalışan insanlar, sorunları çözmek ve gittikleri coğrafi bölge karşısında tutunabilmek amacıyla hemşehrileriyle birlikte olmak isteyebilirler.

2.2.6.Öğretmen Gruplaşmalarında Branş Farklılığının Etkisi

Öğretmenlerin eğitim aldıkları ve görev yaptıkları branşlar farklıdır. Branş, öğretmenin eğitim aldığı ve görev yaptığı alandır. Türkiye’de öğretmenlik mesleğine branş açısından bakıldığında en fazla branş sınıf öğretmenliğidir (<https://www.mymemur.com.tr>). İlkokul ve ortaokulun birlikte olduğu kurumlarda genellikle sınıf öğretmeni sayısı fazladır.

Genellikle aynı branşta görev yapan öğretmenlerin öğrencilerle, okulla ve müfredatlarla ilgili problemleri, sıkıntıları aynı olduğu için birbirleri ile sohbetleri, muhabbetleri daha fazla olmaktadır. Çünkü aynı branşta görev yapan öğretmenler birbirleri ile daha fazla ortak noktada buluşabilmektedirler. Zümre Öğretmenler Kurulu bu durumu desteklemektedir. Zümre sözcüğü; topluluk, takım, grup ve camia anlamına gelmektedir (TDK, 2005). Zümre Öğretmenler Kurulu terim anlamda okullarda aynı dersi okutan öğretmenlere verilen bir addır (Ortaöğretim Kurumlar Yönetmeliği, 2017). Aynı dersi okutan, aynı branşta olan öğretmenlerin birlikte hareket etmesi, karşılıklı paylaşımlarda bulunması ve birbirleriyle dayanışma içerisinde olması zümre işbirliği olarak da ifade edilebilir. Zümre öğretmenler kurulu okulda aynı dersi okutan öğretmenlerden oluşur. Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (08/10/2013- 28789 RG) Zümre Öğretmenler Kurulu ile ilgili 95. Maddesi’nde “Zümre öğretmenler kurulu, ilkokullarda aynı sınıfı okutan sınıf öğretmenleri ve varsa alan öğretmenlerinden, ortaokul ve imam-hatip ortaokullarında ise alan öğretmenlerinden oluşur” denilmektedir (MEB, 2013).

Aynı branşta görev yapan öğretmenlerin diğer öğretmenlerle daha fazla ortak paydada buluştukları için birliktelikleri, sohbetleri daha fazla olmaktadır. Aynı branşta olan öğretmenlerin eğitim ve öğretim ile ilgili ortak noktalarda daha fazla buluşmaları hem okul içinde, hem de okul dışında farklı faaliyetlerde bulunmaları öğretmenlerin okul içerisindeki ilişkileri de etkilemektedir. Akdemir (2006)’in yaptığı bir araştırmada, tarih öğretmenlerinin tarih dersinin işlenişi sırasında yaşadıkları problemleri zümre öğretmenler kurulu toplantılarında ortaya koyarak bu sorunlara çözüm önerileri getirdikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

2.2.7. Öğretmen Gruplaşmalarında Aile Durumunun Etkisi

Ülkemizde aile kavramı toplumun her kesimince çok önemli bir yere sahiptir. Aile, bir toplumun en küçük sosyal örgütü ve toplumun en küçük yapı taşıdır. Aile, insanların dünyaya geldiği andan itibaren içinde yer aldığı, insanların yaşamını devam ettirebilmesi için gerekli olan her türlü bakım ve desteğin sunulduğu sosyal bir ortamdır. İnsanların ilk duyguyu, davranışı, düşünceyi ve eğitimini kazandığı temel yer o insanların aileleridir. İnsanların kazandıkları değerler onun hayatı boyunca kültürel ve eğitimsel formasyonunu teşkil eder (Kıncal, 1999). Aile, insan ilişkilerinin sergilendiği bir sahne gibidir (Yörükoğlu, 1980). Gökçe (1976)'ye göre aile; anne, baba, çocuklar ve kan bağı bulunan diğer akrabalarından oluşan, ekonomik ve sosyal bir birliktelik ve aynı zamanda toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik bir yapısıdır.

İnsanların özellikle çalışan bireylerin mutsuz evlilikleri onların beden ve ruh sağlığını olumsuz yönde etkileyebildiği bilinmektedir. Mutlu evliliklerden dolayı sağlanan doyumun, insanların genel yaşamından sağladıkları genel doyum durumlarına büyük ölçüde katkıda bulunduğu bilinmektedir (Ödemiş, 2008).

Öğretmenlerin cinsiyet faktörü, medeni durumları, siyasi görüşleri, farklı sendikalara üyelik durumları, hemşehricilik ve aile durumları gibi etkenlerin öğretmenler arasındaki gruplaşmaları ortaya çıkarabilecek etkenler olduğu bilinmektedir.

2.3. Öğretmen Gruplaşmalarının Okul Yönetimine Olumsuz Etkileri

Bu bölümde, öğretmen gruplaşmalarının okul yönetimine etkisi, öğretmen gruplaşmalarının öğrenci başarısına etkisi, öğretmen gruplaşmalarının velilere etkisi, öğretmen gruplaşmalarının okul iklimine etkisi başlıklarına yer verilmiştir.

2.3.1. Öğretmen Gruplaşmalarının Okul Yönetimine Olumsuz Etkileri

Okul, eğitim sisteminin en kritik ve en etkili alt sistemidir (Yavuz, 2001). Okul eğitim sisteminin en önemli ve en büyük parçasıdır. Okul eğitim sisteminin en önemli saçı ayağıdır. Okul eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü, uygulandığı yerdir. Okul yönetimi de eğitimin gerçekleştiği okulların bütün çalışmalarının düzenleme ve uygulanma işidir. Okul yönetimi bir okulun öğretim çalışmalarının düzenlenmesi ve değerlendirilmesi, okulun bütün paydaşlarıyla ilişkilerin sağlıklı yürütülmesi, okul bütçesinin hazırlanması, okula verilen ödeneğin düzenli ve yerinde harcanması, okul binasının bakımı vb. işlerin tümüne verilen isimdir. Okul yönetimi okulun her durumda karşılaşılabilecek problemlere yönelik çözüm önerileri geliştirmek ve bu çözüm önerilerini uygulamaktır. Okul yönetimi okul

iklimini oluşturan en önemli unsurdur. Özden (2002) okul yönetimini, okulun bütün amaç ve değerleri etrafında bütünleşen kişilerin performanslarını en üst seviyeye yükselterek, okulun kendine koyduğu amaçları gerçekleştirmeye yönelik kararlar alma ve bu kararları uygulama süreci olarak ifade etmektedir.

Okul yönetimi etkileyen en önemli faktörlerden birisi öğretmendir. Öğretmenlerin okula hissettikleri aidiyet duygusu, öğrencilerle olan ilişkileri, velilerle olan iletişim durumları, okul yönetimi ile ilgili bakış açıları ve öğretmenlerin kendi aralarında geliştirdikleri ilişkiler okul yönetimini doğrudan etkilemektedir. Eğitimin saç ayağını oluşturan üçlü öğelerden bir tanesi de öğretmenlerdir. Öğretmenlerin okulla ve öğrencilerle oluşturdukları her türlü bağdaşmalar okul yönetimini doğrudan etkilemektedir. Öğretmenlerin sadece okul ve öğrencilerle değil, kendi aralarında kuracakları güçlü bağlar da, birliktelikler de okul yönetimi doğrudan etkilemektedir. Öğretmenlerin birbirleriyle iş birliği ve uyum içine çalışmalarını okul yönetimini daha güçlü kılacağı bilinmektedir. Şişman (2013) bir okulda okul etkililiğinin sağlanabilmesi için; öğretmenlerinin uyumlu olması, çalışan ve öğrencilerinin okulu sahiplenme duyguları, çalışanların güveni ve sorumluluktan kaçmamaları, iyimser bir ortama sahip olması, sorunlarının çözümüne herkesin dahil olması, dostluğun ve birbirini korumanın ön planda olduğu bir ortama sahip olduğunu ifade etmektedir. Öğretmenlerin uyum içerisinde olmadığı, öğretmenlerin gruplaştığı, ayrıştığı durumlarda okul yönetimi, okulun etkili ve başarılı olmasını sağlayamamaktadır. Farklı nedenlerden dolayı oluşan gruplaşmalar, okul yönetimi, okulun huzurunu ve başarısını artırma yönünde oldukça zora sokacaktır. Öğretmenlerin birbirlerine karşı güvenerek, birbirine karşı saygılı olarak ve öğretmenlerin okul ve öğrenciler için işbirliği içinde olmaları okul yönetimi için çok önemlidir. Knackendoffel (2005) okul yönetimi için öğretmenlerin karşılıklı olarak güven, saygı, iletişim içinde olmaları ve okulun bütün paydaşlarının işbirliği içinde çalışmalarını gerektiğini öne sürmüştür.

2.3.2. Öğretmen Gruplaşmalarının Öğrenci Başarısına Olumsuz Etkileri

Bir okuldaki öğrencilerin başarısı o okulun başarısı demektir. Okulun başarılı olması için öğrencilerin başarılı olması gerekmektedir. Öğrenci başarısını etkileyen en önemli unsurlardan bir tanesi de öğretmenlerdir. Öğretmen, öğrenme ve öğretme süreçlerinin en temel unsurlarından bir tanesidir. Öğretmen, öğrenciyle devamlı etkileşim ve iletişim halinde olan, okulun eğitim programlarını uygulayan, okuldaki öğretimi yürüten kişidir. Öğretmenin nitelikleri ve davranışları bu faktörleri büyük ölçüde etkilemektedir (M.E.B. Komisyon Çalışması, 1999).

Demirtaş (2010), bir okulda öğrenci başarısı ile öğretmen işbirliği faktörleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin kendi aralarında oluşturdukları işbirliği, birliktelik, problemlere ortak çözüm yolları üretme durumları öğrenci başarısını direk olarak etkilemektedir. Bir okuldaki bütün öğretmenlerin amacı öğrencilerini daha başarılı bir hale getirmek olması gerekmektedir. Öğretmenlerin öğrencilerinin başarılı olması için karşısına çıkan problemler genellikle aynı türdendir. Bu problemlere daha sağlıklı çözüm yolları üretmek için öğretmenlerin işbirliği içinde olmaları son derece önemlidir. Çünkü öğretmenlerin işbirliği içinde olmaları, birlik içinde olmaları ile öğrenci başarısı doğru orantılıdır. Öğretmenlerin gruplaşmadan ortak hareket ettikleri durumlarda öğrenci başarısı ve dolayısıyla okul başarısı artacaktır. Connolly ve James (2006) eğitim kurumlarında öğretmenlerin karşılaştıkları problemleri çözmek için birlikte çalışmalarını gerektiğinin farkında olmalarının son derece önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Gajda ve Koliba (2007) okul başarısını artırmak için okul çalışanlarının birbirlerinden izole olarak çalışmaktan ziyade işbirliği içinde çalışmalarını gerektiğini belirtmişlerdir.

Bir okulun akademik başarısı için öğrenciler ve öğretmenler arasında olumlu ilişkiler vardır. Bir okul toplumunun bütün üyeleri birbirine karşı saygı duymalı, birbirlerine karşı adil ve tutarlı bir disiplin politikası izlemelidir. Okulun başta öğretmenleri olmak üzere diğer paydaşları arasındaki ilişkiler öğrencilerin okula bağlılık gösterme durumu ile doğru orantılıdır (Özdemir, Sezgin, Şirin, Karip ve Erkan, 2010). Öğrencilerin okula bağlılığı öğretmenlerin kendi aralarındaki ilişkiler ile doğru orantılıdır. Öğretmenlerin karşılaşılabilecekleri çeşitli problemlerin üstesinden gelmek için, buldukları ortama uyum sağlamak için ve meslektaşlarının desteğini alabilmek için meslektaşlarıyla diyalog kurabilmelidirler (Tschannen-Moran, 2001).

Öğretmenlerin gruplaşmaları onların işbirliği içinde olmalarını engellemektedir. Bir okulda öğretmenlerin iş birliği içinde olmadığı durumda öğrenciler de olumsuz olarak etkilenmektedir. Çünkü öğretmenlerin öğrencilerin eğitim ve öğretim durumları için birbirleriyle sürekli diyalog içinde olmaları gerekmektedir. Öğretmenlerin iletişim içinde olmadığı zamanlarda öğrenciler de bundan olumsuz yönde etkilenmektedirler. Okul işleyişi açısından öğretmenlerin öğrencilerle ilgili pedagojik bilgi ve becerilerini meslektaşlarıyla paylaşabilmeleri ve bunun için ortak hareket etmeleri çok önemlidir (Conley, Fouske ve Pounder, 2004).

Öğretmenlerin gruplaşmaları sadece öğrencilerin akademik başarısını değil aynı zamanda öğrencilerin davranışlarını da olumsuz olarak etkilemektedir. Öğretmen gruplaşmaları okulun bütün eğitim-öğretim faaliyetlerini etkilemektedir. Okuldaki

öğrencilerin sınıf içinde ve okul içindeki davranışları, öğretmenlerin eğitim-öğretim faaliyetleri de gruplaşmalardan etkilenmektedir. Öğretmenlerin gruplaşmadan kendi meslektaşlarıyla iletişim ve işbirliği içinde olmaları bu durumu olumlu yönde değiştirecektir. Putnam ve Borko (1997) öğretmenlerin işbirliği içinde olmalarının, öğretmenlerin öğretim uygulamalarında, öğrettikleri içeriklerde ve sınıflarındaki öğrencilerin eylemleri üzerinde oldukça etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

2.3.3. Öğretmen Gruplaşmalarının Velilere Olumsuz Etkileri

Bir okulda başarıyı yakalamak için veli ile öğretmen işbirliği içinde olması gerektiği bilinmektedir. Öğretmen ile veliler, öğrenciler ile ilgili karşılaşılan problemleri çözmek ve öğrenci başarısını artırmak için sürekli iletişim halinde olmaları oldukça önemlidir. Etkili bir öğretmen-veli işbirliğinin temelinde bu ikili arasında kurulacak güçlü bir iletişim bağının kurulmasıdır. Aslanargun (2007) bir okulda öğretmen-aile arasındaki iletişimin çok iyi olması gerektiğini ve bu durumun öğrencilerin okul başarısını artıracak gibi okulda meydana gelebilecek disiplin sorunlarının da önüne geçebileceğini belirtmektedir. Öğretmen-veli işbirliği sağlandığı takdirde okuldaki disiplin sorununun da ciddi oranda azalabileceği görülmektedir. Okul güvenliği sağlandığı takdirde okul başarısı da doğru orantılı olarak artacağı bilinmektedir. Ailesiyle öğretmenin işbirliği içerisinde olduğunu gören öğrenciler, okul içerisinde daha yapıcı davranışlar gösterme eğiliminde bulunmaktadır (Celep, 2008). Bu sebeple bir okulda öğretmen ile veli ne kadar çok işbirliği içerisinde olursa ve güçlü bir iletişime sahip olurlarsa, öğrencilere kazandırılacak olumlu davranışlar ise bir o kadar artar ve aynı şekilde istenmeyen davranışlar da azalır.

Bir okulda öğrenci-veli işbirliğini etkileyen unsurlardan bir tanesi de öğretmenlerin kendi aralarındaki ilişkileridir. Öğretmenlerin kendi aralarındaki ilişkiler daha sağlıklı olursa öğrenci velilerin de okul ile ilişkileri o derecede sağlıklı olmaktadır. Öğretmenlerin kendi aralarında oluşturdukları gruplaşmalar yüzünden veliler de okula gelmek istemedikleri bilinmektedir. Bu gibi durumlarda velilerin okula gittiklerinde kimsenin onlarla ilgilenmedikleri çeşitli araştırmalarda ifade edilmektedir. Çelik (2005) velilerin okula gittiklerinde çoğu zaman bir muhatap bulamadıklarını ve öğretmenlerin onları görmezden gelerek yanlarından geçip gittiklerini belirtmiştir. Öğretmen gruplaşmalarının velinin okula bakış açısını ve velilerin okulla ilişkilerine olumsuz yönde zarar verdiği bilinmektedir.

2.3.4. Öğretmen Gruplaşmalarının Okul İklimine Olumsuz Etkileri

Okul iklimi, okuldan okula değişim gösteren, okul içindeki ve dışındaki bütün paydaşların (öğretmen, öğrenci, okul personeli ve veli) sosyal bağlarını ve ilişkilerini, okuldaki tüm paydaşların eğitsel ve yönetsel süreçlere katılımlarını, okulun fiziksel ve

duygusal güvenliklerini, okulun organizasyon yapılarının toplam kalitesini ve karakterini yansıtan ve bu mekanizmaların nasıl işlediğini ortaya koyan göstergeler bütünüdür. Okul iklimi, okulda görev yapan bütün bireylerin davranışlarını etkileyen olgudur. Okul iklimi; bir okulu diğer okullardan ayırt eden ve o okulun kendine has özelliklerini içeren bir durumdur. Çelik (2012) okul ikliminin, o okulun bireysel kişiliği olduğunu ifade etmektedir. Okul iklimi okulun kişiliği, okulun öznel durumudur. Okul iklimi, bir okulu diğerlerinden ayırt eden ve o okulun her bir üyesinin davranışını etkileyen bir niteliktir (Hoy ve Miskel, 2010). Çalık ve Kurt (2010) okul ikliminin, o okuldaki öğretmen, öğrenci, okul yöneticisi ve veliler olmak üzere okuldaki bütün kişileri etkilediğini ve aynı zamanda herkesin etkilendiği örgütsel bir özellik olduğunu belirtmişlerdir. Okul iklimi ile ilgili yapılan ifadelerin bir çoğunun okuldaki insan ilişkileri çerçevesinde yapıldığı görülmektedir.

Bir okulda oluşan sağlıklı bir okul iklimi, o okulun etkinliğini ve verimliliğini artırmada önemli bir etken olduğu görülmektedir (Arıman, 2007). Olumlu bir okul ikliminde akademik gelişime ve öğrenmenin gerçekleşmesi oldukça önemlidir. Olumlu bir okul ikliminde öğretmenlerin hem öğrencileriyle hem de kendi araları arasında olumlu ilişkiler vardır. Olumlu bir okul ikliminde okuldaki tüm üyeler birbirine saygı duyarlar, tutarlı ve adil bir disiplin politikası izlerler. Bu nedenle, okulun başarısı ve öğrencilerin okula bağlılık göstermesi, olumlu bir okul iklimi ile ve okulun bütün çalışanlarının okuldan memnuniyet durumları ile doğrudan ilişkilidir (Özdemir, Sezgin, Şirin, Karip ve Erkan, 2010).

Sağlıklı bir okul iklimi öğretmenlerin okulda rahat ve mutlu çalışmasını, motive olmasını, işini seyerek yapmasını, öğretmenlerin diğer meslektaşlarıyla sağlıklı ilişkiler kurmasını ve kendini o okula ait hissetmesini sağlamaktadır (Topal, 2001). Olumlu okul iklimi oluşturulan okullarda okulun bütün paydaşlarının birbirleriyle ilişkileri ve iletişimleri daha güçlü olacağından dolayı okulun başarısı artacaktır. Öğretmenlerin birbirlerini desteklediği, birbirleri ile işbirliği içinde oldukları ve işlerini yapmaktan mutluluk duydukları bir okul iklimi, o öğretmenlerin okula bağlılığına oldukça önemli derecede katkı yapmasını sağlamaktadır. Ayrıca bu durum ile ilgili bazı araştırmacılar, okul iklimi ile öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışları arasında güçlü bir ilişki olduğunu belirtmişlerdir (DiPaola ve Tschannen-Moran, 2001).

Bir okulda öğretmenlerin gruplaşmaları o okulun iklimini olumsuz yönde etkilemektedir. Öğretmenlerin kendi aralarında oluşturacakları gruplaşmalar ve iletişim zayıflığı okul iklimini olumsuz yönde etkileyeceği bilinmektedir. Öğretmenlerin okul içerisinde farklı nedenlerden dolayı gruplaşmaları okuldaki birlikteliğe zarar vereceğinden dolayı okul iklimi de bu gruplaşmadan zarar göreceği bilinmektedir. Çünkü öğretmenlerin

okulda meslektaşları ile sağlıklı ilişkiler ve iletişim kuramadıkları zaman öğretmenlerin okula bakış açıları ve okula yönelik tutumları eksi yönde etkilenmektedir. Bu durum neticesinde sadece öğretmenler değil başta öğrenciler olmak üzere okulun bütün üyeleri olumsuz yönde etkilenmektedir. Bu durum sonucunda o okulun sağlıklı bir iklime sahip olması kaçınılmazdır. Sağlıksız bir okul iklimi durumunda ise; okulda çalışan bütün bireylerin iş doyumunu düşük olmakta, öğretmenlerin okula bakış açıları olumsuz olmakta, okulda baskıcı bir yönetim anlayışı sergilenmekte, okul başarısı düşmekte ve okul içinde çalışanların iletişim-etkileşim durumu sınırlanmaktadır (Çalık ve Kurt, 2010). Hernandez ve Seem (2004) olumsuz bir okul ikliminde, yöneticiler ve okulun diğer unsurları arasındaki iletişimin zayıf olacağını, öğrencilerin öğretmenler tarafından kendilerine değer verilmediğini ve saygı duyulmadığını düşüneceklerini, bu durum neticesinde öğrenci motivasyonunun ve öğrenci başarılarının düşeceğini belirtmektedirler.

Bir okulda öğretmenler arasında oluşan gruplaşmalar okul yönetimini, öğrenci başarısını, velileri ve okul iklimini olumsuz yönde etkilediği bilinmektedir.

2.4.Öğretmen Gruplaşmalarının Okul Yönetimine Olumsuz Sonuçları

Bu bölümde, öğretmen gruplaşmalarının okul yönetimine yönelik olumsuz sonuçları, öğretmen gruplaşmalarının okul içi iletişime yönelik olumsuz sonuçları ve öğretmen gruplaşmalarının öğrenci başarısına yönelik olumsuz sonuçları başlıklarına yer verilmiştir.

2.4.1.Öğretmen Gruplaşmalarının Okul Yönetimine Yönelik Olumsuz Sonuçları

Bir okulda görev yapan öğretmenlerin arasında oluşabilecek gruplaşmalar okul yönetimini oldukça sıkıntılı bir durumla karşı karşıya bırakacaktır. Çünkü okul yönetimi başarıyı yakalamak için ilk önce o okulda başta öğretmenler olmak üzere okulun bütün paydaşları arasında işbirliğini sağlaması gerekmektedir. Öğretmenler arasında etkili bir iş birliğinin oluşması ve aynı zamanda öğretmenlerin okula ve diğer meslektaşlarına karşı güven içinde olması okul başarısının artmasında önemli bir faktördür. Okulun başta öğretmenler olmak üzere bütün çalışanları aynı amaç etrafında toplanabilmesi ve herkesin katıldığı bir ortak kültürün olması okul başarısını artıracaktır (Cafıoğlu, 1995). Okulun vizyonu ve misyonu doğrultusunda amaçlarına ulaşmak için en başta öğretmenlerin birbirleriyle işbirliği içinde olmaları ve kendi aralarında güçlü bir iletişime sahip olmaları gerekmektedir. Öğretmenlerin bu tutum içerisinde olmamaları okul yönetimini olumsuz yönde etkileyecektir.

Öğretmenler arasında farklı nedenlerden dolayı meydana gelebilecek gruplaşmalar, okul yöneticilerinin de kendi aralarında gruplaşmalara ve öğretmenler arasında kayırmacı bir tutuma neden olabilir. Yöneticilerin öğretmenler arasındaki kayırmacı tutumları başta öğrenciler olmak üzere okulun diğer bütün paydaşlarını olumsuz yönde etkiler. Karacaoğlu ve Yörük (2012) eğitim işgörenlerinin yöneticilerin kayırmacı tutum ve davranışlar içinde olduklarını düşündükleri anda, işgörenler tarafından yöneticilerin adaletsiz olduğunu düşüneceklerini ve bütün çalışanlarının moral ve motivasyonlarının düşmesinin kaçınılmaz olduğunu ifade etmektedirler.

Bir okulda okul yönetiminin okulun bütün paydaşları arasında iş birliğini sağlayamadığı takdirde başarısız sayılacağı bilinmektedir. Flent (2000) sağlıklı bir okul atmosferinin okulun önemli bir motivasyon kaynağı olduğunu ifade etmektedir. Sağlıklı bir atmosfer sağlanamadığı zaman okulun genelinde motivasyon düşüklüğü gözlemlenir.

2.4.2.Öğretmen Gruplaşmalarının Okul İçi İletişime Yönelik Olumsuz Sonuçları

İletişim kavramı ile ilgili literatür incelendiğinde bir çok tanımlar bulunmaktadır. Türkçe sözlükte iletişim kavramının tanımı; “duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirilmesi” olarak ifade edilmektedir (TDK, 2005). İletişim, hem insanların hem de kurumların günlerini mutlu ve huzurlu geçirebilmeleri için gerekli olan bir beceridir. Erdoğan (1994) iletişimi, kişilerin amaçsız bir şekilde etkileşim içinde olmaktan ziyade, insanların bir etki oluşturmaya veya davranış nedeni olmaya dönük bilgilerin, bir kişiden başka bir kişiye şuurlu bir biçime aktarılması olarak ifade etmiştir. İletişim kişiler arasındaki duygu ve düşüncenin aktarılmasıdır. İletişim kişilerin ortak noktasıdır ve insanları birbirlerine bağlayan bir unsurdur. Dökmen (1997) iletişimi bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci olarak belirtmiştir. İletişim kavramı insanların ortak paydalarda buluşması ve birbirlerine karşı duygu ve düşüncelerini aktarmasıdır. İletişim insanları birbirine bağlayan ve bireyler arasındaki ilişkilerin sağlıklı bir şekilde oluşmasını sağlayan en önemli unsurlardan biridir.

Okul içi iletişim, bir okuldaki bütün çalışanların okulda geçirdiği zaman süresince birbirleriyle olan paylaşımları ve iletişimleridir. Okul içinde faaliyetlerin sürdürülmesi, okulla ilgili alınan bütün kararların çalışanlarca uygulanması, öğretmenler tarafından hazırlanan raporların okul yönetimine aktarılması, okulla ilgili ortaya çıkabilecek sorunların çözüme kavuşması, öğrencilerin akademik olarak başarıya ulaşmasının sağlanabilmesi, okuldaki işlerin yürütülmeye başlanabilmesi, okul ikliminin sağlıklı bir şekilde oluşturulması sağlıklı bir okul içi iletişim sürecine dayanmaktadır (Eroğlu, 2005). Bir okulun başta öğretmen ve yöneticileri olmak üzere okulun diğer bütün paydaşlarının sağlıklı bir iletişim içerisinde

olmaları, okul içi iletişimin sağlam temeller üzerinde inşa edilmesini sağlayacak ve bununla birlikte okul başarısının artmasına katkı sağlayacaktır. Çünkü okul içi iletişim okul başarısında önemli bir etkidir. Ergün (2004) bir okulda iletişim sürecinin iyi kurulmuş olmasının ve sağlıklı bir şekilde işlenmesinin, o okulun başarısının olumlu yönde etkileyerek çıktılarının nitelik ve nicelik olarak yükselmesine neden olacağını ifade etmektedir. Bir okulda başarıyı yakalamak için okulun bütün paydaşlarının sağlıklı bir iletişim içinde olmaları gerekmektedir. Öğrenme ortamının başarılı bir şekilde oluşması, okulun güvenli ve huzurlu bir ortam haline gelmesi, okulun hem akademik hem de sosyal alanlarda başarılı bir hale gelmesi okul içi iletişimin sağlıklı olması ile doğru orantılıdır. Öğrenme ortamlarında başarıya ulaşmak için sadece öğretmen-öğrenci iletişimi değil veli, okul yöneticileri ve çalışanların, yani bütün eğitim paydaşlarının kendi aralarında da etkili bir iletişim içine olmaları gerekmektedir (Değirmencioğlu, Er, Korkmaz, Küçükahmet, Öksüzoğlu ve Özdemir, 2000). Bu sayede oluşacak etkili bir iletişim, okul içi iletişimin de etkili ve sağlıklı olmasına neden olacaktır.

Okul içi iletişim dört grupta incelenmektedir (Taymaz, 2007). Bunlar;

- Yukarıdan aşağıya iletişim; okuldaki alt kademeye mesaj ileten üst kademenin başlattığı iletişimidir.
- Aşağıdan yukarı iletişim; okuldaki alt kademenin kaynak, üst kademenin ise alıcı olduğu iletişimidir.
- Yatay iletişim; bir okuldaki aynı seviyedeki kişiler arasında oluşan iletişimidir.
- Dairesel ve çapraz iletişim; yukarıdaki üç etkileşim türünün kullanıldığı iletişim türüdür.

Yukarıda görüldüğü gibi okul içi iletişimi oluşturan bölümlerden bir tanesi de aynı seviyede olan kişilerin oluşturduğu iletişimidir. Öğretmenler arasındaki iletişim bağı güçlü olduğu zaman okul içi iletişim daha sağlıklı bir şekilde oluşmaktadır. Ancak öğretmenler arasında farklı nedenlerden dolayı oluşan gruplaşmalar, öğretmenlerin kendi aralarında oluşturacakları iletişimi engelleyecek ve sağlıklı bir iletişim ortaya çıkmayacaktır. Öğretmen gruplaşmalarından dolayı ortaya çıkabilecek iletişim problemleri, okulun diğer üyelerini de olumsuz etkileyerek okul içi iletişimin sorunlu bir durum haline gelmesine neden olacaktır. Öğretmenlerin özellikle okul içinde yaşayacağı problemlerin çözümü için veya öğrencilerin daha başarılı olması yolunda yapılacak faaliyetler için öğretmenlerin birbirleriyle iletişim içinde olmaları gerekmektedir. Ancak öğretmenler arasında oluşan gruplaşmalar bu iletişim bağını zayıflatmakta ve öğretmenlerin ortak paydada buluşmalarını engellemektedir. Ekinci (2006) bir okulun düzenli olarak işleyişini sağlamak

için aynı düzeyde bulunan kişiler arasında iyi ilişkilerin kurulması gerektiğini ve sağlıklı bir iletişim becerilerine sahip olmaları gerektiğini belirtmiştir.

2.4.3.Öğretmen Gruplaşmalarının Öğrenci Başarısına Yönelik Olumsuz Sonuçları

Bir okulda öğrenci başarısını etkileyen unsurlardan bir tanesi okul kültürüdür. Okul kültürü öğrenci başarısı üzerinde etkileyici olan faktörlerden bir tanesidir. Schoen ve Teddlie (2008) okul kültürünün öğrenci başarısını etkileyen önemli bir faktör olduğunu ve bu durumun birçok araştırmacı tarafından da ifade edildiğini belirtmişlerdir. Öğrenci başarısı üzerinde oldukça etkili olan okul kültürü, öğrencilerin başarı durumları, öğretmenlerin gerek okul içindeki faktörlerin gerekse okul dışındaki faktörlerin kendilerine baskı yapıldığı düşüncesi, öğretmenlerin okuldaki meslektaşlarıyla olan işbirliği iletişim durumları, öğretmenlerin öğrencilere yönelik algıları ve öğrenciyi geliştirme çabaları, okulun kalitesine ve müdürün beklentilerine yönelik düşünceler gibi okulun sosyal çevresindeki pek çok değişken ile ilişkilidir.

Bir okulda öğrenmenin başarılı bir şekilde gerçekleşmesi için o okulun başta öğretmenleri olmak üzere okulun bütün üyeleri arasında işbirliği olması gerekmektedir. Öğrenci başarısı üzerinde başta öğretmenler olmak üzere okulun bütün paydaşları etkileyici bir unsurdur. Gruenert (2005) bir okuldaki bütün paydaşların işbirliği içinde olmasının, öğrenci başarısı üzerindeki en önemli etkenlerden bir tanesi olduğunu ileri sürmektedir. Okullarda işbirlikçi bir ortamın egemen olması, öğrenci başarısının artmasına neden olmaktadır. Bir okulda işbirliği ve iletişim içinde olan öğretmenler, hem öğrencilerin başarısını artırmak için ortak hareket içinde olurlar hem de öğrencinin başarısını artırmanın yollarını da birlikte araştırırlar.

Öğretmenlerin farklı nedenlerden dolayı gruplaşmaları halinde işbirliği ortamı olmayacaktır. İşbirliğine yeteri derecede önem vermeyen ve sağlıklı bir iletişim içinde olmayan öğretmenlerin bulunduğu okullarda ise öğrenci başarısının yüksek olması beklenmez. Bir okulda olumsuz davranışlar içerisinde bulunan öğretmenler, öğrenci davranışlarını da olumsuz etkilerler (Güçlü, 2000). Öğretmenler arasında farklı nedenlerden dolayı ortaya çıkabilecek gruplaşmalar öğrencileri olumsuz etkileyeceğinden, öğrencilerin başarısı da olumsuz yönde etkilenecektir.

Öğretmenler arasındaki gruplaşmalar okulun güvenilir ve huzurlu bir ortam olmasını engelleyecektir. Bu durum okulun atmosferini olumsuz yönde etkilemektedir. Bir okulun atmosferi, ortamı okulun bütün paydaşlarını etkilemektedir. Bu olumsuz etkiler başta öğretmenler olmak üzere öğrencilerin etkililiklerini, öğretmen ve öğrencilerinin

performanslarını, onların motivasyon, devamsızlık, yabancılaşma, tükenmişlik, gibi durumlarını da olumsuz etkileyeceği bilinmektedir (Taşkıran, 2008).

Sonuç olarak bir okulda öğretmenler arasındaki işbirliği ve birliktelik sağlanmadığı takdirde öğrencilerin ve doğal olarak da okulun başarısının olumsuz yönde etkileneceği ortadadır.

III. BÖLÜM

3.YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde; araştırma modeli, araştırma grubu, verilerin toplanması, veri toplama araçları ve verilerin analizi başlıklarına yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma nitel araştırma yöntemi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bilimsel araştırmalarda derinlemesine bilgi edinmek için nitel araştırma yönteminin önemli ve gerekli olduğu bilinmektedir (Lichtman, 2013). Yıldırım (1999) nitel araştırma yöntemini mülakat, görüşme ve gözlem gibi veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, olayların ve olaylara yönelik algıların natürel ortamda realist ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği bir araştırma olarak tanımlamaktadır. Nitel araştırma yöntemi ile yapılan çalışmalarda genellikle gözlem, yapılandırılmış veya yarı yapılandırılmış görüşme, döküman ve söylev analizi gibi nitel veri toplama tekniklerini kullanılır. Nitel araştırma yöntemi, belirli bir olay veya olgunun daha iyi anlaşılması için geniş bir şekilde görsel ve yazılı verilerin toplanması, çözümlenmesi ve yorumlanmasıdır (Gay, Mills ve Airasian, 2006). Yıldırım ve Şimşek (2016) özellikle son dönemlerde sosyal bilimler alanında yapılan çalışmalarda nitel çalışmaların arttığını ve bu süreçte genellemelerden ziyade kişilerin öznel bakış açılarının ön planda olduğunu ifade etmektedirler.

Nitel araştırma yönteminde genellemelerden ziyade bireylerin şahsi düşünceleri, öznel bakışları önemlidir. Nitel araştırmalarda evrensel genellemelerden ziyade yapılan araştırmaların sonuçlarının sınırlandırılması ve farklı durumlara uyarlanabilen genellemelere ulaşılması hedeflenmektedir. Nitel araştırmalarda sosyal alanlarda gerçekleşen olay veya olgular inceleme konusudur. Nitel araştırma yönteminde incelenen veya araştırılan bir olay, olgu veya durum hakkında derinsel bir algıya ulaşma gayreti hâkimdir. Nitel araştırma yöntemi ile yapılacak çalışmalarda öncelikle araştırılacak konuyla ilgili bir farkındalık ve merak duygusu olmalıdır. Nitel araştırmalarda problemi tanıma, problemin bilincinde olma ve problemin çözümüne ilişkin bir merak içerisinde olma

çok önemlidir. Çünkü nitel araştırma sürecinde araştırmacılar, kolaylıkla dağılabilmekte veya çalışma esnasında sıkılabilmektedirler (Creswell, 2002).

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemi desenlerinden olgubilim deseni çerçevesinde düzenlenmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2013) olgubilim deseninin, farkında olunan fakat derinlemesine ve detaylı bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanmak olduğunu ifade etmişlerdir. Olgubilim deseni, öncelikle olgunun altında yatan paydaş anlamları bularak ortaya çıkarmak için yaşanmış tecrübelerin özünü açıklamaya, ifade etmeye çalışmaktadır (Baker, Wuest ve Stern, 1992; Rose, Beeby ve Parker, 1995). Bu sebeple olgubilim deseninde, olguyu yaşayan bireylerin olgu ile aralarında bir bağlantının olduğu vurgulanmakta ve olgubilimin başlangıç noktasını olguların kendileri oluşturmaktadır. Olgubilim deseninde araştırılan olguyu deneyimleyen, tecrübe eden kişilerle görüşülür. Mertens (2010) olgubilim desenini kişilerin sübjektif deneyimlerine vurgu yaparak; bireylerin bir olay veya yaşantıya yönelik düşüncelerinin ve bunlara yükledikleri anlamların incelenmesi olarak ifade etmektedir. Olgubilim deseni nesnel bakış açısıyla insanların yaşadıkları, tecrübe ettikleri olaylar karşısındaki düşüncelerini, duygularını ifade etmesidir.

3.2.Araştırma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemiyle tespit edilmiştir. Patton (1987) amaçlı örneklem yöntemi sayesinde çalışmaya katılan kişilerden ilgili konu hakkında derinlemesine bilgi elde etmenin sağlanacağını belirtmiştir. Olgubilim deseni kapsamında yapılan çalışmalarda veri kaynakları araştırılan konuyu şahsen deneyimleyen ve yaşanmışlarını ifade eden kişi veya gruplardan oluşur (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2017). Olgubilim araştırmaları için sözü edilen örneklem büyüklüğü genellikle 10-25 katılımcı arasındadır (Creswell, 2007; Yıldırım ve Şimşek, 2016). Ayrıca Shenton (2004) nitel araştırmalarda belirli bir seviyeden sonra görüşme ve gözlemlerin tekrar ettiğini ve bu aşamadan sonra veri doygunluğuna erişildiğini belirtmektedir.

Pattons (2002) nitel araştırma yönteminde daha çok amaçlı örnekleme yöntemlerinin kullanıldığını; benzeşik örnekleme, aykırı durum örnekleme, tipik durum örnekleme, maksimum çeşitlilik örnekleme, kartopu örnekleme ve ölçüt örnekleme gibi örnekleme tiplerinin amaçlı örnekleme yöntemlerinin altında yer aldığını belirtmektedir. Bu bağlamda araştırmanın çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemi çerçevesinde "Maksimum Çeşitlilik Örnekleme" tekniği ile belirlenmiştir. Maksimum çeşitlilik örnekleminin amacı, araştırılan konuya ait bulgularının genellenmesi değil de araştırılan konu ile ilgili farklı bakış açılarının ortaya konulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çalışmada maksimum

çeşitlilik örneklemin seçilmesinin amacı genelleme yapmaktan ziyade çeşitlilik ve farklılık gösteren durumlar arasında ortak veya paylaşılan olguların olup olmadığını ve problemin farklı boyutlarını ortaya koymaktır. Bu çalışmanın örneklemini Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan sınıf ve farklı branşlardan oluşan 20 öğretmen ve yönetici oluşturmaktadır.

Bu araştırmanın çalışma grubu 2021/2022 eğitim öğretim döneminde Amasya ili Merkez ilçesinde görev yapan ve farklı branşlardan oluşan 20 yönetici ve öğretmen grubudur. Ülkemizde ve dünyada yaygın olan Covid-19 nedeniyle veriler çalışmaya katılan öğretmenlerden telefon görüşmesi veya zoom programı yoluyla toplanmıştır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin kimlikleri gizli tutulmuş ve katılımcılar K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15, K16, K17, K18, K19 ve K20 şeklinde kodlanmıştır. Katılımcılara ait demografik bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlere Ait Demografik Özellikler

	Eğitim Düzeyi	Cinsiyet	Mesleki Kıdem	Branş	Yaş
Katılımcı 1	Lisans	Kadın	6-10 Yıl	Okul Öncesi Öğrt.	28
Katılımcı 2	Lisans	Kadın	6-10 Yıl	Türkçe Öğrt.	29
Katılımcı 3	Lisans	Kadın	6-10 Yıl	Okul Öncesi Öğrt.	32
Katılımcı 4	Lisans	Erkek	6-10 Yıl	Türkçe Öğrt.	32
Katılımcı 5	Lisans	Erkek	6-10 Yıl	Bilişim Teknolojileri Öğrt.	32
Katılımcı 6	Lisans	Kadın	6-10 Yıl	Sınıf Öğretmeni Öğrt.	33
Katılımcı 7	Lisans	Kadın	6-10 Yıl	İngilizce Öğrt.	34
Katılımcı 8	Lisans	Kadın	6-10 Yıl	İngilizce Öğrt.	35
Katılımcı 9	Lisans	Erkek	6-10 Yıl	Din Kül. Ahl. Bilg. Öğt.	36
Katılımcı 10	Lisans	Erkek	11-15 Yıl	Sınıf Öğretmeni Öğrt.	32
Katılımcı 11	Lisans	Kadın	11-15 Yıl	Teknoloji Tasarım Öğrt.	33
Katılımcı 12	Lisans	Erkek	11-15 Yıl	Okul Öncesi Öğrt.	34
Katılımcı 13	Lisans	Erkek	11-15 Yıl	İngilizce Öğrt.	34
Katılımcı 14	Lisans	Erkek	11-15 Yıl	Matematik Öğrt.	35
Katılımcı 15	Lisans	Erkek	11-15 Yıl	Fen ve Teknoloji Öğrt.	36
Katılımcı 16	Lisans	Erkek	11-15 Yıl	Sınıf Öğretmeni Öğrt.	38
Katılımcı 17	Lisans	Erkek	16-20 Yıl	Türkçe Öğrt.	43
Katılımcı 18	Lisans	Erkek	21-25 Yıl	Beden Eğitimi Öğrt.	47
Katılımcı 19	Lisans	Kadın	26 Yıl ve üzeri	Sınıf Öğretmeni Öğrt.	49
Katılımcı 20	Lisans	Erkek	26 Yıl ve üzeri	Görsel Sanatlar Öğrt.	56

Tablo 1'deki veriler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamının lisans mezunu olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet durumuna bakıldığında % 60'ının erkek olduğu, % 40'ının kadın olduğu görülmektedir. Mesleki kıdem açısından katılımcıların % 45'inin 6-10 yıl aralığında, % 35'inin 11-15 yıl aralığında, % 5'inin 16-20 yıl aralığında, % 5'inin 21-25 yıl aralığında ve % 10'unun da 26 yıl ve üzeri olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 20'si Sınıf öğretmeni, % 15'i Okul Öncesi öğretmeni, % 15'i İngilizce öğretmeni, % 15' Türkçe öğretmeni, % 5' i Teknoloji Tasarım öğretmeni, % 5' i Bilişim Teknolojileri öğretmeni, % 5' i Fen ve Teknoloji öğretmeni, % 5' i Matematik öğretmeni, % 5' i Görsel Sanatlar öğretmeni, % 5' i Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni, % 5' i ise Beden Eğitimi öğretmenidir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşları incelendiğinde %10'unun 26-30 yaş aralığında olduğu, % 50'sinin 31-35 yaş aralığında olduğu, % 20'sinin 36-40 yaş aralığında olduğu, % 5'inin 41-45 yaş aralığında olduğu, % 10'unun 46-50 yaş aralığında olduğu ve % 5'inin de 51 yaş ve üzeri aralığında olduğu görülmektedir.

3.3. Verilerin Toplanması

Çin'in Wuhan kentinde ilk defa ortaya çıkan Covid-19 hastalığı tüm dünyayı abluka altına almıştır. Bunun bir yansıması olarak ilk defa 11.03.2020 tarihinde Türkiye'de ilk Covid-19 vakaları ortaya çıkmıştır. Covid-19 hastalığının bilinen en büyük özelliklerinden bir tanesi bulaşma hızıdır. Covid-19 hastalığı insanlar arasında çok çabuk yayılan bir hastalıktır. Özellikle insanların birbirleriyle yakın mesafe ve temas halinde oldukları zaman hastalığın çok çabuk yayıldığı bilinmektedir. Bu sebeple katılımcılarla yakın mesafe ve temas olmaması için görüşmeler telefon veya zoom programları yoluyla yapılmış ve veriler bu yöntemlerle toplanmıştır. Çalışma için veriler gerek insan sağlığını korumak gerekse Türkiye'de alınan tedbirlere uymak için bu yöntemlerle toplanmıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Okullarda görev yapan öğretmenlerin gruplaşmalarının okul yönetim sürecine getirdiği yansımaları ortaya çıkarmak için öğretmenlere araştırmacı tarafından hazırlanmış 18 maddelik açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve veriler elde edilmiştir. Görüşme sorularının oluşturulmasında öncelikle yapılan çalışmanın amacı göz önünde bulundurulmuş ve çalışma ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Daha sonra çalışmanın verilerini toplamak için hazırlanan görüşme soruların anlaşılabilirliğini ölçmek için Türkçe Öğretmenliği yapan iki kişiye sorular incelettirilmiş, alınan geribildirimler neticesinde soruların anlaşılabilir olması sağlanmaya çalışılmıştır. Daha sonra araştırma soruları için, ilgili danışman öğretim üyesinin görüş ve önerileri alınmıştır. En sonunda yapılan çalışmayla ilgili görüşme formu sorularının anlaşılabilirliğini

denetlemek için 2'si erkek öğretmen ve 2'si bayan öğretmen olmak üzere toplam 4 öğretmenle pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulamada görüşme sorularının katılımcılar tarafından anlaşılma durumuna, katılımcılara herhangi bir nedenden ötürü rahatsızlık verip vermediği durumuna ve sorulara verilen cevapların yapılan çalışmaya ne düzeyde hizmet ettiğine dikkat edilmiştir. Pilot uygulama sonucunda gerekli düzenlemeler yapıp görüşme soruları en son hale getirilmiştir. Görüşme soruları son hale getirildikten sonra katılımcılarla telefon veya zoom programları üzerinden görüşülüp görüşme sorularına samimi ve içten bir şekilde cevap vermeleri istenmiştir. Her bir görüşme ortalama 45-60 dakika aralığında sürmüştür. Katılımcıların izinleri alınarak kaydedilen görüşmeler kelimesi kelimesine Word programına aktarılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen veriler betimleyici bakış açısına göre analiz edilmiştir. Betimsel analiz tekniğinin tercih edilmesinde amaç, betimsel analiz tekniğinde ulaşılan verilerin daha önceki belirlenmiş olan temalara göre özetlenip yorumlanmasıdır. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. Betimsel analiz türünde araştırmacı bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtabilmek amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verebilmektedir. Buradaki asıl amacın ulaşılan verilerin düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasını sağlamaktır (Altunışık, Bayraktaroğlu, Coşkun ve Yıldırım, 2001; Yıldırım ve Şimşek, 2005). Ayrıca Şimşek ve Yıldırım (2011) betimsel analizde elde edilen verilerin önce sistematik bir biçimde ve açık bir şekilde betimlenmesi gerektiğini; daha sonrasında yorumlanıp neden-sonuç ilişkilerine bakılarak, birtakım sonuçlara ulaşılabileceğini belirtmişlerdir.

Bilimsel çalışmalarda sonuçların inandırıcılığı açısından geçerlik kavramı en önemli ölçütlerden bir tanesidir. Geçerlik bir ölçme aracının, ölçmeyi amaçladığı özelliği, durumu farklı özelliklere karıştırmadan doğru bir şekilde ölçebilme derecesidir (Spren ve Risser, 2003). Geçerlik bir ölçme aracının ölçmek istediği özelliği ne derecede doğru ölçtüğüyle ilgili bir kavramdır. Nitel araştırmalarda geçerlik araştırmacıların araştırdığı olguyu, durumu, olduğu biçimde ve olabildiğince yansız, tarafsız ve şeffaf bir şekilde gözlemeleridir (Kirk ve Miller, 1986). Nitel araştırmada araştırmacılar çalışmalarında elde ettiği bilgileri, olduğu gibi ve açık bir şekilde belirtmelidirler.

Bilimsel çalışmalarda sonuçların inandırıcılığı açısından en önemli kavramlardan bir diğeri de güvenilirlik ölçütüdür. Saban (2000) güvenilirlik kavramını bir ölçme aracının

ölçmeye çalıştığı bir özelliği, durumu her defasında aynı sonucu verecek şekilde ölçebilmesi olduğunu belirtmiştir. Güvenirlik kısaca sonuçların tekrarlanabilir olması anlamına gelmektedir. Nitel araştırmalarda güvenirlik kavramı araştırmaların inandırıcılığı bakımından oldukça önem arz eden bir kavramdır. Bir ölçme aracının geçerli sayılabilmesi için ilk koşul o ölçme aracının güvenilir olmasıdır (Karasar, 2000). Bir ölçme aracında güvenirlik geçerlik için gerekli bir koşul olmasına rağmen yeterli bir koşul değildir. Güvenilir bir ölçek her zaman geçerli olmayabilir. Bir ölçme aracının güvenilirliğinin yüksek olması geçerliliğinin de yüksek olduğu anlamına gelmez. Ancak geçerliği yüksek olan bir ölçme aracının güvenirliliği de bir dereceye kadar yüksektir (Özçelik, 1981).

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirliliğin sağlanabilmesi için, araştırma yürütülürken örneklemin yeterli büyüklükte seçilmesi, birden çok araştırmacı ile konunun ele alınması, daha çok görüşe başvurulması, elde edilen verilerin iyi bir şekilde saklanması ile çalışılan ortamın ve araştırmacının konumunun tam olarak araştırma raporunda belirtilmesi ve çalışmanın araştırmacının şahsi görüşlerinden etkilenmeksizin tarafsız bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir (Baltacı, 2018; Denzin ve Lincoln, 2008).

Nitel araştırma sonucunda elde edilen bulgular, çoğunlukla araştırma probleminin derinlemesine keşfedilmesini ve sosyal gerçekliğin farklı yönlerinin anlaşılmasını sağlar. Bu bakımdan nitel araştırmadan elde edilen verilerin tüm ayrıntıları ile raporlaştırılması gereklidir. Özellikle farklı kodların nasıl bir araya geldiği, kodlardan kategorilere nasıl ulaşıldığı ve kategorilerin temaları oluşturma süreci bir nitel araştırmada mutlaka bulunmalıdır. Bu sayede araştırmaların geçerliği artarken aynı zamanda güvenirliliği ve tutarlılığına da katkı sağlanmış olur (Mallat, 2007).

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde okullarda görev yapan öğretmenlerin gruplaşmalarının okul yönetim sürecine getirdiği yansımalara ilişkin elde edilen bulgular yer almaktadır. Araştırmanın görüşme sorularına uygun olarak bulgular 17 alt başlıkta yer almaktadır.

4.1. Birinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci görüşme sorusu "Gruplaşma nedir?" şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar gruplaşma terimini; 1. aynı düşünceye sahip olma, 2. küçük topluluklar, 3. ayrışma ve grup olma, 4. menfaat ilişkisi ve 5. ortak paydada buluşma şeklinde ifade ettikleri bulunmuştur. Katılımcı görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 2. Gruplaşma Kavramına İlişkin Algılar

Sıra	Kod	f	%
1	Aynı Düşünceye Sahip Olma	9	30
2	Küçük Topluluklar	6	20
3	Ayrışma ve Grup Olma	6	20
4	Menfaat İlişkisi	5	17
5	Ortak Paydada Buluşma	4	13
Toplam		30	100

Tablo 2'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin gruplaşma kavramına yönelik görüşleri; % 30 oranında aynı düşünceye sahip olma, % 20 oranında küçük topluluklar, % 20 oranında ayrışma ve grup olma, % 17 oranında menfaat ilişkisi ve % 13 oranında ortak paydada buluşma, şeklinde sıralanmıştır.

4.1.1. Aynı Düşünceye Sahip Olma

Araştırmaya katılan öğretmenler gruplaşmayı insanların belirli bir amaç için veya ortak bir hedef için aynı düşünceye sahip olanların diğer insanlardan ayrışması, farklı bir topluluk oluşturması olarak ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcılar gruplaşma kavramını en çok “aynı düşünceye sahip olma” olarak ifade etmişlerdir. Bu bağlamda bir katılımcı;

*“...görüşleri, düşünceleri, duyguları bir olan ve aynı düşünceye, aynı görüşlere sahip olan, yapıları itibariyle birbirine benzer bireylerin, kişilerin bir araya gelerek bir ekip, bir topluluk oluşturmalarına ve farklı düşünceye, farklı görüşe sahip olan insanlardan ayrışmalarına, aralarına mesafeler koymalarına gruplaşma denir....”*sözleriyle gruplaşma kavramını vurgulamıştır (K1).

Bu tanımı destekler nitelikte başka bir katılımcı;

“... bana göre gruplaşma kavramı insanların, kişilerin herhangi bir durum, herhangi bir olgu, herhangi bir olay ya da inanış çerçevesinde aynı düşünceye, aynı fikre ve aynı görüşe sahip olan kişilerin, kendilerinden farklı duygu, fikir ve düşünceye sahip olan kişilerden ayrı olma durumudur...” şeklinde ifade etmiştir (K20).

4.1.2. Küçük Topluluklar

Araştırmaya katılan bazı katılımcılar gruplaşma kavramını küçük topluluklar olarak ifade etmişlerdir. Örneğin çalışmaya katılan bir katılımcı aşağıdaki sözlerle bu durumu dile getirmiştir:

“...gruplaşma kavramı, dayanışma ve işbirliğinin olduğu, samimi ilişkiler kurulduğu, kendi içlerinde küçük ve sade bir ortaklık kuran insanların meydana getirdiği küçük topluluklar takımıdır şeklinde ifade edebilirim” sözleriyle gruplaşma kavramını vurgulamıştır (K3).

Bu ifadeyi destekler nitelikte bir başka katılımcı;

“... ben gruplaşmayı; bir örgütte bulunan insanların kendilerini daha yakın, daha rahat hissettikleri ve kendilerini rahatça ifade edebildikleri arkadaşlarından, dostlarından oluşturduğu küçük topluluklar olarak tanımlarım...” şeklinde ifade etmiştir (K6).

4.1.3. Ayrışma ve Grup Olma

Araştırmaya katılan bazı katılımcılar gruplaşma kavramını ayrışma ve farklı bir grup olma olarak ifade etmişlerdir. Bu kapsamda çalışmaya katılan bir katılımcı;

*“... bana göre gruplaşma, bir kurumda çalışan personellerden iki ya da daha fazla kişinin kendi aralarında oluşturduğu, diğer insanlardan ayrıştığı ve farklı bir grup oluşturma durumudur. Gruplaşma demek insanlarla birlik olmaktan ziyade ayrı olmaktır, birçok işlerde ayrı çalışmak ve kendi fikirleriyle örtüşen insanlarla başka bir grup oluşturma diye düşünüyorum ...”*sözleriyle gruplaşma kavramını vurgulamıştır (K9).

Bu tanımları destekler nitelikte başka bir katılımcı;

“...gruplaşma kavramı; çoğunluk olan bir durumun kendi içinde bazı nedenlerden, sebeplerden dolayı bir takım özelliklere göre ayrışması, bölünmesi ve grup oluşturması olayıdır şeklinde ifade edebilirim...” şeklinde ifade etmiştir (K15).

4.1.4. Menfaat İlişkisi

Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları ise gruplaşmayı insanların menfaat ilişkileri çerçevesinde bir araya gelerek oluşturdukları kümeler olarak belirttikleri gözlemlenmiştir. Bu kapsamda çalışmaya katılan bir katılımcı;

*“...gruplaşma, insanların şahsi durumlarından veya buldukları konumdan dolayı kendi çıkarlarını, kendi menfaatlerini korumak, sahip çıkmak ve daha fazla menfaat sağlamak amacıyla bilinçli ve istekli bir biçimde etkileşimde bulunan, bu doğrultuda hareket eden, bu kapsamda tutum ve davranışlarını sergileyen insan ilişkisidir diyebilirim...”*sözleriyle gruplaşma kavramını vurgulamıştır (K8).

Bu tanımları destekler nitelikte başka bir katılımcı;

“...görüşleri, çıkarları bir olan ve ortak menfaat ilişkisi içinde olan bireylerin bir araya gelme durumlarıdır ...” şeklinde ifade etmiştir (K16).

4.1.5. Ortak Paydada Buluşma

Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazılarının gruplaşmayı insanların ortak paydada buluşmaları olarak ifade ettikleri gözlemlenmiştir. Çalışmaya katılan bir katılımcı;

“...gruplaşma, insanların belirli bir görüş, fikir, düşünce, kültür veya ilgi alanları gibi nedenlerden dolayı bir araya gelerek ortak bir noktada, ortak paydada buluşmaları ve ona

göre bir araya gelmeleri durumudur. Kişilerin ortak bir noktada buluştukları insanlarla daha yakın ilişkiler kurma anlayışıdır....”sözleriyle gruplaşma kavramını ifade etmiştir (K11).

Bu tanımı destekler nitelikte başka bir katılımcı;

“...gruplaşma, nesnelere ya da canlıların ortak paydada buluşmasıdır ...”
şeklinde ifade etmiştir (14).

4.2. İkinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci görüşme sorusu “Gruplaşma deyince aklınıza ne geliyor?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcıların; 1. ayrışma 2. fikir birliği, 3. aynı siyasi görüş ve 4. ortak çıkarlar şeklinde ifade ettikleri bulunmuştur. Katılımcı görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların “Gruplaşma” Kavramının Zihinlerinde Çağrıştırdıkları Algılar

Sıra	Kod	f	%
1	Ayrışma	12	37
2	Aynı Siyasi Görüş	10	30
3	Fikir Birliği	6	18
4	Ortak Çıkar	5	15
Toplam		33	100

Tablo 3’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin “gruplaşma” kavramının zihinlerinde çağrıştırdıkları anlamlar; % 37 oranında ayrışma, % 30 oranında aynı siyasi görüş, % 18 oranında fikir birliği ve % 15 oranında ortak çıkar şeklinde sıralanmıştır.

4.2.1. Ayrışma

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, “gruplaşma” kavramının zihinlerde çağrıştırdığı anlam olarak en çok sayıda ayrışma anlamı olduğunu ifade ettikleri görülmüştür. Bu bağlamda bir katılımcı gruplaşma kavramının zihinde çağrıştırdığı anlamı;

“...gruplaşma kavramı zihnimizde olumsuz bir algı beliriyor, gruplaşma kavramı benim zihnimde dışlama, ayrışma kavramları çağrıştırıyor. Gruplaşma deyince insanların değişik ve gereksiz nedenlerden dolayı kendi aralarında birbirleri ile aralarına mesafeler

koyma, bölünmeler yaşama, birbirlerini gereksiz yere dışlama, birbirleri ile ayrışma gibi durumların yaşanması aklıma geliyor...” sözleriyle ifade etmiştir (K8).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

“...gruplaşma kavramının benim aklıma ilk getirdiği şey, bölünme ve ayrışmadır. İnsanlar birbirleri arasında gruplaştıkları zaman yine birbirlerinden ayrılıyorlar. Kendi aralarında küçük gruplar oluşturduklarından dolayı birbirlerini dışlıyorlar. Bu nedenle de gruplaşma kavramı bende ayrışma, bölünme, dışlanma, birlik olamama gibi şeyleri çağırıyor...” şeklinde ifade etmiştir (K19).

4.2.2.Aynı Siyasi Görüş

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler, “gruplaşma” kavramının kendilerinde aynı siyasi görüşe sahip olmayı hatırlattıklarını ifade etmişlerdir. Aynı siyasi görüşe sahip insanların gruplaşma içerisinde olabileceğini dile getirmişlerdir. Bu kapsamda bir katılımcı;

“...gruplaşma aynı normları benimsemiş kişilerin bir araya toplanması durumudur. Fakat bu pratikte bazen aynı etnik kökene sahip insanların, bazen aynı memleketli olan kişilerin, bazen de etnik köken ve memleketli durumu ne olursa olsun aynı siyasi görüşü benimsemiş kişilerin bir araya gelmesi şeklinde oluyor. Siyasi düşüncelerin farklı insanları bile bir araya getirdiği ve farklı bir grup oluşturmalarına neden olduğu için benim zihnimde siyasi görüş çağırıyor...” şeklinde ifade etmiştir (K7).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

“...gruplaşma deyince benim aklıma aynı siyasi görüşe, düşünceye sahip olan kişilerin ve yaşam tarzı olarak birbirlerine karşı daha yakın hissedilen insanların bir araya gelmesi, faaliyetlerini, eylemlerini birlikte planlamaları, kabul etmede, onay vermede veya tepki göstermede birlikte ve ortak şekilde hareket etmeleri geliyor aklıma...” şeklinde ifade etmiştir (K11).

4.2.3.Fikir Birliği

Araştırmaya katılan öğretmenlerin bir kısmı “gruplaşma” kavramının kendilerinde fikir birliğini çağırıldığını ifade etmişlerdir. Gruplaşmanın ancak fikir birliğinden, ortak düşüncelerden ortaya çıkacağı katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Bu kapsamda bir katılımcı;

“...gruplaşma deyince benim aklıma bir toplulukta bulunan insanların veya kalabalık bir ortamda çalışan insanların içinde ortak düşünceye sahip olanların aynı veya

birbirine daha yakın fikre sahip olanların diğer insanlardan, gruplardan düşünce olarak ayrılması ve kendi düşünceleri ile aynı fikre sahip insanlarla birlik olması yani düşünce ve fikir birliği aklıma geliyor...” şeklinde belirtmiştir (K4).

Benzer nitelikte bir başka katılımcı;

“...benim zihnimde ortak fikir birliğine sahip olma, ortak düşünceye sahip bireylerin bir arada olması ve kendilerini diğerlerinden farklı görmeleri çağırıyor...” şeklinde ifade etmiştir (K5).

4.2.4.Ortak Çıkar

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler, “gruplaşma” kavramının kendilerinde ortak çıkarda bulunan insanları çağırıldığını belirtmişlerdir. Katılımcılar ortak çıkarları olan insanların gruplar oluşturduğunu belirtmişlerdir. Bu bağlamda bir katılımcı;

“...toplum içindeki bireylerin, ortak çıkarları, karşılıklı menfaatleri doğrultusunda bir araya gelip diğerlerinden ayrılmasıdır...” şeklinde belirtmiştir (K14).

Bu durumu destekler nitelikte bir başka katılımcı;

“...gruplaşma deyince benim aklıma küçük topluluklar ve çıkar ilişkileri geliyor. İnsanların menfaatleri, ortak çıkarları doğrultusunda birlik olmaları, birlikte hareket etmeleri geliyor. İnsanların ortak çıkarları için diğer insanlardan ayrışmaları geliyor...” şeklinde ifade etmiştir (K18).

4.3. Üçüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü görüşme sorusunu “Gruplaşma kelimesinin yerine hangi kelimeleri kullanırsınız?” sorusu oluşturmaktadır. Elde edilen veriler analiz edildiğinde araştırmaya katılan öğretmenler gruplaşma sözcüğünün yerine kullandıkları kelimeleri; 1. kümeleşme, 2. ayrışma, 3. çıkar birlikteliği, 4. bölünme, 5. kutuplaşma ve 6. örgütlenme şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcı görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların “Gruplaşma” Kelimesinin Yerine Kullandıkları Kelimelere Yönelik Algıları

Sıra	Kod	f	%
1	Kümeleşme	11	30
2	Ayrışma	8	22
3	Çıkar Birlikteliği	6	16
4	Bölünme	5	13
5	Kutuplaşma	4	11
6	Örgütlenme	3	8
Toplam		37	100

Tablo 4’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenler gruplaşma kelimesinin yerine; % 30 oranında kümeleşme, % 22 oranında ayrışma, % 16 oranında çıkar birlikteliği, % 13 oranında bölünme, % 11 oranında kutuplaşma ve % 8 oranında örgütlenme kelimelerini kullanabileceklerini ifade etmişlerdir.

4.3.1. Kümeleşme

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu “gruplaşma” kelimesinin yerine “kümeleşme” sözcüğünü kullanabileceklerini ifade etmişlerdir. Bu kapsamda çalışmaya katılan bir katılımcı;

“...gruplaşma kelimesinin yerine kümeleşme, örgütlenme, bölünme, kelimelerini kullanırım...” sözleriyle gruplaşma kelimesinin yerine kullanabileceği sözcükleri ifade etmiştir (K3).

Bu ifadeleri destekler nitelikte başka bir katılımcı;

“...bölünme, örgütlenme, kümeleşme kelimeleri kullanılabilir...” şeklinde ifade etmiştir (K14).

4.3.2. Ayrışma

Katılımcıların “”gruplaşma” kelimesi yerine kullanabilecekleri kelimeler içerisinde “kümeleşme” kelimesini ifade eden öğretmenlere en yakın sayı “ayrışma” kelimesidir. Bu bağlamda bir katılımcı;

“...içinde bulunulan toplumdaki bağımsız hareket etme söz konusu olduğundan ben gruplaşma yerine ayrışma kelimesini kullanabilirim...” sözleriyle ifade etmiştir (K2).

Bu ifadeyi destekler nitelikte bir başka katılımcı ise;

“...ben gruplaşma kavramı yerine bölünme, kümeleşme, ayrışma kelimelerini de kullanabilirim...” şeklinde belirtmiştir (K19).

4.3.3. Çıkar Birlikteliği

Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları “gruplaşma” kelimesinin yerine “çıkar birlikteliği” kavramını kullanabileceklerini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda bir katılımcı;

*“...aslında gruplaşma kavramının yerine çok da kullanılacak bir kelime yok bence. Çünkü gruplaşma kavramının anlamını yine bu kelime çok iyi ifade ediyor diye düşünüyorum. Grup olayını en iyi bu kavram anlatmaktadır. Ancak yine de gruplaşma kavramının yerine kutuplaşma veya çıkar birlikteliği kavramlarının kullanılabilceğini ifade edebilirim...”*sözleriyle ifade etmiştir (K16).

Benzer nitelikte bir başka katılımcı ise;

“...benim gruplaşma kavramının yerine kullanabileceğim en iyi kavram çıkar birlikteliğidir...” şeklinde belirtmiştir (K13).

4.3.4. Bölünme

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler de “gruplaşma” kelimesinin yerine “bölünme” sözcüğünü kullanabileceklerini ifade etmişlerdir. Bu kapsamda bir katılımcı;

“...gruplaşma kelimesinin yerine bölünme kelimesini kullanabilirim...” sözleriyle gruplaşma kelimesi yerine bölünme kelimesini kullanabileceğini ifade etmiştir (K1).

Bu durumu destekler nitelikte bir başka katılımcı ise;

“...insanların bölünmesi, bölünme kelimeleri olabilir...” şeklinde ifade etmiştir (K8).

4.3.5. Kutuplaşma

Bazı katılımcılar ise “gruplaşma” kelimesinin yerine “kutuplaşma” sözcüğünü kullanabileceklerini ifade etmişlerdir. Katılımcılar insanların kutuplaşmalarının asıl nedenlerinin gruplaşmalar olduğunu ifade ederek bu kavramın yerine kutuplaşma kavramını kullanabileceklerini belirtmişlerdir. Bu kapsamda bir katılımcı;

*“...ben çalışma ortamında, iş hayatında insanların gruplaşmalarını pek de mantıklı bulmuyorum. Çünkü insanların gruplara ayrılması, onların ortak amaç, ortak hedef oluşturmalarını ve dolayısıyla birlik ve beraberlik içinde çalışmalarını engelliyor. Bu yüzden başka bir şekilde nasıl izah edilir karar veremedim ama sanırım gruplaşma yerine kutuplaşmayı kullanabilirim...”*sözleriyle ifade etmiştir (K9).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

“...sanırım kutuplaşma kelimesini kullanabilirim...” şeklinde belirtmiştir (K20).

4.3.6. Örgütlenme

Araştırmaya katılan katılımcıların ise en az sayıda “gruplaşma” kelimesinin yerine “örgütlenme” kelimesini kullanabileceklerini ifade etmişlerdir. Bu kapsamda bir katılımcı;

*“...gruplaşmanın yerine örgütlenme, bölünme ya da kümeleşme kelimelerini kullanırım...”*şeklinde ifade etmiştir (K15).

Benzer nitelikte bir başka katılımcı ise;

*“...gruplaşma kelimesinin yerine örgütlenme sözcüğünü kullanabilirim...”*şeklinde düşüncesini ifade etmiştir (K17).

4.4. Dördüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü görüşme sorusu “Öğretmenler arasında ilişkiler nasıl olmalıdır?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar öğretmenler arasındaki ilişkilerin; 1. saygı çerçevesinde olmalı, 2. işbirliği içinde olmalı, 3. birbirleriyle iletişim halinde olmalı, 4. yardımlaşma ve dayanışma içinde olmalı ve 5. empati çerçevesinde olmalı şeklinde ifade ettikleri bulunmuştur. Katılımcı görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların Öğretmenler Arasındaki İlişkilere Yönelik Algıları

Sıra	Kod	f	%
1	Saygı Çerçevesinde Olmalı	15	29
2	İşbirliği İçinde Olmalı	12	23
3	Birbirleriyle İletişim Halinde Olmalı	11	21
4	Yardımlaşma ve Dayanışma İçinde Olmalı	9	17
5	Empati Çerçevesinde Olmalı	5	10
Toplam		52	100

Tablo 5'te görüldüğü gibi katılımcılara göre öğretmenler arasındaki ilişkiler; % 29 oranında saygı çerçevesinde olmalı, % 23 oranında işbirliği içinde olmalı, % 21 oranında birbirleriyle iletişim halinde olmalı, % 17 oranında yardımlaşma ve dayanışma içinde olmalı ve % 10 oranında empati çerçevesinde olmalıdır.

4.4.1. Saygı Çerçevesinde Olmalı

Katılımcılar öğretmenler arasındaki ilişkilerin nasıl olması gerektiği ile ilgili en çok birbirlerine karşı nezaketli ve saygı kuralları çerçevesinde olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda bir katılımcı;

*“...öğretmenler arasındaki ilişki en başta saygı kuralları çerçevesinde olmalıdır. Çünkü insanların birbirleri ile arasındaki ilişkilerde en önemli değer saygıdır, bana göre saygının olmadığı yerde diğer bütün değerler etkisizdir. Öğretmenler de birbirlerine karşı saygı kuralları çerçevesinde davranmalıdırlar ki en başta öğrencilerine ve topluma örnek olsunlar...”*sözleriyle ifade etmiştir (K8).

Bu ifadeyi destekler nitelikte başka bir katılımcı;

“... ben öğretmenler arasındaki ilişkilerin saygı çerçevesinde olması gerektiğini, birbirlerine karşı saygılı bir tutum sergilemeleri gerektiğini ve aralarındaki ilişkilerini olumlu yönde geliştirecek söz, tutum ve hareketlerde bulunmaları gerektiğini düşünüyorum. Çünkü öğretmenlerin birbirlerine karşı saygı kuralları çerçevesine davrandıkları zaman işbirliği içinde de olabilirler...” şeklinde ifade etmiştir (K11).

4.4.2. İşbirliği İçinde Olmalı

Çalışmaya katılan bazı katılımcılar öğretmenler arasındaki ilişkilerin birbirleri ile işbirliği içinde olmaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Bir katılıcı;

“...öğretmenler arasında mesleki saygı çerçevesinde olan, birbirleri ile iyi ilişkiler kuran, birbirleri ile özellikle eğitim konularında sürekli işbirliği içinde olan, birbirlerini yermeyen, kırmayan, incitmeyen, gerektiğinde birbirlerine yardımcı olunan bir ilişki olmalıdır. Öğretmenlerin ortak amacı eğitim ve öğretim olduğu için meslektaşlarıyla işbirliği içinde olmalıdırlar...” sözleriyle öğretmenlerin birbirleriyle işbirliği içinde olmaları gerektiğini belirtmiştir (K10).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

“...öğretmenler arasındaki ilişkiler birbirlerine karşı, saygıya dayalı, çıkarsız, hak ihlali yapılmaksızın, birbirlerinin hak ve hukukuna saygı gösteren, birbirleriyle yardımlaşma ve dayanışma içinde olan ve aynı zamanda da birbirleriyle işbirliği halinde olunan bir kapsamda olmalıdır. Çünkü öğretmenler birlik içinde, işbirliği içinde olmazlarsa başarılı olacaklarını sanmıyorum...” sözleriyle düşüncesini ifade etmiştir (K19).

4.4.3. Birbirleriyle İletişim Halinde Olmalı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin bir kısmı öğretmenler arasındaki ilişkilerde iletişimin olması gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcılar, öğretmenlerin başarıyı yakalaması için özellikle mesleki konularda birbirleri ile fikir alverişi içinde olmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Bu kapsamda bir katılımcı;

“...tek ortak kaygısı bilgili, ahlaklı vatanını seven ve kendini sürekli geliştirme çabasında olan bir nesil yetiştirmek olan öğretmenler bunu sağlamak için birbirleriye sürekli iletişim halinde olmalıdırlar. Özellikle öğrenciler hakkında iletişim halinde olarak meslektaşlarıyla fikir alışverişinde bulunmalıdırlar...” sözlerini ifade etmiştir (K4).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

“...öğretmenlerin arasındaki ilişki diğer meslekleri icra eden kişiler arasındaki iletişimden daha sıkı ve daha kuvvetli bir iletişime sahip bir ilişki olmalıdır. Çünkü bana göre eğitimde en önemli faktör iletişimdir. Bu yüzden de öğretmenlerin özellikle kendi aralarındaki iletişim bağı güçlü olmalıdır...” sözleriyle öğretmenler arasındaki ilişkinin iletişime dayalı olması gerektiğini ifade etmiştir (K7).

4.4.4. Yardımlaşma ve Dayanışma İçinde Olmalı

Araştırmadaki bazı katılımcılar ise öğretmenlerin birbirleriyle yardımlaşma ve dayanışma içerisinde olmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Okullarda görev yapan öğretmenlerin her zaman birbirlerine ihtiyaç duyabileceği durumlar olabileceği için birbirleriyle yardımlaşmaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu kapsamda bir katılımcı;

*“...öğretmenler çalışma hayatlarında her zaman birbirlerine ihtiyaç duyabilirler. Birbirlerinden yardım istemek durumunda kalabilirler. Bu nedenle öğretmenler birbirlerine karşı yardımlaşma ve dayanışma içerisinde olmalıdırlar. Farklı sebeplerle karşısındakileri ötekileştirmemelidirler. Bu yüzden öğretmenler arasındaki ilişkiler de yardımlaşma, dayanışma, işbirliği içinde olmalıdır...”*sözleriyle öğretmenler arasındaki ilişkilerde yardımlaşma ve dayanışmanın önemini vurgulamıştır (K6).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

*“...bence öğretmenler arası ilişkiler; birbirleri ile fikir alışverişi içinde olarak yardımlaşma ve dayanışma şeklinde olmalıdır...”*sözlerini belirtmiştir (K1).

4.4.5. Empati Çerçevesinde Olmalı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, öğretmenler arasındaki ilişkilerin nasıl olması gerektiği ile ilgili düşünceleri ise en düşük oranda empati çerçevesinde olması gerektiğidir. Bazı katılımcılar, öğretmenler arasındaki ilişkilerin empati çerçevesinde, empati kurallarına uygun olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda bir katılımcı;

“...olumsuz gruplaşmalardan uzak, sosyal açıdan demokratik, empatik kurallara dayanan, bardağın dolu tarafına bakan ve meslektaşları ile ilgili olumlu eleştiriler de yapabilen, en asgari düzeyde karşılıklı olarak birbirleri ile yardımlaşma ve dayanışmaya içinde olan, saygı kuralları çerçevesine dayalı ilişkiler kurabilen bireyler olmalıdır öğretmenlerimiz...” sözleriyle öğretmenler arasındaki ilişkilerde empatiye değinmişlerdir. (K20).

Benzer şekilde bir başka katılımcı ise;

“...bana göre öğretmenler arasındaki ilişkiler mesleki etik ve insan ilişkileri temelinde karşılıklı saygı ve anlayışa hakim olan ve ayrıca empati kurallarına dayanan bir şekilde olmalıdır...” şeklinde ifade etmiştir (K15).

4.5. Beşinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci görüşme sorusu “Öğretmenler arasında yaşanan gruplaşmalar neler olabilir?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar

öğretmenler arasında yaşanan gruplaşmaları; 1. cinsiyete bağlı gruplaşmalar, 2. aynı sendikalara üyelik durumuna bağlı gruplaşmalar, 3. siyasi görüşlere bağlı gruplaşmalar, 4. branş farklılığına bağlı gruplaşmalar, 5. okul yönetimine yakınlık durumuna bağlı gruplaşmalar ve 6. medeni duruma göre oluşan gruplaşmalar şeklinde ifade etmişlerdir. Katılımcı görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Öğretmenler Arasında Yaşanan Gruplaşmalara Yönelik Görüşleri

Sıra	Kod	f	%
1	Cinsiyete Bağlı Gruplaşmalar	13	23
2	Aynı Sendikaya Üyelik Durumuna Bağlı Gruplaşmalar	12	21
3	Siyasi Görüşe Bağlı Gruplaşmalar	11	19
4	Branş Farklılığına Bağlı Gruplaşmalar	8	14
5	Okul Yönetimine Yakınlık Durumuna Bağlı Gruplaşmalar	8	14
6	Medeni Duruma Göre Oluşan Gruplaşmalar	5	9
Toplam		57	100

Tablo 6'da görüldüğü gibi katılımcıların, öğretmenler arasında yaşanan gruplaşmalara yönelik görüşleri; % 23 oranında cinsiyete bağlı gruplaşmalar, % 21 oranında aynı sendikaya üyelik durumuna bağlı gruplaşmalar, % 19 oranında siyasi görüşe bağlı gruplaşmalar, % 14 oranında branş farklılığına bağlı gruplaşmalar, % 14 oranında okul yönetimine yakınlık durumuna bağlı gruplaşmalar ve % 9 oranında medeni duruma göre oluşan gruplaşmalardır.

4.5.1. Cinsiyete Bağlı Gruplaşmalar

Katılımcılar, öğretmenler arasında yaşanan gruplaşmalara yönelik olarak en fazla sayıda cinsiyeti ifade etmişlerdir. Katılımcılar öğretmenler arasına kadın-erkek farklılığına göre gruplaşmalar olduğunu belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

“...öğretmenler arasında yaşanan birçok gruplaşmalar vardır. Ancak bana göre yaşanan gruplaşmaların en fazlası cinsiyettir. Okullarda genellikle erkek öğretmenler erkeklerle, bayan öğretmenler ise bayanlarla içli dışlı oluyorlar. Her öğretmen kendi

hemcinsini kendine daha yakın görüyor. Gruplaşmalarda cinsiyetin çok ön planda olduğunu düşünüyorum..." sözleriyle cinsiyetin gruplaşmalarda etkisini ifade etmiştir (K5).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

"...okullarda öğretmenler arasında birçok etkene bağlı olarak gruplaşmalar yaşandığını görüyorum. Bunlardan bir tanesi cinsiyet etkenidir. Çünkü öğretmenler arasında farklı cinslere karşı önyargı, mesafe ya da bir soğukluk olduğunu görüyorum zaten. Ama öğretmenler hemcinsleri ile daha fazla samimi ya da daha fazla ortak paylaşımlar yapıyorlar..." şeklinde ifade etmiştir (K17).

4.5.2. Aynı Sendikaya Üyelik Durumuna Bağlı Gruplaşmalar

Katılımcılardan bazıları öğretmenlerin aynı sendikaya üyelik durumlarına göre gruplaştıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılara göre okullarda aynı sendikalara üye olan öğretmenler diğer öğretmenlerden biraz daha ayrı hareket ederek ayrı bir grup oluşturuyorlar. Bu kapsamda bir katılımcı;

"...ben şahsen okullarda aynı sendikalara üye olan öğretmenlerin hep ayrı gruplar oluşturduğunu ve ayrı yollar izlediğini düşünüyorum. Aynı sendikalara üye olan öğretmenler okullarda yapılan veya yürütülen faaliyetlerde kendilerine göre farklı yollar izleyebiliyorlar. Bu nedenle de okullardaki bütün eğitim kadrosundan farklı davranabiliyorlar..." şeklinde ifade etmiştir (K1).

Bir başka katılımcı;

"...öğretmenler arasındaki gruplaşmalardan bir tanesi de aynı sendikalara üyelerin oluşturdukları gruplaşmalardır..." şeklinde belirtmiştir (K18).

4.5.3. Siyasi Görüşe Bağlı Gruplaşmalar

Katılımcıların bazıları öğretmenler arasında aynı dünya görüşünde olanların, olaylara karşı ortak düşüncelere sahip olanların ve ortak siyasi düşüncelere sahip olanların da bir grup oluşturduklarını belirtmişlerdir. Bu ifadeyi destekler nitelikte bir katılıcı;

"...okullarda ortak dünya görüşlerine, ortak fikirlere, ortak siyasi düşüncelerine sahip olan öğretmenler ayrı gruplar oluşturmaktadırlar. İnsanlar zihinlerine yakın olan, fikirlere uyan, ortak siyasi düşünceleri benimseyen insanlarla daha iyi bağdaşıyorlar. Bu da haliyle insanların diğer insanlardan ayrı kalabilmelerine neden oluyor. Bu durum maalesef öğretmenler arasında da oluyor..." şeklinde düşüncesini belirtmiştir (K11).

Bir başka katılımcı;

“...siyasi gruplaşmalar, kadın-erkek (cinsiyet) gruplaşmaları, sendikalar yüzünden oluşan gruplaşmalar olabilmektedir ne yazık ki...” şeklinde ifade etmiştir (K20).

4.5.4. Branş Farklılığına Bağlı Gruplaşmalar

Katılımcılara göre öğretmenler arasında yaşanan gruplaşmalardan bir tanesi öğretmenlerin branş farklılığından dolayı oluşan gruplaşmalardır. Araştırmaya katılan öğretmenler, branş konusunda özellikle sınıf öğretmeni ile diğer branşlar arasında gruplaşmalar olduğunu ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...hem sınıf öğretmenlerinin hem de branş öğretmenlerinin aynı anda görev yaptıkları okullarda öğretmenler arasında gruplaşmalar yaşanmaktadır. Sınıfçılar genellikle sınıf öğretmenleri ile birlikte ayrı takılarak branşçılardan birçok konuda ayrıştırıyorlar. Keza branşçılar da öyle. Tabi bu durumu tetikleyen nedenler var. Bence bunlardan bir tanesi öğrenciler...” şeklinde ifade etmiştir (K10).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

“...sınıf öğretmenlerinin öğrencilerle ilgili birbirleri ile paylaşacak ortak noktaları çok fazla var. Bu nedenle sınıfçılar yine sınıf öğretmenleri ile daha samimi ilişkiler kuruyorlar. Branşçıların da öğrencileri genellikle aynı öğrenciler olduğu için onlar da branşçılarda samimi ilişkiler kuruyorlar. Bu nedenle de bazı okullarda branşçı ve sınıfçı gruplaşmaları oluşuyor...” sözleriyle düşüncelerini ifade etmiştir (K15).

4.5.5. Okul Yönetimine Yakınlık Durumuna Bağlı Gruplaşmalar

Katılımcılara göre öğretmenler arasında yaşanan gruplaşmalardan bir tanesi de okul idaresine yakın olan öğretmenler ile yakın olmayan öğretmenler arasında oluşan gruplaşmalardır. Bu bağlamda bir katılımcı;

“...okullarda genellikle idarenin kararlarını destekleyen gruplar da vardır desteklemeyen gruplar da vardır. Kimisi okul idaresinin aldığı bazı kararları doğru ve başarılı bulur. Kimisi ise idarenin aldığı kararları başarısız ve yanlış bulur. İşte bu durum karşısında da öğretmenler arasında gruplaşmalar yaşanıyor...” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir (K16).

Benzer şekilde başka bir katılımcı;

“...genelleme yapmak istemiyorum ancak bazı okul yönetimleri öğretmenlerle ilgi gerek ders programı olsun, genellikle ders dağılımı olsun bu gibi şeylerde maalesef kendilerine daya yakın gördükleri bazı öğretmenler lehine kararlar uygulayabiliyorlar. Bu durum neticesinde öğretmenler arasında problemler ve öğretmenler arasında gruplaşmalar ortaya çıkıyor...” şeklinde belirtmiştir (K19).

4.5.6. Medeni Duruma Göre Oluşan Gruplaşmalar

Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları ise okullarda öğretmenlerin medeni durumdan dolayı gruplaştıklarını belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

“...öğretmenlerin okul dışı etkinlikleri, faaliyetleri bence okul içindeki iletişimlerini de etkiliyor. Evli olan öğretmenlerin yine evli olanlarla ortak noktaları fazla olduğu için onlarla daha yakın ilişkiler kurabiliyorlar. Özellikle zaman noktasında da bekar öğretmenler bekar olanlarda samimi ilişkiler kuruyorlar. Bundan kaynaklanan gruplaşmalar da yine var...” şeklinde ifade etmiştir (K6).

Başka bir katılımcı;

“...yaşanan birçok gruplaşmalar vardır. Bunlardan bir tanesi de medeni duruma bağlı oluşan gruplaşmalardır...” şeklinde ifade etmiştir (K19).

4.6. Altıncı Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı görüşme sorusu “Öğretmenler arasındaki gruplaşmaların nedenleri nelerdir?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar öğretmenler arasındaki gruplaşma nedenlerini; 1. cinsiyet, 2. sendikalar, 3. öğretmenlerin dünya görüşleri, 4. branş farklılığı, 5. okul kültürünün oluşmaması ve 6. ortak öğrenciler şeklinde ifade etmişlerdir. Katılımcı görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların Öğretmenler Arasındaki Gruplaşma Nedenlerine Yönelik Algıları

Sıra	Kod	f	%
1	Cinsiyet	12	25
2	Sendikalar	12	25
3	Öğretmenlerin Dünya Görüşleri	9	18
4	Branş Farklılığı	6	12

5	Okul Kültürünün Oluşmaması	5	10
6	Ortak Öğrenciler	5	10
Toplam		49	100

Tablo 7’de görüldüğü gibi katılımcıların, öğretmenler arasındaki gruplaşma nedenlerine yönelik görüşleri; % 25 oranında cinsiyet, % 25 oranında sendikalar, % 18 oranında öğretmenlerin dünya görüşleri, % 12 oranında branş farklılığı, % 10 oranında okul kültürünün oluşmaması ve % 10 oranında ortak öğrencilerdir.

4.6.1. Cinsiyet

Araştırmaya katılan öğretmenlere göre öğretmenlerin gruplaşmasına neden olan en önemli etkenlerden birisi cinsiyettir. Katılımcılar öğretmenlerin yaşadıkları problemleri hemcinsleri ile daha kolay paylaşabildiklerini ve bu durumun kendilerini hemcinslerine daha yakın hissetmelerine neden olduğunu ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...bence öğretmenleri gruplaştıran birçok neden vardır. Bunlardan bir tanesi öğretmenlerin cinsiyet durumudur. Çünkü insanlar genellikle hemcinsleri ile daha samimi olurlar. Daha sıkı ilişkiler kurarlar. İnsanlar hemcinslerini kendilerine daha yakın hissederler. Bu nedenle cinsiyet faktörü öğretmenlerin gruplaşmalarda önemli bir etkindir...” şeklinde ifade ederek cinsiyetin öğretmenler arasında gruplaşma nedenlerinden biri olduğunu belirtmiştir (K6).

Bir başka katılımcı;

“...toplumun her kesiminde erkekler erkeklerle, bayanlar da yine bayanlarla daha sağlam iletişim kurarlar. İstisnalar olabilir ancak bu genellikle böyle olur. Bu durum çalışan insanlar arasında daha belirgindir. Dolayısıyla öğretmenler de cinsiyet kavramından ötürü gruplaşırlar. Yani cinsiyet gruplaşma nedenlerinden bir tanesidir...” şeklinde ifade etmiştir (K10).

4.6.2. Sendikalar

Katılımcılara göre öğretmenlerin gruplaşma nedenlerinden bir tanesi de sendikalardır. Sendikaların kendi aralarındaki anlaşmazlıkların öğretmenlere de yansıdığı katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Bu kapsamda bir katılımcı;

“...öğretmenleri gruplaştıran nedenlerden biri de sendikalardır. Bence sendikalar eğitimcileri birleştirmek, onların sosyal haklarını savunmak, ortak hareket etmek yerine

tam tersi öğretmenleri ayrıştırıyor. Her sendikanın farklı bir siyasi düşüncesi olduğu için siyasetçiler gibi davranıyorlar. Bu da haliyle aynı okulda olmalarına rağmen farklı sendikalara üye olan öğretmenleri ayrıştırıyor...” şeklinde ifade etmiştir (K7).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

“...bazı öğretmenler sendikacılığı gereğinden çok fazla benimsiyorlar. Öyle benimsiyorlar ki bunu okullarına, çalışma arkadaşlarına yansıtıyorlar. Kendi sendikalarından olan öğretmenlerle iyi ilişkiler kurup, farklı sendikalara üye olanlara ön yargıyla bakıyorlar. Bunun sonucunda da okullarda öğretmenler arasında birlik olmaktan ziyade gruplaşmalar oluyor...” şeklinde sendikaların bir gruplaşma nedeni olduğunu ifade etmiştir (K13).

4.6.3.Öğretmenlerin Dünya Görüşleri

Katılımcılardan bazıları, öğretmenlerin dünya görüşlerinin de gruplaşma nedeni olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılar, düşüncelerinin, hayata bakış açılarının, zihniyetlerinin birbirine yakın olan öğretmenlerin kendi aralarında daha fazla gruplaşma içerisinde olduğunu ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...bir öğretmenin kendi gibi düşünmeyen kişilerle arasına mesafe koyarak kendisiyle aynı veya kendisine yakın düşüncelere sahip olan öğretmenlerle birlikte olması da gruplaşma nedenlerinden bir tanesidir. Genellikle de öğretmenler görev yaptıkları okullarda kendi dünya görüşlerine yakın olan insanlarla ayrı bir grup oluşturuyorlar...” şeklinde ifade etmiştir (K9).

Benzer şekilde başka bir katılımcı;

“...insan kendisi gibi düşünen ve kendisine yakın olan insanlarla daha iyi anlaşılırlar. Çünkü ortak noktaları çok fazladır. Birçok konuda aynı fikre ve ortak görüşlere sahip olan insanlar ister istemez ayrı grup oluşturabilirler. Okullarda da bu durum bu şekildedir. Haliyle ortak düşünceler öğretmenlerin gruplaşma nedeni olabilmektedir...” şeklinde belirtmiştir (K14).

4.6.4. Branş Farklılığı

Katılımcılara göre branş farklılığı öğretmenlerin gruplaşma nedenlerinden bir tanesidir. Katılımcılar, aynı branşta olan öğretmenlerin ya da sınıfçı-branşçı farklılığının öğretmenlerin gruplaşma nedenlerinden bir tanesi olduğunu belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

*“...aynı branşta olan öğretmenlerin ortak noktalarının daha fazla olması onların gruplaşmalarına neden olabiliyor. Mesela aynı sınıfta derse giren branş öğretmenlerinin öğrencileri aynı oluyor. Bunun sonucunda da o sınıftaki öğrencilerle alakalı branş öğretmenleri daha fazla iletişim halinde olabiliyorlar. Ya da aynı branşta olan öğretmenler bunu yapabiliyor...”*sözleriyle branş farklılığının da gruplaşma nedeni olduğunu belirtmiştir (K4).

Bir başka katılımcı;

*“...bence okullarda genellikle sınıfçı-branşçı gruplaşmaları var. Özellikle ilkököl ve ortaokulun aynı olduğu yerlerde bu bariz bir şekilde görülmektedir. Bu gibi yerlerde genellikle sınıf öğretmeni olanlar sınıfçılarla, branş öğretmeni olanlar ise branşçılarla kendi aralarında grup oluşturuyorlar. Yani okullardaki sınıfçı-branşçı durumu da gruplaşma nedenlerinden bir tanesidir...”*şeklinde ifade etmiştir (K14).

4.6.5. Okul Kültürünün Oluşmaması

Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları bir okulda okul kültürünün olmamasının öğretmenlerin gruplaşma nedenlerinden bir tanesi olduğunu ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

*“...bir okulda eğer kurum kültürü oluşmamışsa o okulda hem öğretmenlerin kendi aralarında, hem de öğretmenlerle yöneticiler arasında işbirliği, iletişim oluşamaz. Bir okulda okul kültürü oluşmamışsa orada birliktelik olmaz. Tam aksine kurum kültürünün eksikliği gruplaşmaları, ayrışmaları ortaya çıkartır. Kurum kültürü eksikliği en önemli gruplaşma nedenidir bence...”*şeklinde ifade etmiştir (K5).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

*“...öğretmenlerin gruplaşma nedenlerinden biri de okul kültürünün eksikliğidir. Çünkü okul kültürü öğretmenleri birleştirir...”*şeklinde belirtmiştir (K11).

4.6.6. Ortak Öğrenciler

Bazı katılımcılar öğretmenlerin ortak öğrencilere sahip olma durumlarının da gruplaşma nedenlerinden biri olduğunu ifade etmişlerdir. Genellikle kalabalık olan okullarda aynı sınıflarda derse giren öğretmenlerin gruplar oluşturabilecekleri katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Bir katılımcı;

“...öğrenci sayısı kalabalık olan okullarda genellikle ortak öğrencilere sahip olma durumu öğretmenlerin gruplaşma nedenlerinden bir tanesidir. Çünkü aynı öğrencilerin derslerine giren öğretmenler daha fazla iletişim halinde olurlar. Öğrencileri ortak olan öğretmenler ister istemez kendi aralarında bilgi alış-verişinde bulunurlar...” şeklinde ifade etmiştir (K1).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

“...ortak öğrencilere sahip öğretmenlerin kendi aralarına gruplar oluşturması bu nedenlerden bir tanesidir bence...” şeklinde belirtmiştir (K18).

4.7. Yedinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci görüşme sorusu “Hangi öğretmenlerle daha yakın arkadaşlık kuruyorsunuz? Neden?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar; 1. iletişime açık olan öğretmenler, 2. hemcinsim olan öğretmenler, 3. düşünce olarak bağdaştığım öğretmenler ve 4. aynı branşta olduğum öğretmenler şeklinde ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, daha yakın arkadaşlık kurdukları öğretmenlere yönelik düşüncelerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların Daha Yakın Arkadaşlık Kurdukları Öğretmenlere Yönelik Düşünceleri

Sıra	Kod	f	%
1	İletişime Açık olan Öğretmenler	14	36
2	Hemcinsim Olan Öğretmenler	11	28
3	Düşünce Olarak Bağdaştığım Öğretmenler	8	21
4	Aynı Branşta Olduğum Öğretmenler	6	15
Toplam		39	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi katılımcıların daha yakın arkadaşlık kurdukları öğretmenlere yönelik düşünceleri; % 36 oranında iletişime açık olan öğretmenler, % 28 oranında hemcinsim olan öğretmenler, % 21 oranında düşünce olarak bağdaştığım öğretmenler ve % 15 oranında aynı branşta olduğum öğretmenler şeklindedir.

4.7.1. İletişime Açık Olan Öğretmenler

Katılımcılar en yüksek sayıda, iletişime açık ve yakın olan öğretmenlerle daha yakın arkadaşlık kurduklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar, iletişim noktasında problemlilik olmayan, konuşurken kendilerini dinleyen, kendilerine sağlıklı bir sohbet yapma imkânı tanıyan öğretmenlerle daha yakın arkadaşlık, dostluk ilişkisi kurabildiklerini ifade etmişlerdir. Bu kapsamda bir katılımcı;

*“...güler yüzlü, iletişim konusunda problemi olmayan, iletişime açık öğretmenler ile daha yakın ilişkiler kuruyorum. Çünkü bu tarz kişilerin yanında kendimi daha rahat hissediyorum. Sıkıntılarımı, problemlerimi iletişime açık insanlarla daha rahat bir şekilde paylaşabiliyorum. Konuşurken beni dinlediklerini, beni anlayabildiklerini görebiliyorum...”*sözleriyle ifade etmiştir (K2).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

*“...iletışime açık olan, konuşurken beni gerçekten dinleyen, beni anlayan, beni önemseyen, sağlıklı bir sohbet ortamı oluşturabildiğim kişilerle daha samimi arkadaş olabiliyorum. Çünkü insan kendini anlayan dertlerine ortak olan insanların yanında daha mutlu olur. Zaten insanları da birbirlerine yakınlaştıran karşılıklı iletişim bağının gücüdür bence...”*şeklinde belirtmiştir (K11).

4.7.2. Hemcinsim Olan Öğretmenler

Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları hemcinsleri ile daha yakın arkadaşlık kurduklarını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenler hemcinsleriyle ortak noktalarının daha fazla olduğunu ve bu yüzden hemcinsleriyle daha samimi ilişkiler kurabildiklerini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

*“...ben şahsen genelde hemcinslerimle daha yakın, daha samimi arkadaşlıklar kuruyorum. Çünkü hemcinslerimle daha çok konuşacak, daha çok paylaşacak konularım oluyor, beni daha iyi anlayacaklarını düşünüyorum, ayrıca hemcinslerimle ortak noktalarımız da daha fazladır. Okul dışı zamanlarda onlarla daha fazla sosyal faaliyetler, etkinlikler içinde oluyorum...”*şeklinde ifade etmiştir (K9).

Bir başka katılımcı;

“...erkek olduğum için erkek öğretmenlerle daha fazla yakınlık kurabiliyorum, çünkü hem okul ortamında hem okul dışında gündem hakkında sohbet edebiliyoruz, etkinlikler yapabiliyoruz. Halı saha gibi, sinema gibi, çay içme, piknik yapma, balık tutma

*gibi etkinlikler yapıyorum. İster istemez bunları bayan arkadaşlarla yapamam...”*sözleriyle belirtmiştir (K15).

4.7.3. Düşünce Olarak Bağdaştığım Öğretmenler

Bazı katılımcılar kendi görüşüyle aynı veya görüşlerine yakın olan öğretmenlerle daha yakın olduklarını, daha iyi arkadaşlık kurduklarını ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

*“...daha çok beni anlayan, benimle aynı veya bana yakın düşünceye, görüşe sahip olan arkadaşlarımla daha yakın arkadaşlık kuruyorum. Çünkü böyle öğretmenlerle ortak noktalarımız daha fazla oluyor. Birbirimizi daha iyi anlıyoruz. Farklı fikirlere sahip olan arkadaşlarım da var ancak uyuştuğum öğretmenlerle daha samimi oluyorum...”*şeklinde ifade etmiştir (K12).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

*“...ben genellikle herkesle yakın ilişkiler kurarım ama ister istemez fikrime, zikrime, düşünceme daha yakın olan öğretmenlerle daha yakın oluyorum...”*şeklinde belirtmiştir (K13).

4.7.4. Aynı Branşta Olduğum Öğretmenler

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler ise daha yakın arkadaşlık kurdukları öğretmenlerle ilgili olarak kendisiyle aynı branşta olan öğretmenleri belirtmişlerdir. Katılımcılar, aynı branşta olan öğretmenlerle özellikle öğrenciler ve meslekleri nedeniyle daha çok ortak noktaları olduğunu belirtmişlerdir. Bu bağlamda bir katılımcı;

*“...benim branşım okul öncesi olduğu için okul öncesi öğretmenleri ile daha yakın arkadaşlık kuruyorum, çünkü öğrencilerimizin yaş ve gelişim seviyeleri birbirlerine çok yakın. Öğrenciler ile ilgili problemlerimiz hemen hemen hep aynı. Ayrıca mesleki gelişim olarak da birbimizle daha fazla bilgi alışverişinde bulunuyoruz...”*şeklinde ifade etmiştir (K3).

Bir başka katılımcı;

*“...aynı branşta olduğum öğretmenlerle öğrencilerimizden dolayı biraz daha fazla iletişim içinde olduğum için onlarla daha samimi oluyorum...”*şeklinde ifade etmiştir (K17).

4.8. Sekizinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın sekizinci görüşme sorusu “Size göre aynı sendikaya üye olmak ne anlama gelmektedir?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar aynı sendikaya üye olmayı; 1. aynı siyasi görüşe sahip olmak, 2. çıkar merkezli düşünmek ve 3. inandığı değerlere sahip çıkan topluluğa üye olmak olarak ifade etmişlerdir. Katılımcıların aynı sendikaya üye olmamın ne anlama geldiğine yönelik düşüncelerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 9. Katılımcıların Aynı Sendikaya Üye Olmanın Ne Anlama Geldiğine İlişkin Algıları

Sıra	Kod	f	%
1	Aynı Siyasi Görüşe Sahip Olmak	14	52
2	Çıkar Merkezli Düşünmek	8	30
3	İnanıldığı Değerlere Sahip Çıkan Topluluğa Üye Olmak	5	18
Toplam		27	100

Tablo 9’da görüldüğü gibi katılımcıların, aynı sendikaya üye olmanın ne anlama geldiğine ilişkin görüşleri; % 52 oranında aynı siyasi görüşe sahip olmak, % 30 oranında çıkar merkezli düşünmek ve % 18 oranında inandığı değerlere sahip çıkan topluluğa üye olmaktadır.

4.8.1. Aynı Siyasi Görüşe Sahip Olmak

Araştırmaya katılan öğretmenler aynı sendikaya üye olma durumunu, insanların kendileriyle aynı siyasi görüşe sahip olan insanlarla birlikte olmak, onlarla birlikte hareket etmek anlamına geldiğini ifade etmektedirler. Bir katılımcı;

*“...bana göre aynı sendikaya üye olmak aynı siyasi düşünceye sahip kişilerle birlikte olmak, onlarla yan yana olmak anlamına geliyor. Çünkü sendikalar da siyasi partilerin savundukları görüşlere göre şekillenmişler. Öğretmenler de kendi düşüncelerine yakın olan siyasi görüşü destekleyen sendikalara üye oluyorlar...”*sözleriyle belirtmiştir (K7).

Bir başka katılımcı;

“...aynı sendikaya üye olmak, bence siyasi olarak aynı düşünceye sahip insanlarla birlikte olmak anlamına gelmektedir...” şeklinde belirtmiştir (K16).

4.8.2. Çıkar Merkezli Düşünmek

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler aynı sendikaya üye olmayı, çıkar merkezli düşünmek olarak belirtmişlerdir. Katılımcılar, ortak çıkarları olan bireylerin aynı sendikalara üye olabileceklerini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...benim için sendika çıkar merkezidir. Bu nedenle ortak çıkarları olan öğretmenler de aynı sendikaya üye olurlar...” şeklinde belirtmiştir (K1).

Bir başka katılımcı;

“...bana göre aynı sendikaya üye olmak, ortak siyasi görüş veya ortak çıkar sağlamak anlamına geliyor. Bence öğretmenler ya siyasi olarak aynı düşüncede oldukları sendikalara, ya da çıkarlarına uyan, çıkar elde edebilecekleri sendikalara üye oluyorlar. Yani amaç çıkar sağlamak diye düşünüyorum...” sözleriyle ifade etmiştir (K19).

4.8.3. İnanıldığı Değerlere Sahip Çıkan Topluluğa Üye Olmak

Bazı katılımcılar ise aynı sendikaya üye olma durumunu inandığı, değer verdiği, önemseddiği değerlere sahip çıkan kişilerle birlikte hareket etmek ve bu kişilerin oluşturduğu topluluğa üye olmak anlamına geldiğini ifade etmişlerdir. Bu kapsamda bir katılımcı;

“...bence aynı sendikaya üye olmak demek, aynı sendika çatısı altında birleşmek, haklarını savunabilecek, kendi değerlerine, vizyonuna, misyonuna kısaca inandığı değerlere sahip çıkan bir topluluğa, bir gruba dâhil olmak demektir. Aynı sendikaya üye olmak demek, inandığı değerlere sahip insanlara birlikte ortak tavır sergilemek demektir...” şeklinde ifade etmiştir (K2).

Bir başka katılımcı;

“...bana göre bütün haklarımı savunan; benimsediğim değerlere sahip çıkmak için ortak tavır sergileyen toplumsal örgütlenme kurumudur sendika üyeliği...” şeklinde belirtmiştir (K20).

4.9. Dokuzuncu Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın dokuzuncu görüşme sorusu “Öğretmenlerin cinsiyet, medeni durum, aile kavramı, hemşeri, siyasi görüş, branş farklılığı gibi durumlar gruplaşmaları nasıl

etkilemektedir?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcıların öğretmenlerin cinsiyet, medeni durum, aile kavramı, hemşeri, siyasi görüş, branş farklılığı gibi durumların gruplaşmaları nasıl etkilediğine yönelik algıları; 1. gruplaşmayı ortaya çıkaran durumlar, 2. öğretmenlerin ayrışmalarına neden olan durumlar ve 3. gruplaşmayı doğrudan etkileyen durumlar şeklindedir. Katılımcıların, öğretmenlerin cinsiyet, medeni durum, aile kavramı, hemşeri, siyasi görüş, branş farklılığı gibi durumların gruplaşmaları nasıl etkilediğine yönelik düşüncelerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların Öğretmenlerin Cinsiyet, Medeni Durum, Aile Kavramı, Hemşehri, Siyasi Görüş, Branş Farklılığı Gibi Durumların Gruplaşmaları Nasıl Etkilediğine Yönelik Algıları

Sıra	Kod	f	%
1	Gruplaşmayı Ortaya Çıkaran Durumlar	17	49
2	Öğretmenlerin Ayrışmalarına Neden Olan Durumlar	11	31
3	Gruplaşmayı Doğrudan Etkileyen Durumlar	7	20
Toplam		35	100

Tablo 10'da görüldüğü gibi katılımcıların, öğretmenlerin cinsiyet, medeni durum, aile kavramı, hemşeri, siyasi görüş, branş farklılığı gibi durumların gruplaşmaları nasıl etkilediğine yönelik görüşleri; % 49 oranında gruplaşmayı ortaya çıkaran durumlar, % 31 oranında öğretmenlerin ayrışmalarına neden olan durumlar ve % 20 oranında gruplaşmayı doğrudan etkileyen durumlar şeklindedir.

4.9.1. Gruplaşmayı Ortaya Çıkaran Durumlar

Katılımcılar, öğretmenlerin cinsiyet, medeni durum, aile kavramı, hemşeri, siyasi görüş, branş farklılığı gibi durumların gruplaşmaları ortaya çıkardığını, bu etkenlerin gruplaşmalara neden olduğunu ifade etmişlerdir. Bu kapsamda bir katılımcı;

“...bahsedilen bu ve buna benzer durumların hepsi okullarda öğretmenler arasında gruplaşmaları ortaya çıkaran durumlardır ve okullarımızda genellikle bu nedenlerden, sebeplerden ötürü gruplaşmaların hepsine rastlamak mümkün. Zaten öğretmenler bu gibi nedenler sayesinde gruplaşabiliyorlar. Bu nedenlere bağlı olarak kendi aralarında gruplar oluşturuyorlar. Gruplaşmaları bu nedenler ortaya çıkartıyor...” şeklinde belirtmiştir (K7).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

*“...sayılan bu etkenler öğretmenler arasındaki gruplaşmanın ortaya çıkmasına neden olan etkenlerdir...”*sözleriyle ifade etmiştir (K13).

4.9.2. Öğretmenlerin Ayrışmalarına Neden Olan Durumlar

Bazı katılımcılar, öğretmenlerin cinsiyet, medeni durum, aile kavramı, hemşeri, siyasi görüş, branş farklılığı gibi durumların onları ayrıştırdığını ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

*“...cinsiyet, medeni durum, aile kavramı, hemşeri, siyasi görüş, branş farklılığı gibi durumlar öğretmenlerin ayrışma, bölünme sebepleridir. Bence bu sebeplerden dolayı öğretmenler birlik ve beraberlik içinde hareket etmekte zorlanıyorlar. Ortak amaç uğruna bir olamıyorlar. Çünkü öğretmenlerin bu durumları onları ayrıştırabiliyor...”*şeklinde belirtmiştir (K10).

Bir başka katılımcı;

*“...bu öncüller öğretmenlerin gruplaşmalarına, ayrışmalarına neden olan yegâne etmenlerdir...”*şeklinde ifade etmiştir (K15).

4.9.3. Gruplaşmayı Doğrudan Etkileyen Durumlar

Bazı öğretmenler ise cinsiyet, medeni durum, aile kavramı, hemşeri, siyasi görüş, branş farklılığı gibi durumların gruplaşmaları doğrudan etkilediğini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

*“...bence bu faktörler gruplaşmaları doğrudan etkileyen etkenlerdir...”*şeklinde ifade etmiştir (K17).

Bir başka katılımcı;

*“...zaten öğretmenler arasında oluşan gruplaşmaların asıl nedeni, asıl sebebi bu farklılıklardır. Öğretmenler bu etkenlere göre gruplaşıyorlar. Bu nedenlere göre ayrışıyorlar. Mesela öğretmenlerin cinsiyet durumları onların direk erkek-erkek ve bayan-bayan şeklinde gruplaşmalarına neden oluyor. Keza diğer faktörler de öyle...”*şeklinde belirtmiştir (K20).

4.10. Onuncu Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın onuncu görüşme sorusu “Gruplaşmanın etkileri nelerdir?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcıların gruplaşmaların etkilerine yönelik algıları; 1. eğitim-öğretimde engellerin ortaya çıkması, 2. okul başarısının düşmesi, 3.

iletişim problemlerinin meydana gelmesi ve 4.öğretmen ayrışmalarının ortaya çıkması şeklindedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, gruplaşmanın etkilerine yönelik düşüncelerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 11. Katılımcıların Gruplaşmanın Etkilerine Yönelik Algıları

Sıra	Kod	f	%
1	Eğitim-Öğretimde Engellerin Ortaya Çıkması	13	35
2	Okul Başarısının Düşmesi	11	30
3	İletişim Problemlerinin Meydana Gelmesi	8	22
4	Öğretmenlerin Ayrışmalarının Ortaya Çıkması	5	13
Toplam		37	100

Tablo 11’de görüldüğü gibi katılımcıların gruplaşmanın etkilerine yönelik algıları; % 35 oranında eğitim-öğretimde engellerin ortaya çıkması, % 30 oranında okul başarısının düşmesi, % 22 oranında iletişim problemlerinin meydana gelmesi ve % 13 oranında öğretmenlerin ayrışmalarının ortaya çıkması şeklindedir.

4.10.1. Eğitim-Öğretimde Engellerin Ortaya Çıkması

Katılımcılar gruplaşmanın etkileri ile ilgili en yüksek oranda eğitim-öğretimde engellerin ortaya çıkacağını ifade etmişlerdir. Katılımcılar, gruplaşmalar nedeniyle bir okulda öğretmenlerin ortak amaç üzerinde birleşemeyeceklerini, okul ikliminin olumsuz etkileneceğini ve bu nedenle de eğitim-öğretimde birçok engellerin ortaya çıkabileceğini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...gruplaşmalar bir okulda ilk başta okul iklimini olumsuz etkiler ve öğretmenlerin aynı amaç, ortak hedef üzerinde birlikte olmasını engelleyerek eğitim öğretimde birçok engeller ortaya çıkartır. Gruplaşmalar bir okulda sadece öğretmenleri değil aynı zamanda öğrencileri de etkiler, okullarda disiplin problemleri ortaya çıkarır...” şeklinde ifade etmiştir (K7).

Bir başka katılımcı;

“...gruplaşmalar eğitim öğretimde, öğretmenlerin ayrışmaları, iletişim problemleri, okulların başarısız olması gibi birçok engeller ortaya çıkartır...” şeklinde belirtmiştir (K8).

4.10.2. Okul Başarısının Düşmesi

Bazı katılımcılar, gruplaşmanın etkileri ile ilgili okul başarısının düşmesi olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcılar, gruplaşmalar yüzünden öğretmenlerin birbirlerini yok sayabileceğini, bunun sonucunda da öğretmenlerin okulda mutsuz olabileceğini belirtmişlerdir. Katılımcılara göre gruplaşmanın etkileri sonucu ortaya çıkacak olan bu faktörler okul başarısının azalmasına neden olacaktır. Bu kapsamda bir katılımcı;

“...gruplaşan öğretmenler diğer öğretmenleri yok sayabilir, onları görmezden gelebilir, o öğretmenlerle iletişim kurmaktan kaçınırlar, mümkün merteye ayrı takılırlar. Bu durumda okullarda olumsuz bir ortam, olumsuz bir hava ortaya çıkar ve öğretmenler çalıştıkları ortamdan keyif alamaz, bunun sonucunda da okul başarısı düşer...” şeklinde belirtmiştir (K1).

Bir başka katılımcı;

“...öğretmenler menfaat icabı bir araya gelmişler ise o okulda ve o okuldaki diğer öğretmenler üzerinde olumsuz etkiler bırakabilir ve bunun sonucunda da okul başarısı düşer...” şeklinde ifade etmiştir (K16).

4.10.3. İletişim Problemlerinin Meydana Gelmesi

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler gruplaşmanın etkilerinin bir tanesinin de öğretmenler arasında iletişim problemlerinin ortaya çıkması olduğunu ifade etmektedirler. Katılımcılar öğretmenler arasında yaşanan iletişim problemlerinin gruplaşmalar sonucunda ortaya çıkacağını belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

“...gruplaşmaların etkilerinden bir tanesi de öğretmenler arasında iletişim problemlerinin, iletişim sorunlarının ortaya çıkmasıdır bence. Öğretmenler arasında gerek öğrenciler ile ilgili olsun gerek okuldaki diğer faaliyetler ile ilgili olsun fikir alış-verişi, bilgi alış-verişi, beyin fırtınası gibi durumlar yaşanmaz. Bu olumsuzluklar da okul başarısını düşürür...” şeklinde ifade etmiştir (K9).

Bir başka katılımcı;

“...gruplaşmaların iletişim problemleri, ayrışmalar, bölünmeler gibi etkileri olabilir...” şeklinde belirtmiştir (K14).

4.10.4. Öğretmenlerin Ayrışmalarının Ortaya Çıkması

Bazı katılımcılar ise gruplaşmanın etkisi sonucu olarak öğretmenlerin ayrışmalarını, bölünmelerini, birlik olamamalarını ifade etmişlerdir. Katılımcılar gruplaşmanın ortaya çıktığı zaman öğretmenlerin birlik olmaktan ziyade ayrışacaklarını belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

“...bence gruplaşmalar, öğretmenlerin birlik olmadan ziyade ayrışmalarını, bölünmelerini meydana getiriyor. Öğretmenlerin birlik içinde hareket etmelerini engelliyor...” şeklinde belirtmiştir (K12).

Bu durumu destekler nitelikte bir başka katılımcı;

“...gruplaşma öğretmenlerin ayrışmalarına bir araya gelememelerine neden olacak olumsuz etkilere yol açar...” şeklinde belirtmiştir (K18).

4.11. On Birinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın on birinci görüşme sorusu “Gruplaşmanın okul iklimine etkisi nedir?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcıların gruplaşmaların okul iklimine etkisine yönelik algıları; 1. okul iklimini olumsuz etkiler, 2. okulda iletişim problemleri yaşanır, 3. öğretmenlerde motivasyon eksikliği yaşanır, 4. okul başarısı düşer ve 5. öğretmenler arasında işbirliği gerçekleşmez şeklindedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, gruplaşmanın okul iklimine etkisine yönelik düşüncelerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 12. Katılımcıların Gruplaşmanın Okul İklimine Etkisine Yönelik Algıları

Sıra	Kod	f	%
1	Okul İklimini Olumsuz Etkiler	16	33
2	Okulda İletişim Problemleri Yaşanır	12	25
3	Öğretmenler Arasında İşbirliği Gerçekleşmez	10	20
4	Okul Başarısı Düşer	7	14
5	Öğretmenlerde Motivasyon Eksikliği Yaşanır	4	8
Toplam		49	100

Tablo 12'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin, gruplaşmanın okul iklimine etkisine yönelik algıları; % 33 oranında okul iklimini olumsuz etkiler, % 25 oranında okulda iletişim problemleri yaşanır, % 20 oranında öğretmenler arasında işbirliği gerçekleşmez, % 14 oranında okul başarısı düşer ve % 8 oranında öğretmenlerde motivasyon eksikliği yaşanır şeklindedir.

4.11.1. Okul İklimini Olumsuz Etkiler

Katılımcılar gruplaşmanın okul iklimine etkisinin olumsuz olacağını ve okul iklimini olumsuz yönde etkileyeceğini ifade etmişlerdir. Katılımcılar, gruplaşmaların öğretmenler arasındaki ilişkileri, işbirliğini zedeleyeceğini ve bu durumun okul iklimine zarar vereceğini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...gruplaşmaların okul iklimine olumsuz yönde etki edeceğini düşünüyorum, çünkü okul ikliminin olumlu, sağlıklı olması için başta öğretmenler olmak üzere okulun bütün çalışanlarının aralarında güvenilir bir ilişki, sağlıklı bir iletişim ve işbirliği olması gerekir. Gruplaşmalar bütün bu faktörlerin gerçekleşmesini, oluşmasını engeller...” şeklinde belirtmiştir (K5).

Bir başka katılımcı;

“...gruplaşmalar okul-kurum kültürü oluşmasına ket vurulmasına, kısıtlanmasına bu ve benzer durumların okul iklimine olumsuz etki yapmasına neden olabiliyor kanaatimce...” şeklinde ifade etmiştir (K20).

4.11.2. Okulda İletişim Problemleri Yaşanır

Araştırmaya katılan öğretmenlere göre gruplaşmanın okul iklimine bir diğer etkisinin okulda iletişim problemlerinin yaşanmasıdır. Katılımcılar gruplaşmalar yüzünden okulda öğretmenlerin arasına soğuklukların gireceğini ve okulda iletişim problemlerinin yaşanabileceğini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...gruplaşmalar öğretmenleri birbirinden uzaklaştırır, öğretmenlerin arasına soğukluk girer ve yine öğretmenlerin arasında iletişim problemleri yaşanır...” şeklinde belirtmiştir (K4).

Bir başka katılımcı;

“...gruplaşmalar sonucunda okulda öğretmenler arasında iletişim problemleri yaşanabilir ve gruplaşmalar okula olumsuz etkiler yapabilir. Öğretmenler birbirleri ile muhabbet etmezler, işbirliği içine girmezler. Daha başarılı olmak için, eğitimin kalitesini

artırmak için iletişim içinde olamazlar bence. Çünkü gruplaştıkları zaman bölünmüşlerdir...” şeklinde ifade etmiştir (K13).

4.11.3. Öğretmenler Arasında İşbirliği Gerçekleşmez

Bazı katılımcılara göre gruplaşmanın okul iklimine bir diğer etkisi de öğretmenler arasındaki işbirliğinin azalmasıdır. Katılımcılar gruplaşmalar sonucunda öğretmenler arasındaki işbirliğinin, öğretmenler arasındaki birlik ve beraberlik içinde çalışma arzusunun azalacağını belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

“...eğer gruplaşmalar çok belirginse, ortak bir diyalog zemini yoksa öğretmenler arasında işbirliği gerçekleşmez. Çünkü iletişimin olmadığı bir ortamda işbirliği de olmaz. Öğretmenlerin işbirliği içinde olmaması da eğitim açısından çok ciddi sorunlar oluşturacağı kanaatindeyim. Öğrencilerin hem akademik hem de sosyal alanlarda başarılı olması için öğretmenlerin işbirliği içinde olması gerekmektedir...” şeklinde ifade etmiştir (K7).

Bir başka katılımcı;

“...bence gruplaşmalar okul ikliminde öğretmenler arasındaki işbirliğini azaltarak ciddi anlamda olumsuz etkiler yapar...” şeklinde belirtmiştir (K12).

4.11.4. Okul Başarısı Düşer

Bazı katılımcılar gruplaşmanın okul iklimine etkilerinin birinin okul başarısının düşmesi olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılara göre gruplaşmalar okuldaki başta öğretmenler olmak üzere okulun tamamını olumsuz anlamda etkileyeceği için gruplaşmalar okulu başarısızlığa itecektir. Bu bağlamda bir katılımcı;

“...gruplaşan öğretmenlerde diğer öğretmenleri yok sayma düşüncesi olabilir, okul iklimi tamamen bozulur. Okulda öğretmenler birbirlerini görmezden gelirler. Gruplaşmalar yüzünden öğretmenlerin aralarında sürekli bir çatışma, çekişme ortamı oluşabilir. Öğretmen bu durumu da ister istemez öğrenciye yansır ve okulda başarısızlık meydana gelir...” şeklinde ifade etmiştir (K1).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

“...genellikle öğretmenlerde duygusal durumlar neticesine gruplaşmalar yaşandığından öğretmenler okullarda iş anlamında profesyonel davranamazlar. Böyle bir durumda bir okulda öğretmen de olumsuz şekilde etkilenir, öğrenci de olumsuz şekilde etkilenir, okul iklimi de olumsuz etkilenir, okulun başarısı da haliyle otomatik olarak düşer...” şeklinde belirtmiştir (K8).

4.11.5. Öğretmenlerde Motivasyon Eksikliği Yaşanır

Araştırmaya katılan öğretmenlere göre gruplaşmanın okul iklimine etkilerinden biri de öğretmenlerde motivasyon eksikliğinin yaşanmasıdır. Katılımcılara göre gruplaşmalar sonucunda öğretmenlerin motivasyonları ve iş doyumunu olumsuz bir şekilde etkileyecektir. Bu bağlamda bir katılımcı;

“...gruplaşmalar okul ikliminde, öğretmenlerde motivasyonun düşmesine neden olabilir. Öğretmenler arasında özellikle ciddi fikir ayrılıklarının, ciddi gruplaşmaların olduğu bir okulda gergin ve stresli bir ortam oluşur. Öğretmenler sabah okula giderken mutsuz bir şekilde giderler. Öğretmenlerin mutsuzluğu da onların motivasyonunu düşürür bence...” şeklinde belirtmiştir (K10).

Bir başka katılımcı;

“...gruplaşmalar bir okulda öğretmenlerin verimliliğini ve motivasyonunu azaltabilir...” şeklinde ifade etmiştir (K16).

4.12. On İkinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın on ikinci görüşme sorusu “Gruplaşmanın okul yönetimine etkisi nedir?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcıların gruplaşmaların okul yönetimine etkisine yönelik algıları; 1. tarafsızlık ve eşitlik ilkesinin bozulması, 2. yönetici-öğretmen arasında problemler yaşanması, 3. okul işleyişinin bozulması, 4. okul yönetiminin başarısız olması ve 5. okul yöneticilerin bölünmesi şeklindedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, gruplaşmanın okul yönetimine etkisine yönelik düşüncelerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 13. Katılımcıların Gruplaşmanın Okul Yönetimine Etkisine Yönelik Algıları

Sıra	Kod	f	%
1	Tarafsızlık ve Eşitlik İlkesinin Bozulması	11	28
2	Yönetici-Öğretmen Arasında Problemler Yaşanması	9	23
3	Okul İşleyişinin Bozulması	8	20
4	Okul Yönetiminin Başarısız Olması	7	17
5	Okul Yöneticilerin Bölünmesi	5	12
Toplam		40	100

Tablo 13'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin, gruplaşmanın okul yönetimine etkisine yönelik algıları; % 28 oranında tarafsızlık ve eşitlik ilkesinin bozulması, % 23 oranında yönetici-öğretmen arasında problemler yaşanması, % 20 oranında okul işleyişinin bozulması, % 17 oranında okul yönetiminin başarısız olması ve % 8 oranında okul yöneticilerin bölünmesi şeklindedir.

4.12.1. Tarafsızlık ve Eşitlik İlkesinin Bozulması

Araştırmaya katılan öğretmenlere göre gruplaşmanın okul yönetimine etkisinin en fazla oranda yönetim kadrosunun tarafsız ve eşit olma ilkesinin zarar göreceği ve bozulmasıdır. Katılımcılara göre yöneticiler bazı zamanlarda kendilerini öğretmenlerin oluşturdukları bazı gruplara ait hissedebilirler. Bu durumun okul yöneticilerinin yanlış davranmasına, adil olmamasına, öğretmenler arasında eşit mesafede olmamasına ve öğretmenler arasında taraflı olmasına neden olabileceği katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Bir katılımcı;

“...gruplaşmalar okul yönetiminin yanlış davranmasına, yöneticilerin öğretmenlere karşı taraflı olmasına, adil olamamasına neden olabilir. Çünkü öğretmenlerin gruplaşmalarından okul yöneticileri de etkilenir. Yöneticiler gruplaşmaları önlemek yerine kendilerini bir gruba dahil etmek isteyebilir. Sonuç olarak okulda tarafsızlık, eşitlik, adalet gibi ilkeler yok olur...” şeklinde belirtmiştir (K4).

Bir başka katılımcı;

“...okul idaresi doğrudan bir grubu kendisine yakın görür ve hatta o grubun bir üyesi gibi davranırsa öğretmenler arasında tarafsız ve eşit olamaz ki bu da çok olumsuz bir sonuç doğurur. Çünkü adaletin olmadığı yerde eşitliğin olmadığı yerde bence hiçbir şey olmaz...” şeklinde belirtmiştir (K13).

4.12.2. Yönetici-Öğretmen Arasında Problemler Yaşanması

Katılımcılara göre gruplaşmaların okul yönetimine bir diğer etkisi yöneticiler ile öğretmenler arasında problemlerin yaşanmasıdır. Araştırmaya katılan öğretmenler, gruplaşmaların okul yöneticilerinin çalışmalara sadece bazı öğretmenleri katacağı zaman yöneticiler ile öğretmenler arasında sorunlar oluşacağını ve bu iki grup arasında anlaşmazlıklar çıkacağını belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

“...gruplaşmalarda birlik ve beraberlik sağlanamayacağı için öğretmenler ile yöneticiler arasında problemler ortaya çıkacaktır...” şeklinde belirtmiştir (K5).

Bir başka katılımcı;

“...eğer okul idaresi yaptığı çalışmalarda veya yapılacak olan etkinliklerde bazı öğretmenleri dahil edip bazılarını ise dahil etmezse, kendi zihniyetinde olan öğretmenlerin dışındaki öğretmenleri dışlarsa, ayırt ederse öğretmenler ile idare arasında problemler yaşanır. Bence okul yönetimi gruplaşmaları engelleyici çalışmalar yapması gerekmektedir...” sözleriyle belirtmiştir (K13).

4.12.3. Okul İşleyişinin Bozulması

Katılımcılara göre gruplaşmaların okul yönetime etkilerinden bir diğeri okul işleyişinin bozulmasıdır. Araştırmaya katılan öğretmenler gruplaşmaların okulun bütün işlerinde tikanıklara neden olacağını, gruplaşmaların okulun bütün paydaşlarını etkileyeceğini ve bu yüzden okulun genel işleyişini olumsuz etkileyeceğini belirtmiştir. Bir katılımcı;

“...bir okulda gruplaşmalar olduğu zaman sadece öğretmenler değil okul yönetimi de bundan çok fazla etkilenir. Öğretmenlerin ve okul idaresinin olumsuz etkilenmesi de okulun işleyişini bozacağı kanaatindeyim...” şeklinde ifade etmiştir (K10).

Bir başka katılımcı;

“...gruplaşmalar bir okuldaki öğretmenler, yöneticiler ve diğer bütün çalışanlar arasındaki iletişimi, dayanışmayı, işbirliğini yani kısaca hepsini sıkıntılı bir süreç haline getirir. Gruplaşmalar en başta da okul yönetiminin işlerini sıkıntıya sokar. Bu durum neticesinde de bence okulun düzeni ve işleyişi bozulur...” şeklinde belirtmiştir (K16).

4.12.4. Okul Yönetiminin Başarısız Olması

Bazı katılımcılara göre gruplaşmaların okul yönetimine bir başka etkisi, okul yönetiminin gruplaşmalar yüzünden başarısız olmasıdır. Katılımcılar gruplaşmaların okulda verimsiz bir ortam oluşturacağını, yöneticilerin etkinliğini azaltacağını ve bu durumun okul yönetimini başarısızlığa iteceğini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...bence gruplaşmalar okulda verimsiz bir ortam oluşturur ve bu durum okul yönetimini başarısızlığa iter...” şeklinde belirtmiştir (K11).

Bir başka katılımcı;

“...gruplaşmalar okulun etkili yönetimini kısıtlar, okul idaresinin yönetme verimini, eğitim-öğretim verimini düşürür ve idarenin başarısız olmasına sebep olur...” şeklinde ifade etmiştir (K20).

4.12.5. Okul Yöneticilerin Bölünmesi

Araştırmaya katılan bazı öğretmenlere göre gruplaşmaların okul yönetimine bir diğer etkisi, okul yöneticilerine de yansıtacağı ve okul yönetim kadrosunda bölünmeler meydana geleceğidir. Katılımcılar gruplaşmalar nedeniyle yöneticilerin de fikir ayrılığına düşerek kendi aralarında gruplaşabileceğini ve okul yönetim kadrosunun bölünebileceğini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...iki yıllık yöneticilik tecrübemle yanıtlayacak olursam okulda öğretmenler arasındaki gruplaşmalar yöneticilerin de gruplaşmalarına, bölünmelerine neden olabiliyor. Okul yöneticileri de farklı nedenlerden dolayı kendilerini oluşan gruplara dahi edebiliyorlar. Her biri yönetici kendisiyle uyuşan öğretmenlere daha yakın davranıyor. Bu da yöneticilerin de gruplaşmasına neden oluyor...” şeklinde ifade etmiştir (K2).

Bir başka katılımcı;

“...gruplaşmalar idare arasında fikir ayrılığına hatta idarenin bölünmesine neden olur bence...” şeklinde belirtmiştir (K12).

4.13. On Üçüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın on üçüncü görüşme sorusu “Gruplaşmanın öğrenci başarısına etkisi nedir?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcıların gruplaşmanın öğrenci başarısına etkisine yönelik algıları; 1. öğrenci başarısı düşer, 2. öğrencilerde motivasyon düşüklüğü yaşanır, 3. öğrenci birlikteliği bozulur ve 4. öğretmen-öğrenci ilişkileri bozulur şeklindedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, gruplaşmanın öğrenci başarısına etkisine yönelik düşüncelerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 14. Katılımcıların Gruplaşmanın Öğrenci Başarısına Etkisine Yönelik Algıları

Sıra	Kod	f	%
1	Öğrenci Başarısı Düşer	18	44
2	Öğrencilerde Motivasyon Düşüklüğü Yaşanır	11	27
3	Öğrenci Birlikteliği Bozulur	7	17

4	Öğretmen-Öğrenci İlişkileri Bozulur	5	12
Toplam		41	100

Tablo 14’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin, gruplaşmanın öğrenci başarısına etkisine yönelik algıları; % 44 oranında öğrenci başarısı düşer, % 27 oranında öğrencilerde motivasyon düşüklüğü yaşanır, % 17 oranında öğrenci birlikteliği bozulur ve % 12 oranında öğretmen-öğrenci ilişkileri bozulur şeklindedir.

4.13.1. Öğrenci Başarısı Düşer

Katılımcılar gruplaşmanın öğrenci başarısına etkisi ile ilgili olarak, gruplaşmanın öğrenci başarısının düşmesine neden olacağını ifade etmişlerdir. Katılımcılar öğretmenlerin gruplaşmalarının okul iklimini, okul kültürünü olumsuz bir şekilde etkileyeceği için doğal olarak öğrencilerin başarısının olumsuz bir şekilde etkileneceğini belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

“...bence bir okuldaki gruplaşmalar o okulun iklimini ve okul işleyişini olumsuz etkileyecektir. Çünkü öğretmenler gruplaştıkları zaman birlik olmazlar, kendi aralarında sağlıklı iletişim kuramazlar, bunların öğrenciler tarafından fark edildiği zaman da öğrencilerde motivasyon düşüklüğü olacak ve haliyle öğrencilerin başarıları da düşecektir...” şeklinde belirtmiştir (K7).

Bir başka katılımcı;

“...farklı düşüncelere sahip bireyler arasındaki çatışmalar okul kültürünü olumsuz etkileyeceği gibi gerek grup liderinin özelliklerinden gerekse grup üyeleri arasındaki zıtlamalardan dolayı da öğrencilerde olumsuz bir şekilde etkilenirler. Öğrenciler dikkatini dersleri yerine başka şeylere verebilir ve akademik alanda başarısızlık ortaya çıkar...” şeklinde ifade etmiştir (K16).

4.13.2. Öğrencilerde Motivasyon Düşüklüğü Yaşanır

Bazı katılımcılara göre öğretmenler arasındaki gruplaşmaların öğrenci başarısına bir diğer etkisi öğrencilerdeki motivasyon düşüklüğünün ortaya çıkmasıdır. Araştırmaya katılan bireyler gruplaşmaların öğrenciler tarafından fark edileceği zaman onlarda motivasyon düşüklüğü yaşanacağını ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...gruplaşmaların olduğu bir okulda kurum kültürü oluşmayacağı için bu durum öğrencilere de yansımakta ve öğrencilerin motivasyonunu düşürmektedir...” şeklinde ifade etmiştir (K5).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

“...okuldaki gruplaşmalar öğrenciler tarafından fark edilirse öğrencilerin motivasyonları düşebilir...” şeklinde belirtmiştir (K11).

4.13.3. Öğrenci Birlikteliği Bozulur

Araştırmaya katılan öğretmenler gruplaşmaların okuldaki bütün paydaşlar arasındaki birlikteliğe zarar vereceği için öğrenciler arasındaki birlikteliğin de bozulacağını beyan etmişlerdir. Katılımcılara göre öğretmenlerin gruplaşmaları öğrencilerin de gruplaşmalarına neden olacak ve bu durum okulda disiplin sorununu ortaya koyacağı için öğrenci başarısı düşecektir. Bir katılımcı;

“...gruplaşmanın olduğu okullarda öğrencilere hepimiz birimiz, birimiz hepimiz için duygusunu tattıramayız. Eğer öğretmenler arasında gruplaşma varsa öğrenciler de kendilerini okula değil bir gruba ait hissederler ve bunun sonucunda da öğrenciler arasındaki birliktelik bozulur. Çünkü öğrenciler öğretmenlerini örnek alırlar. Öğretmenlerinin tutum ve davranışlarından etkilenirler...” şeklinde ifade etmiştir (K3).

Bir başka katılımcı;

“...gruplaşmalar yüzünden okullarda psikolojik olarak gergin bir ortam, olumsuz bir hava oluşacağı için öğrenciler arasındaki ilişkilerin de bozulacağını düşünüyorum...” şeklinde belirtmiştir (K4).

4.13.4. Öğretmen-Öğrenci İlişkileri Bozulur

Yine katılımcılara göre öğretmenler arasındaki gruplaşmaların öğrenci başarısına bir başka etkisi, okulda öğretmen-öğrenci ilişkilerinin bozulmasıdır. Katılımcılar gruplar dışında kalan öğretmenlerin kendilerini okula ait hissedemeyeceklerini ve bu nedenle öğrencilerle sağlıklı ilişkiler kuramayacaklarını ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...öğretmenlerin gruplaşmalarını fark eden öğrenciler sevmedikleri öğretmenlere karşı ya da sevdikleri öğretmenlerin karşısında olan öğretmenlere karşı saygısızlık yapabilirler. Çok olmasa da aynısını öğretmenler de öğrencilere yapabilirler. Böyle bir durumda öğretmenler ile öğrencilerin ilişkileri bozulur ve öğrenci başarısı da olumsuz etkilenir...” şeklinde ifade etmiştir (K13).

Bir başka katılımcı;

“...okullarda oluşan gruplar dışında kalan öğretmenlerle öğrenciler arasındaki ilişkilerde kopukluk veya sorunlar ortaya çıkabilir ve öğrenci başarısı düşebilir...” şeklinde belirtmiştir (K17).

4.14. On Dördüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın on dördüncü görüşme sorusu “Gruplaşma sizi ve diğer öğretmenleri nasıl etkilemektedir?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcıların gruplaşmanın kendilerini ve diğer öğretmenleri nasıl etkilediğine ilişkin algıları; 1. dışlanma duygusu yaşatır, 2. güven problemi oluşturur, 3. iletişim sorunları ortaya çıkar ve 4. motivasyon düşüklüğü oluşur şeklindedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, gruplaşmanın kendisini ve diğer öğretmenleri nasıl etkilediğine yönelik düşüncelerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 15. Katılımcıların Gruplaşmanın Kendilerini ve Diğer Öğretmenleri Nasıl Etkilediğine İlişkin Algıları

Sıra	Kod	f	%
1	Dışlanma Duygusu Yaşatır	15	38
2	Güven Problemi Oluşturur	12	30
3	İletişim Sorunları Ortaya Çıkar	8	20
4	Motivasyon Düşüklüğü Yaşanır	5	12
Toplam		40	100

Tablo 15’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin, gruplaşmanın kendilerini ve diğer öğretmenleri nasıl etkilediğine yönelik algıları; % 38 oranında dışlanma duygusu yaşatır, % 30 oranında güven problemi oluşturur, % 20 oranında iletişim sorunları ortaya çıkar ve % 12 oranında motivasyon düşüklüğü yaşanır şeklindedir.

4.14.1. Dışlanma Duygusu Yaşatır

Katılımcılar gruplaşmaların kendileri ve öğretmenleri nasıl etkilediği ile ilgili olarak en çok sayıda dışlanma duygusu olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenler bir okulda alınacak kararlarda sadece bir grubun veya grup üyelerinin

düşünceleri, fikirleri alındığı zaman, geriye kalan öğretmenlerin dışlanmalarına, irdelenmelerine, ötekileştirilmelerine neden olunacağını ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...bir okulda genel olarak eğitim ile ilgili alınacak kararlarda sadece bir grubun veya bazı öğretmenlerin düşünceleri alınır, sadece belirli bir kesimin düşünceleri önemsenirse, ona göre hareket edilirse, geriye kalan öğretmenler dışlanıyorlarmış düşüncesine kapılırlar, kendilerini o okulun bir parçası göremezler ve kendilerini o okula ait hissetmezler...” şeklinde ifade etmiştir (K1).

Bir başka katılımcı;

“...bu zamana kadar meslek yaşantımda çok gruplaşmalar gördüğüm için gruplaşmaların herkeste dışlanma duygusu yaşatacağını düşünüyorum...” şeklinde belirtmiştir (K15).

4.14.2. Güven Problemi Oluşturur

Araştırmaya katılan bazı öğretmenlere göre gruplaşmaların hem kendilerine hem de arkadaşlarına bir diğer etkisi güven problemlerinin yaşanmasıdır. Katılımcılar gruplaşmaların insanları birbirlerine karşı güvensizliğe iteceğini, bir grupta yer alan öğretmenlerin grup üyesi olmayan öğretmenlere karşı güven endişesi yaşayabileceğini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...gruplaşmaların en önemli etkilerinden biri de güvensizlik ortaya çıkarmasıdır. Öğretmenler birbirleri arasında gruplaşırsa, bölünürse birbirlerine hiç güvenmezler ki. Tam tersi hep karşı tarafa endişeyle ve şüpheyle bakarlar. Öğretmenlerin böyle olduğu zaman öğrencilerde de güven problemi ortaya çıkar. Bir okulda oluşabilecek güven problemi de o okulu bence bitirir...” şeklinde ifade etmiştir (K4).

Bir başka katılımcı;

“...gruplaşmalar beni diğer insanlara karşı güvensizliğe iter. Bana karşı cephe aldıklarını düşünürüm. Zaten insanlar birbirlerine karşı güven duymadıkları için gruplaşırlar bence...” şeklinde belirtmiştir (K9).

4.14.3. İletişim Sorunları Ortaya Çıkar

Bazı katılımcılar göre gruplaşmalar hem kendilerinde hem de diğer öğretmenlerde iletişim sorunları ortaya çıkartacağını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenler gruplaşmalara maruz kaldıklarında kendi düşüncelerini, kendi fikirlerini beyan etmek istemeyeceklerini belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

“...bir okuldaki gruplaşmalar tabi ki beni ve diğer öğretmenleri olumsuz yönde etkileyecektir. Gruplaşmalar okul ortamında sürekli öğretmenlerin birbirleriyle konuşup fikir alışverişlerinde bulunmalarını, gerek öğrenciler için gerekse okulun daha aktif, daha başarılı olması için iletişim içinde olmalarını engeller. Öğretmenlerin aralarındaki ilişkilerde kopukluk meydana getirir...” şeklinde ifade etmiştir (K6).

Bir başka katılımcı;

“...gruplaşmalar belirli bir konuda iletişime geçme isteğimi, fikrimi söyleme isteğimi veya yeni bir öneri sunma isteğimi engellemektedir, bu yanlış olarak gördüğüm bir uygulama üzerine de olabilir, eksik gördüğüm bir durum için fikir beyan etme konusunda da olabilir. Gruplaşmalar bence diğer öğretmenlerde de aynı etkiyi yapar...” şeklinde belirtmiştir (K11).

4.14.4. Motivasyon Düşüklüğü Yaşanır

Araştırmaya katılan eğitimciler gruplaşmanın hem kendilerine hem de diğer öğretmenlere bir başka etkisinin motivasyon düşüklüğü olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılar gruplaşmalar neticesinde okulda sosyal ve aktif bir ortam olmayacağını, aksine problemlili ve monoton bir ortamın oluşacağını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenler bu durumların kendilerini ve arkadaşlarını çalışmamaya, üretken öğretmen olmaktan uzaklaştırmaya neden olacağını belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

“...gruplaşmalar beni ve diğer öğretmenleri olumsuz etkiler diye düşünüyorum. Gruplaşmaların olduğu bir okulda sosyal ve aktif bir çalışma ortamı olmaz. Sosyal ve aktif bir çalışma ortamının olmadığı okulda görev yapan herkesin motivasyonu, aşkı, heyecanı, hevesi kırılır, çalışanlar üretken, verimli olamazlar...” şeklinde ifade etmiştir (K5).

Bir başka katılımcı;

“...gruplaşmalar benim ve diğer öğretmenlerin özellikle okula gitme motivasyonunu düşürmektedir, diğer öğretmenlerle bir araya gelme isteğini azaltmaktadır...” şeklinde belirtmiştir (K17).

4.15. On Beşinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın on beşinci görüşme sorusu “Gruplaşmaların olumsuz etkilerini azaltmak için neler yapılabilir?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcıların gruplaşmaların olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik algıları; 1. öğretmenler arasında iletişim güçlendirilmeli, 2. sosyal etkinlikler düzenlenmeli, 3. kararlar ortak

alınmalı, 4. okul yönetimi adil ve şeffaf olmalı ve 5. görev yeri değişikliği yapılmalı şeklindedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, gruplaşmanın kendisini ve diğer öğretmenleri nasıl etkilediğine yönelik düşüncelerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 16. Katılımcıların Gruplaşmaların Olumsuz Etkilerini Azaltmaya Yönelik Algıları

Sıra	Kod	f	%
1	Öğretmenler Arasında İletişim Güçlendirilmeli	13	31
2	Sosyal Etkinlikler Düzenlenmeli	11	26
3	Kararlar Ortak Alınmalı	9	21
4	Okul Yönetimi Adil ve Şeffaf Olmalı	5	12
5	Görev Yeri Değişikliği Yapılmalı	4	10
Toplam		42	100

Tablo 16'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin, gruplaşmaların olumsuz etkilerini azaltmaya ilişkin algıları; % 31 oranında öğretmenler arasında iletişim güçlendirilmeli, % 26 oranında sosyal etkinlikler düzenlenmeli, % 21 oranında kararlar ortak alınmalı, % 12 oranında okul yönetimi adil ve şeffaf olmalı ve % 10 oranında görev yeri değişikliği yapılmalı şeklindedir.

4.15.1. Öğretmenler Arasında İletişim Güçlendirilmeli

Araştırmaya katılan öğretmenler gruplaşmaların olumsuz etkilerini azaltmak için öğretmenler arasındaki iletişim ağının güçlendirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Katılımcılar öğretmenler arasındaki iletişimin sağlıklı, verimli ve çift yönlü olduğu durumda gruplaşmaların azalacağını belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

"...gruplaşmaların olumsuz etkilerini önlemenin en etkili yönü öğretmenler arasındaki iletişimin sağlam temeller üzerinde olmasıdır bence. Okul yönetimi aracılığı ile veya okulda sevilen, meslekte kıdemli, tecrübeli, sözü dinlenen birisinin aracılığı ile gruplaşmaya neden olan bireyler arasında iletişim güçlendirilerek sorunlar tartışılıp neticelendirilebilir..." şeklinde ifade etmiştir (K15).

Bir başka katılımcı;

“...mümkünse kurum içindeki bütün öğretmenlerin birbiriyle iletişimlerinin saygı çerçevesinde, hoşgörüyeye dayalı, süreklilik içinde olması en güzeli bence. Ayrıca kurumun hedefleri ve amaçları doğrultusunda azami derecede iletişimin gereklerini yerine getirmenin önemi toplantılarda sürekli hatırlatılmalıdır. Çalışanlar arasındaki iletişim ağı güçlendirildiğinde gruplaşmalar azalacaktır...” şeklinde belirtmiştir (K17).

4.15.2. Sosyal Etkinlikler Düzenlenmeli

Katılımcılar gruplaşmaların olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik bir başka durumun sosyal faaliyetler düzenlenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenler gruplaşmaların olumsuz etkilerini azaltmak için gerek okul içinde gerekse okul dışında gezi, piknik, halı saha maçları, turnuvalar gibi sosyal ve sportif faaliyetler düzenlenebileceğini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...öğretmenler arasında gerek okul içinde gerekse okul dışında sosyal veya sportif faaliyetler düzenlenmeli bence. Halı saha maçları olabilir, gezi olabilir, piknik olabilir, kahvaltı etkinlikleri olabilir, sinema etkinliği olabilir. Bu etkinlikler hem öğretmenlerin birbirlerini daha iyi tanımasını hem de kaynaşmalarını sağlar...” şeklinde ifade etmiştir (K5).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

“...okullarda bütün öğretmenleri kapsayacak şekilde toplu etkinlikler yapılabilir...” şeklinde belirtmiştir (K7).

4.15.3. Kararlar Ortak Alınmalı

Bazı katılımcılar gruplaşmaların olumsuz etkilerini azaltmak okul içinde bir konuda alınacak kararların ortak alınması gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcılar okuldaki bütün paydaşların ortak hareket etmesiyle, paydaşların birbirleriyle iletişim halinde olmalarıyla ve alınacak kararlarda ortak hareket etmeleriyle gruplaşmaların olumsuz etkilerinin azalabileceğini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...okullarda öğretmenler arasındaki gruplaşmaların olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak için yine okul ile ilgili alınacak kararlarda okul yönetimi bütün öğretmenleri dahil etmeye çalışmalıdır. Bazen okula yeni gelen veya yaş itibarıyla mesleğe yeni başlayan öğretmenleri tecrübesizler diye okul ile ilgili genel konulara dahil etmiyorlar. Bu çok yanlış bence...” şeklinde belirtmiştir (K1).

Bir başka katılımcı;

“...okuldaki bütün paydaşlar ortak hareket ederek alınan bütün kararlarda birliktelik oluşturabilirler...” şeklinde ifade etmiştir (K20).

4.15.4. Okul Yönetimi Adil ve Şeffaf Olmalı

Araştırmaya katılan bazı katılımcılar, gruplaşmaların olumsuz etkilerini azaltmak için en önemli görevin okul idaresine düştüğünü, idarenin tarafsız, adil ve şeffaf olması gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcılar okullarda nöbetler, etkinlikler, kutlanması gereken belirli gün ve haftalar ve milli bayramlar gibi durumlarda öğretmenler arasındaki görev paylaşımlarının adaletli bir şekilde yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...bir okulda bütünlüğü sağlamak için en önemli görev bence okul yönetimine düşüyor. Okul yönetimi öğretmenler arasında ayırım yapmadan adaletli bir şekilde görevini yapmalıdır. Okulda yapılacak etkinliklerde ve çalışmalarda, nöbet günlerinde, tören paylaşımlarında karma bir dağılım yapılırsa görevler adil bir şekilde dağıtılsa okuldaki olumsuz ortam ortadan kalkar...” şeklinde belirtmiştir (K2).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

“...gruplaşma bir okulda varsa o okuldaki idarecilerin adaletli, eşit, şeffaf bir şekilde hareket ederek gruplaşmaları önlenmesi gerekir. Okul yöneticilerinin okulun başarısı için birleştirici bir ruha sahip olmaları gerekir. Okul idarecileri kendi düşüncesinde olan öğretmenlerden yana tavır sergileyen değil bütün öğretmenleri kapsayan, öğretmenler arasında ayırım yapmayan bir anlayış içinde olmaları gerekir...” şeklinde ifade etmiştir (K8).

4.15.5. Görev Yeri Değişikliği Yapılmalı

Yine katılımcılara göre gruplaşmaların olumsuz etkilerini azaltmanın bir başka yolu gerekli görüldüğü durumlarda görev yeri değişikliğidir. Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları gruplaşmaların olumsuz etkilerini azaltmak için iletişimin çaresiz olduğu durumlarda görev yeri değişikliğinin yapılabileceğini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...gruplaşmaların yaşandığı öğretmenler ile konuşmak en başta gelir. Ama çözüme ulaşılamıyorsa görev yeri değişikliği en net çözümdür...” şeklinde ifade etmiştir (K4).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

“...çalışan üyeler arasındaki gruplaşmalar engellenemediği takdirde mekân değişikliği iyi olur bence...” şeklinde belirtmiştir (K9)

4.16. On Altıncı Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın on altıncı görüşme sorusu “Öğretmenler arasında yaşanan gruplaşmaları önlemek için neler yapılabilir?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcıların öğretmenler arasında yaşanan gruplaşmaları önlemeye yönelik algıları; 1. öğretmenler arasında sosyal etkinlikler düzenlenmeli, 2. okulda iletişim bağı güçlendirilmeli, 3 okul yönetimi tarafsız olmalı, 4. okul kültürü oluşturulmalı, 5. öğretmenlerde meslek bilinci oluşturulmalı ve 6. okulda disiplin sağlanmalı şeklindedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, öğretmenler arasında yaşanan gruplaşmaları önlemeye yönelik düşüncelerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 17. Katılımcıların Öğretmenler Arasında Yaşanan Gruplaşmaları Önlemeye Yönelik Algıları

Sıra	Kod	f	%
1	Öğretmenler Arasında Sosyal Etkinlikler Düzenlenmeli	14	27
2	Okulda İletişim Bağı Güçlendirilmeli	12	23
3	Okul Yönetimi Tarafsız Olmalı	9	17
4	Okul Kültürü Oluşturulmalı	8	15
5	Öğretmenlerde Meslek Bilinci Oluşturulmalı	5	10
6	Okulda Disiplin Sağlanmalı	4	8
Toplam		52	100

Tablo 17’de görüldüğü gibi katılımcıların, öğretmenler arasındaki gruplaşmaları önlemeye yönelik algıları; % 27 oranında öğretmenler arasında sosyal etkinlikler düzenlenmeli, % 23 oranında okulda iletişim bağı güçlendirilmeli, % 17 oranında okul yönetimi tarafsız olmalı, % 15 oranında okul kültürü oluşturulmalı, % 10 oranında öğretmenlerde meslek bilinci oluşturulmalı ve % 8 oranında okulda disiplin sağlanmalı şeklindedir.

4.16.1. Öğretmenler Arasında Sosyal Etkinlikler Düzenlenmeli

Katılımcılar, öğretmenler arasındaki gruplaşmaları önlemeye yönelik olarak bazı sosyal etkinlikler düzenlenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Katılımcılar öğretmenler

arasındaki samimiyeti artıracak, onları birbirine yakınlaştıracak, birbirlerini daha iyi tanımalarına yardımcı olacak bir takım etkinliklerin düzenlenerek gruplaşmaların önüne geçilebileceğini belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

*“...gruplaşmaları önlemek için öğretmenler arasında bir takım faaliyetler düzenlenebilir. Mesela farklı cinsiyete sahip öğretmenlerin oluşturduğu gruplarda bir araya gelememek sorununa karşı eşler katılarak bir etkinlik düzenlenebilir ya da öğretmenler günü gibi özel günlerde yemek organizasyonları tertip edilebilir ve gruplaşmalar ortadan kalkabilir...”*sözleriyle belirtmiştir (K1).

Bir başka katılımcı;

*“...öğretmenlerin birlikte hareket etmeleri ve uyum sağlamalarıyla alakalı hem okulda hem de okul dışı zamanlarda faaliyetler ve sosyal aktiviteler gerçekleştirilebilir. Bunlar spor turnuvaları olabilir, okul yemekleri olabilir, öğretmenler kendi aralarında toplu olarak gezi faaliyetleri düzenleyebilirler yani öğretmenleri birbiriyle kaynaştıracak etkinlikler olabilir...”*şeklinde ifade etmiştir (K18).

4.16.2. Okulda İletişim Bağı Güçlendirilmeli

Katılımcılar, öğretmenler arasındaki gruplaşmaları engellemek için iletişim bağının güçlendirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Katılımcılar okul idaresinin öğretmenler arasında daha sağlıklı, daha verimli bir iletişim bağı oluşturmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

*“...insanları birbirlerine yakınlaştıran da uzaklaştıran da iletişimdir. İletişim ne kadar güçlü olursa bence insanlar birbirlerine o kadar yakınlaşırlar. İletişim ne kadar güçsüzse insanlar arasındaki ilişkiler de o kadar kötüdür. Bu okullarda da böyledir başka yerlerde de. O yüzden okullarda idarenin öğretmenler arasındaki iletişim ağını güçlü tutmaları gerekir...”*sözleriyle belirtmiştir (K19).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

*“...okul içinde ve okul dışı zamanlarda ister şahsen olsun ister ailecek olsun sosyal iletişimin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılabilir ve öğretmenler arasındaki iletişimi güçlü kılmak için her fırsatta topluca sohbet ortamları sağlamak olabilir. Çünkü iletişim çok önemlidir, iletişim insanları yakınlaştırır, birbirlerini anlamalarını sağlar...”*şeklinde belirtmiştir (K20).

4.16.3. Okul Yönetimi Tarafsız Olmalı

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler okul yönetiminin tarafsız ve adil bir tavır sergilemelerinin öğretmenler arasındaki gruplaşmaları azaltacağını ifade etmişlerdir. Katılımcılar okul idare kadrosunun öğretmenler arasındaki gruplaşmalardan haberdar olmaları ve tarafsız bir şekilde bunları önlemeye yönelik çalışmalar yapmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

“...okul yönetimin gruplaşmalardan haberdar olması ve tarafsız bir şekilde önlemeye çalışması gerekir...” şeklinde ifade etmiştir (K7).

Bir başka katılımcı;

“...öğretmenler arasındaki gruplaşmaları önlemek için okul yöneticilerine ciddi işler düşüyor bence. Çünkü gruplaşma nedenleri arasında okul idaresi de olabilir. Okul idaresi öğretmenler arasında yanlış tutum sergileyebilir. Bu yüzden yöneticilerin bu konularda daha dikkatli, daha adil ve daha hassas olmaları sayesinde gruplaşmaların başlamadan önüne geçilebilir...” şeklinde belirtmiştir (K15).

4.16.4. Okul Kültürü Oluşturulmalı

Bazı katılımcılar öğretmenler arasındaki gruplaşmaları önlemek için demokratik bir okul kültürünün oluşturulmasını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenler, birleştirici ve olumlu bir okul ikliminin ve kültürünün olduğu bir okulda gruplaşmalarının azalacağını belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

“...demokratik bir okul kültürü ortamının oluşturulması da gruplaşmaları önleyebilir...” şeklinde ifade etmiştir (K3).

Bir başka katılımcı;

“...öğretmenler çalışmaktan mutlu oldukları, kendilerini rahat ve güvenli hissettikleri bir ortamda görev yaparlarsa bence gruplaşma gibi, ayrışma gibi çabalar içine girmezler. Böyle bir ortam gruplaşmaların başlamadan bitmesine neden olur. Olumlu bir okul kültürü de, okul iklimi de bunu sağlar bence...” şeklinde belirtmiştir (K16).

4.16.5. Öğretmenlerde Meslek Bilinci Oluşturulmalı

Bazı katılımcılar öğretmenlerde meslek bilincinin oluşturulmasının, onların başta öğrencilere ve topluma rol model olduklarının hatırlatılmasının gruplaşmaların önüne geçebileceğini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda bir katılımcı;

“...öğretmenlik mesleği çok kutsal bir meslektir. Öğretmenlik mesleğinin sermayesi öğrencilerdir, insandır. Öğretmenler sadece akademik anlamda değil sosyal yaşantılarında da öğrencilere rol model olmaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin sahip oldukları mesleğin bilincinde olmalarının sağlanması, onların öğrenciler tarafından rol model alındıklarının hatırlatılması gruplaşmaları önler diye düşünüyorum...” şeklinde ifade etmiştir (K6).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

“...öğretmenler arasında yaşanan gruplaşmaları önlemek için birçok şey yapılabilir ama bence ilk önce onlarda meslek bilinci oluşturulmalı. Öğretmenlik mesleğinin çok önemli olduğu, yarının geleceği olan bugünkü gençleri her alanda doğru bir şekilde yetiştirmenin ülkenin geleceği açısından çok önemli olduğu, bu yüzden davranışlarımıza çok dikkat etmemiz gerektiği onlara anlatılmalıdır...” şeklinde ifade etmiştir (K10).

4.16.6. Okulda Disiplin Sağlanmalı

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler ise okul idaresinin okul içinde disiplini sağladıkları zaman gruplaşmaların azalabileceğini belirtmişlerdir. Bir katılımcı;

“...öğretmenler arasındaki gruplaşmaları önlemenin bir diğer yolu da okul yönetiminin okul içerisinde disiplini sağlamasıdır...” şeklinde ifade etmiştir (K4).

Bir başka katılımcı;

“...bir başka düşüncem okul yönetimi okulda disiplini sağlarsa, öğretmenler arasında bir boşluk olmazsa gruplaşmalar önlenmiş olur diye düşünüyorum...” şeklinde belirtmiştir (K11).

4.17. On Yedinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın on yedinci görüşme sorusu “Öğretmenler arasında birlikteliği sağlamak için ne gibi çalışmalar tavsiye edersiniz?” şeklindedir. Elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar öğretmenler arasında birlikteliği sağlamak için yapılabilecek çalışmalar olarak; 1. öğretmenlerin birlik içinde çalışmaları sağlanmalı, 2. öğretmenler arasında iletişim güçlendirilmeli, 3. okul içi ve okul dışı zamanlarda sosyal faaliyetler düzenlenmeli, 4. okul yönetimi adil ve bütünleştirici olmalı ve 5. öğretmenlerin özel ve önemli günlerde birbirlerine destek olmaları sağlanılmalı çalışmalarını tavsiye etmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, öğretmenler arasında birlikteliği sağlamaya yönelik çalışmalar için tavsiyelerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 18. Katılımcıların Öğretmenler Arasında Birlikteliği Sağlamak İçin Yapılacak Çalışmalara Yönelik Algıları

Sıra	Kod	f	%
1	Öğretmenlerin Birlik İçinde Çalışmaları Sağlanmalı	13	28
2	Öğretmenler Arasında İletişim Güçlendirilmeli	12	26
3	Okul İçi ve Okul Dışı Zamanlarda Sosyal Faaliyetler Düzenlenmeli	10	22
4	Okul Yönetimi Adil ve Bütünleştirici Olmalı	7	15
5	Öğretmenlerin Özel Günlerde Birbirlerine Destek Olmaları Sağlanmalı	4	9
Toplam		46	100

Tablo 18’de görüldüğü gibi katılımcılar öğretmenler arasındaki birlikteliği sağlamak için yapılabilecek çalışmalar olarak; % 28 oranında öğretmenlerin birlik içinde çalışmaları sağlanmalı, % 26 oranında öğretmenler arasında iletişim güçlendirilmeli, % 22 oranında okul içi ve okul dışı zamanlarda sosyal faaliyetler düzenlenmeli, % 15 oranında okul yönetimi adil ve bütünleştirici olmalı ve % 9 oranında öğretmenlerin özel ve önemli günlerde birbirlerine destek olmaları sağlanmalı önerilerini ifade etmişlerdir.

4.17.1. Öğretmenlerin Birlik İçinde Çalışmaları Sağlanmalı

Katılımcılar, öğretmenler arasındaki birlikteliği sağlamak için bütün öğretmenlerin katılabileceği ortak etkinlikler, ortak projeler ve çalışmalar düzenlenerek birlik ve beraberlik içinde çalışmalar yapılabileceğini ifade etmişlerdir. Katılımcılar öğretmenlerin birlikte yapacağı çalışmalar sayesinde okullarda da birlikteliğin sağlanabileceğini belirtmişlerdir. Bir katılımcı,

“...okulla ilgili herhangi bir alanda bu eğitim faaliyetleri ile ilgili olabilir, çevre düzenlenmesi ile ilgili olabilir, okulun bütün öğretmenlerinin katılabileceği ortak çalışmalar, ortak faaliyetler düzenlenerek öğretmenlerin birlik içinde çalışmaları sağlanabilir. Mesela okul bahçesini ağaçlandırma çalışması düzenlenerek bütün öğretmenler bu etkinliğe dahil edilebilir...” şeklinde ifade etmiştir (K2).

Bir başka katılımcı;

“...okullarda ortak yürütülen projeler gibi, belirli gün ve haftaların kutlanması ile ilgili görevlendirmeler gibi, herkesin katılımını sağlayacak ortak etkinlikler gibi faaliyetlerle öğretmenlerin ortak çalışmalar yapması sağlanabilir...” şeklinde belirtmiştir (K9).

4.17.2. Öğretmenler Arasında İletişim Güçlendirilmeli

Katılımcılar öğretmenlerin kendi aralarındaki iletişim bağının sağlıklı ve güçlü olmasının onların birlikteliğini ciddi oranda etkilediğini belirtmişlerdir. Farklı etkinlikler sayesinde öğretmenler arasındaki iletişimin sağlanması gerektiği katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Bir katılımcı;

“...öğretmenler arasında birlikteliği sağlamak için sosyal etkinlik kapsamında okul içinde veya okul dışında ayda bir kahvaltı, çay partisi ya da piknik gibi etkinliklerle öğretmenler arasındaki iletişim sağlanıp daha güçlü hale getirilebilir. Öğretmenler arasındaki iletişimin güçlü olduğu zamanda ise zaten birliktelik sağlanmış olur...” şeklinde ifade etmiştir (K3).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

“...ben şahsen iletişim kavramını çok önemsiyorum. İletişim insanların birbirlerini anlamasını, birbirlerine empati ile bakmasını, birbirlerine inanmalarını sağlayan bir kavramdır. İletişim bağı güçlü olduğu durumda insanlar arasındaki bağ da güçlü olur. O yüzden öğretmenler arasındaki birlikteliği sağlamanın en önemli yolu iletişimdir bence...” sözleriyle belirtmiştir (K6).

4.17.3. Okul İçi ve Okul Dışı Zamanlarda Sosyal Faaliyetler Düzenlenmeli

Katılımcılar, öğretmenler arasındaki işbirliğini artırmak için okul içi ve okul dışı zamanlarda birtakım etkinlikler düzenlenebileceğini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenler, halı saha maçları, yemek organizasyonları, turnuvalar, geziler gibi sosyal faaliyetler düzenlenerek öğretmenler arasındaki birlikteliğinin artabileceğini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...okul birlikteliği için hem okul içinde hem de okul dışı zamanlarda ortak etkinlikler yapılabilir...” şeklinde ifade etmiştir (K7).

Bir başka katılımcı;

“...öğretmenler arasında birlikteliği sağlamak için okul içi zamanlarda projeler gibi, kutlamalar gibi, sosyal etkinlikler gibi bütün öğretmenlerin dahil olabileceği çalışmalar düzenlenebilir. Ya da okul dışı zamanlarda, halı saha maçları gibi, yemek organizasyonları gibi, turnuvalar gibi veya geziler gibi sosyal faaliyetler düzenlenebilir...” şeklinde belirtmiştir (K17).

4.17.4. Okul Yönetimi Adil ve Bütünleştirici Olmalı

Araştırmaya katılan bazı katılımcılar öğretmenler arasındaki birlikteliği sağlamak için okul yönetiminin adil, tarafsız, liyakate önem veren ve bütünleştirici bir yapıda olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Katılımcılardan bazıları, okul idaresinin öğretmenler arasında yanlı tutum sergilemelerinin, kayırmacılık politikası izlemelerinin öğretmenlerin birbirlerine karşı öfke ve kin duymasına neden olabileceğini ve bu durum neticesinde de öğretmenler arasındaki ilişkilerin bozulabileceğini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...öğretmenler arasındaki birlikteliği sağlamak için en önemli görev okul yöneticilerine düşmektedir. Okul yöneticileri okullarında adil bir yönetim anlayışı ile hareket etmeli, öğretmenler ile ilgili konularda ve alınacak kararlarda adaletli olmalıdırlar. Eğer yöneticiler bazı öğretmenlere yanlı davranırlarsa, ayrımcılık yaparlarsa öğretmenler arasında öfke ve kin duygusu oluşur ki bu da öğretmenleri birbirlerinden ayırıştırır...” şeklinde belirtmiştir (K15).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

“...öğretmenler arasında birliktelik sağlamak için öncelikle okul idaresinin öğretmenler arasında ayırım yapmamaları gerekir. Bu yapıldığı zaman öğretmenler birbirlerine karşı olumlu bir tavır sergileyemezler, hatta birbirlerine karşı kin beslerler. Okul yönetimi ayırım yapmaktan ziyade bütünleştirici, adil ve tarafsız bir yönetim anlayışı benimsemelidir...” şeklinde ifade etmiştir (K19).

4.17.5. Öğretmenlerin Özel Günlerde Birbirlerine Destek Olmaları Sağlanmalı

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler ise öğretmenlerin doğum günleri, hastalık durumları, yakınlarının vefat durumları, anne-baba olma durumları gibi zamanlarda maddi ve manevi anlamda birbirlerine destek olmalarının, onların kendi aralarındaki ilişkilerini güçlendireceğini ve birlikteliklerinin daha kuvvetli hale geleceğini ifade etmişlerdir. Bir katılımcı;

“...öğretmenlerin doğum günü gibi özel zamanlarda birbirleri arasında hediyeleşmeleri, hastalık ya da yakınların vefatı gibi durumlarda birbirlerini ziyaret ederek

zor zamanlarda birbirlerinin yanında olmaları veya nişan, düğün, anne-baba olma gibi mutlu oldukları zamanlarda yine birlikte olmaları onların aralarındaki muhabbeti, işbirliğini ve birlikteliği sağlayabilir...” şeklinde ifade etmiştir (K11).

Benzer şekilde bir başka katılımcı;

“...öğretmenler arasında öğretmenler günü, yıl sonu gibi özel günlerde hediyeleşme etkinlikleri düzenlenebilir ve öğretmenlerin düğün, cenaze, doğum gibi özel durumlarında bir araya gelmeleri sağlanabilir...” şeklinde belirtmiştir (K14).

V. BÖLÜM

5. TARTIŞMA

Bu çalışma MEB'e bağlı ilkokullarda ve ortaokullarda görev yapmakta olan sınıf ve branş öğretmenleri ile birlikte yapılmıştır. Okullarda görev yapan öğretmenler arasında farklı nedenlerden dolayı gruplaşmalar, ayrışmalar yaşandığı ve bu durumun eğitim öğretim faaliyetlerini olumsuz yönde etkilediği araştırma sonucu ortaya konulmuştur. Yapılan araştırmalar sonucunda, öğretmenler arasında meydana gelen gruplaşma nedenleri; cinsiyet, sendikalar, öğretmenlerin farklı dünya görüşleri, öğretmenlerin branş farklılığı, bir okulda okul kültürünün oluşmaması ve ortak öğrenciler olduğu görülmüştür. Yukarıda belirtilen durumlar öğretmenler arasında gruplaşmalara, ayrışmalara neden olduğu ve öğretmenler arasında iletişim engelleri ortaya çıkardığı katılımcılar tarafından ifade edilmiştir.

Bir okulda görev yapan yöneticiler ve öğretmenler arasındaki gruplaşmaların o okulda sağlıklı bir iletişim ağı oluşmasını engellediği bilinmektedir. Çalışanlar arasında iletişim ağının güçlü olmadığı kurumlarda başarısızlık kaçınılmaz bir durum haline gelmektedir. Özan, Türkoğlu ve Şener (2012) bir okulda eğitim-öğretim faaliyetlerinin başarılı olması için o okulda görev yapan öğretmenlerin ve yöneticilerin birlik ve beraberlik içinde olması gerektiğini, okuldaki paydaşlar arasında sağlıklı ve verimli bir iletişim ağının olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenler arasında gruplaşmaları engellemek için yine öğretmenler arasındaki iletişim bağına sağlam temeller üzerine oluşturmak ve güçlendirmek gerekmektedir. Öğretmenlerin okullarda sadece akademik alanda değil sosyal alanlarda da başarılı olmaları için birbirleriyle işbirliği içinde olmaları ve birçok konuda ortak hareket etmeleri gerektiği yapılan araştırmalar sonucunda ortaya konmuştur. Ayrıca öğretmenlerin kendi aralarında farklı nedenlerden dolayı gruplaşmalardan ziyade birlik ve beraberlik içinde görev yapmaları aynı zamanda okul içinde ve okul dışında ortaya çıkabilecek problemleri çözebilecekleri de yapılan araştırmalar sonucunda ortaya konulmuştur. Connolly ve James (2006) eğitim kurumlarında ortaya çıkabilecek problemlerin çözümleri ve eğitim kurumlarının başarılı olabilmesi için öğretmenlerin birlikte çalışmaları gerektiğini ifade etmişlerdir.

Araştırma sonucunda öğretmenler arasındaki gruplaşmalara neden olan faktörlerden bir tanesinin öğretmenlerin cinsiyet durumları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bir okulda görev yapan öğretmenlerin daha çok hemcinsleri ile gruplaştıkları, fikir alışverişinde buldukları, iletişim halinde oldukları sonucu ortaya çıkmaktadır. Öğretmenlerin karşı cinslere yönelik olarak daha mesafeli oldukları ve iletişim içinde olmadıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte okullarda görev yapan öğretmenlerin cinsiyete dayalı olarak mesleki ve arkadaşlık ilişkileri geliştirdikleri görülmektedir. Bu duruma yönelik literatür incelendiğinde Healey (2013)'in yaptığı araştırma sonucu da öğretmenlerin aynı cinsiyetteki meslektaşları ile mesleki ilişki kurma eğiliminde oldukları ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırmalar ile bu çalışmanın sonuçları birbiri ile örtüşmektedir.

Öğretmen gruplaşmalarına neden olan bir diğer etkenin öğretmenlerin farklı sendika üyelikleri olduğu yapılan çalışmalar sonucunda ortaya çıkmıştır. Öğretmenler kendi dünya görüşlerinin ve siyasi görüşlerinin sendikalara üye olma durumlarında oldukça etkili bir neden olduğu ortaya çıkmıştır. Farklı sendikaya üye olan öğretmenler arasında gruplaşmalar, ayrışmalar yaşanabildiği bilinmektedir. Bunun nedeninin sendikaların bir meslek örgütlenmesi değil, siyasi birer oluşum olduğu düşünülmektedir. Özaydın ve Han (2014) sendikaların sahip olduğu siyasi görüşlerin kimi zaman çatıştığını, uzlaşmaz bir tavır içinde olduklarını ve bu durumun öğretmenlere de olumsuz yansıdığını ifade etmişlerdir. Ayrıca Berkant ve Gül (2017)'ün öğretmenlerle yaptıkları bir çalışma sonucunda Türkiye'de sendikaların siyasetten çok fazla etkilendiği ve bu durumun öğretmenleri ötekileştirmeye, gruplaştırmaya yol açabildiği sonucu tespit edilmiştir. Okullarda öğretmenler arasındaki siyasi görüş farklılıkları onların birbirleri ile ilişkilerini, iletişimlerini, birlikte çalışma durumlarını olumsuz etkilediği sonucu ortaya çıkmıştır. Nitekim bu durum ile ilgili yapılan araştırmalar sonucu desteklemektedir. Baysal (2006) yaptığı çalışmada öğretmenlerin siyasi görüşlerinden dolayı bölündüğünü ve öğretmenlerin farklı sendika üyeliklerinin eğitim çalışanları arasında gruplaşmalara neden olduğu sonucuna ulaşmıştır. Farklı bir çalışmada bu sonuca benzer bir örnek olarak okulda sendikal faaliyetlerin okul idarecileri ve öğretmenler arasında ayrımcılığa, gruplaşmaya ve siyasi kutuplaşmaya neden olduğunu belirtmiştir (Akcan, Polat ve Ölçüm, 2017).

Araştırma sonucunda öğretmenler arasında meydana gelen gruplaşma nedenlerinden bir tanesi öğretmenlerin farklı dünya görüşleri olduğu ortaya konulmuştur. Okullarda bazı öğretmenlerin ortak düşünceye sahip olan mesai arkadaşlarıyla daha yakın ilişkiler kurdukları, farklı düşünceye sahip olan öğretmenlerle aralarına mesafeler koydukları ve bu nedenle onlara karşılık gruplaşma içine girebildikleri katılımcılar

tarafından ifade edilmiştir. Toplumun örnek insan olarak gördüğü öğretmenlerin kendi düşüncesinde olmayan diğer öğretmenlerle de iletişim halinde olmaları gerektiği bilinmektedir. İlgili literatür incelendiğinde Ayık, Savaş ve Çelikel (2014)' in yaptıkları çalışmalarda insanlar arasındaki ilişkilerin yoğun olduğu eğitim kurumlarında amaçların, hedeflerin gerçekleşmesi için tüm okul çalışanların birbirleriyle iş birliği ve iletişim içinde olması gerektiği ortaya konulmuştur.

Öğretmenler arasında yaşanan gruplaşma nedenleri araştırıldığında, bir diğer etkenin okulda kurum kültürünün oluşmaması olduğu ortaya çıkmıştır. Bir okulda başarıyı yakalamak için gerekli olan durumlardan bir tanesi; yöneticileri ve öğretmenleri başarılı kılacak, onların moral ve motivasyonu yüksek tutacak, onların ihtiyaçlarına cevap verecek, kendilerini rahat ve güvende hissettirecek bir örgüt kültürü ve iklimi oluşturulmasıdır. Demir (2008) eğitimdeki bütün unsurların, özellikle de öğretmenlerin, motivasyon ve performanslarının artırılması ve daha üst seviyelere yükselebilmesi için okul kültürü ve ikliminin iyileştirilmesi olduğunu ifade etmektedir. Sosyal bir birim olarak ifade edilen okul kültürü, başta öğretmenler olmak üzere okuldaki bütün paydaşlar arasındaki ilişkiyi ve iletişimi etkilediği gibi, öğrenciler arasındaki ilişkileri ve öğrenci başarılarını da etkilemektedir. Bu nedenle okulda sağlıklı bir okul kültürü ve iklimi oluşturulması kaçınılmazdır. Okullara ilişkin ortak değerler açıklanırken güven, sevgi-saygı, işbirliği ve hedef birlikteliği gibi kavramların önemli olduğu bilinmektedir. Bu kavramların güçlü bir okul kültürünün göstergesi olan değerleri vurguladığı bilinmektedir. Okul kültürünün ve okul ikliminin sağlıklı olmadığı durumlarda öğretmenler arasında gruplaşmalar ortaya çıktığı, iletişim problemleri yaşandığı ve okul başarısının da olumsuz etkilediği bilinmektedir. Çünkü sağlıklı, güçlü ve etkili bir okul ikliminin, öğretmenlerin performanslarını artırarak, öğrencilerin de akademik başarılarının yükselmesinde önemli bir etken olduğu ve yine önemli katkılar sağlayacağı ifade edilebilir (Öztürk, 2008). İlgili literatür incelendiğinde okul kültürünün oluşmamasının öğretmenler arasındaki ilişkileri olumsuz yönde etkilediği sonucu diğer çalışma sonuçları ile örtüşmektedir.

Öğretmenler arasında yaşanan gruplaşma nedenlerinden bir tanesinin de ortak öğrenciler olduğu çalışma sonucunda ortaya konulmuştur. Aynı sınıflarda derse giren veya ortak öğrencilere sahip olan öğretmenlerin kendi aralarında gruplar oluşturduklarına ve daha fazla işbirliği ve iletişim halinde olduklarına çalışma sonucunda ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenler, ortak öğrencilere sahip olan öğretmenlerin gerek öğrencilerin akademik alanda başarılı olmaları, gerekse diğer sosyal alanlarda faaliyet göstermeleri için birbirleriyle daha fazla ortak noktaları olduğundan dolayı

gruplaşabildiklerini ifade etmişlerdir. İlgili literatür incelendiğinde bu durum ile ilgili herhangi bir sonuca ulaşılmamıştır.

Öğretmenler arasındaki gruplaşma nedenlerini ortaya çıkarmak için yapılan araştırmalar sonucunda gruplaşma nedenlerinden bir tanesinin de okul yönetimine yakın olma çabası içinde olan öğretmenler olduğudur. Bir okulda çalışan öğretmenlerden bazılarının okul idaresine yakın olma çabalarının, okuldaki öğretmenleri gruplaştırmaya, ayırtırmaya neden olduğu yapılan çalışmalar sonucunda ortaya konulmuştur. Okul idaresine yakın olmaya çalışan öğretmenler, bazı konularda okul yönetimi ile fikir ayrılığına düşen öğretmenlere karşı farklı bir tutum sergileyebilecekleri ortada olan bir durumdur. Yapılan araştırmalar sonucunda bu durumun öğretmenler arasında güvensizliğe de neden olduğu anlaşılmıştır. Poroy ve Arsoy (2008) bir kurumda çalışanlar arasında güven duygusunun oluşması ve şeffaflığın kurum düzeyinde benimsenmesi için kurum idaresinin ve öğretmenlerin birlik içinde olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Okul idaresinin öğretmenler arasında ayırım yapması, öğretmenler arasında adaletli davranmaması da öğretmenlerin ayrışma, gruplaşma nedenlerinden bir tanesi olduğu yapılan çalışmalar sonucunda ulaşılmıştır. Okul yönetiminin, okuldaki bütün öğretmenler arasında adaletli olmayışı, öğretmenler arasında kayırmacı, ayırtırmacı bir tutum sergilemesi okulun başarısını da olumsuz yönde etkilediği bilinmektedir. Aydoğan (2009), Kazancı (2010) ve Argon (2016) da çalışmalarında benzer şekilde okul yöneticilerinin kayırmacılık yaptıkları sonucunda okul başarısının düşeceği sonucuna ulaşmışlardır. Yapılan araştırmalar ile bu çalışmanın sonuçları birbiri ile örtüştüğü gözlemlenmiştir.

VI. BÖLÜM

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

6.1.Sonuç

Eğitim-öğretim sürecinin başarılı bir şekilde ve bir bütün olarak nitelikli şekilde yürütülebilmesi için başta öğretmenler olmak üzere okullardaki bütün paydaşların birlik ve beraberlik içinde olmaları oldukça önemli bir durumdur. Okul içinde yaşanan ve görev yapan bireylerin aralarında meydana gelebilecek dışlanma, ayrışma, gruplaşma olayları bu paydaşlar arasındaki işbirliğini zedelediğinde eğitim-öğretimdeki tüm süreç olumsuz şekilde etkilenmektedir. Bu sebeple araştırmacılar Türkiye’de eğitim örgütlerinde en önemli konumda olan ve işin mutfağında olan öğretmenlerin arasında yaşanan gruplaşma, ayrışma olaylarının nedenlerini araştırmış ve birtakım sonuçlara ulaşmışlardır.

Araştırmacılar yaptıkları çalışmalarda eğitimcilere öncelikle gruplaşma kavramı hakkındaki düşünceleri sormuşlar ve birtakım sonuçlara ulaşmışlardır. Katılımcılar gruplaşma kavramını; aynı düşünceye sahip olma, küçük topluluklar oluşturma, ayrışma ve grup olma, menfaat ilişkisi ve ortak paydada buluşma şeklinde ifade etmişlerdir. Aynı veya yakın düşünceye sahip kişilerin ayrı bir grup oluşturabildikleri, insanların düşünce yapılarının onları birbirlerine yakınlaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Gruplaşma kavramı ile ilgili öğretmenlerin bir başka düşüncesi ise bir topluluk içinden ayrılmak ve farklı bir küçük topluluk oluşturmaktır. Katılımcıların gruplaşma kavramı üzerindeki bir diğer düşüncelerinin menfaat ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmacılar katılımcılara yönelttiği bir diğer soru öğretmenler arasındaki gruplaşma nedenleridir. Katılımcıların öğretmenler arasındaki gruplaşma nedenleri olarak cinsiyet, sendikalar, öğretmenlerin dünya görüşleri, branş farklılığı, okul kültürünün oluşmaması ve ortak öğrenciler şeklinde ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Okullarda görev yapan öğretmenlerin bir takım nedenlerden ötürü kendi aralarında gruplaştıkları yine öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Cinsiyet, farklı sendikalara üyelik durumları, öğretmenlerin hayata bakış açısı, öğretmenler arasındaki branş farklılığı, sağlıklı bir okul kültürünün ve okul ikliminin oluşmaması, aynı öğrencilerin derslerine girme durumları gibi nedenlerden dolayı öğretmenlerin ayrışabildiği, gruplaşabildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu

etkenlerin aynı zamanda öğretmenler arasındaki işbirliğini ve iletişimi zedelediği de ortaya çıkmaktadır.

Eğitim-öğretimde başarıyı yakalamak için öğretmenlerin okullarda ve okul dışı zamanlarda birlik içinde işbirliği içinde olmaları gerektiği bilinmektedir. Öğretmenler sadece okullarda öğrencilere akademik anlamda ders vermekle sorumluluklarının bitmediği ortadadır. Öğretmenler gerek davranışlarıyla, gerekse yaşantılarıyla öğrencilere ve topluma örnek olan bireyler oldukları bilinmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin okullarda gruplaşmaktan ziyade işbirliği içinde olmalarının sadece akademik anlamda değil aynı zamanda öğrencilerin sosyal ve davranışsal anlamda oldukça önem arz ettiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Araştırmacılar katılımcılara öğretmenler arasındaki gruplaşmalarının eğitime etkilerini sormuşlar ve bir takım sonuçlara ulaşmışlardır. Öğretmenler arasındaki gruplaşmaların en başta eğitimi olumsuz yönde etkilediği sonucu araştırma neticesinde ortaya konulmuştur. Öğretmenler arasındaki gruplaşmaların eğitim-öğretimde engellerin ortaya çıkmasına, okul başarısının düşmesine, öğretmenler arasında iletişim problemlerinin meydana gelmesine ve öğretmen ayrışmalarının ortaya çıkmasına neden olduğu sonucu katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Öğretmenler arasındaki gruplaşmaların öğretmenlerde iletişim problemleri oluşturduğu da ortaya konulmuştur.

Öğretmenler arasındaki gruplaşmaların okul iklimine etkisine bakıldığında okul iklimini olumsuz etkilediği, okulda yine öğretmenlerde ve idarecilerde iletişim problemleri yaşandığı, gruplaşmalar yüzünden öğretmenlerde motivasyon eksikliği ortaya çıktığı, okul başarısının ciddi oranda azaldığı ve öğretmenler arasında işbirliği gerçekleşemez hale geldiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler arasındaki ayrışmalar, gruplaşmalar okul iklimini bu şekilde olumsuz etkilediği yapılan araştırma sonucunda ortaya konulmuştur.

Öğretmenler arasındaki gruplaşmaların okul yönetimine etkisine bakıldığında ise, okullarda tarafsızlık ve eşitlik ilkesinin bozulmasına, yönetici ile öğretmen arasında problemler yaşanmasına, okul işleyişinin bozulmasına, okul yönetiminin başarısız olmasına ve okul yöneticilerin de gruplaşmalardan etkilenecekleri kendi aralarında bölünmelerine neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenler arasındaki gruplaşmalarının bir diğer olumsuz sonucu ise öğrenci başarısına olumsuz etkisidir. Öğretmenler arasındaki gruplaşmalar nedeniyle öğrenci başarısının düşeceği, öğrencilerde motivasyon ve performans düşüklüğü yaşanabileceği, öğrencilerin aynı zamanda kendi aralarında da sorunlar yaşayabilecekleri, birlikteliklerinin

bozulabileceği ve öğretmen-öğrenci ilişkilerinin de olumsuz şekilde etkileneceği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Araştırmacılar katılımcılara öğretmenler arasındaki gruplaşmaları azaltmak için yapılması gereken çalışmalarının neler olabileceği sorusunu yönelttiklerine katılımcılar; öğretmenler arasında bir takım sosyal etkinlikler düzenlenmesi gerektiğini, okullarda gerek öğretmenler arasında gerekse yöneticiler arasında iletişim bağının güçlendirilmesi gerektiğini, okul yönetiminin adil ve tarafsız olması gerektiğini, etkili ve sağlıklı bir okul kültürü oluşturulması gerektiğini, öğretmenlerde meslek bilinci oluşturulması gerektiğini ve okullarda disiplinin sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir.

Araştırmacılar öğretmenler arasında güçlü ve sağlıklı bir birlikteliği sağlamak için yapılması gerekenlerle ilgili olarak bir takım sonuçlara ulaşmışlardır. Bunlar; öğretmenlerin birlik içinde çalışmaları sağlanmalı, öğretmenler arasında iletişim güçlendirilmeli, okul içi ve okul dışı zamanlarda sosyal faaliyetler düzenlenmeli, okul yönetimi adil ve bütünleştirici olmalı ve öğretmenlerin özel ve önemli günlerde birbirlerine destek olmaları sağlanmalı şeklindedir. Öğretmenlerin yukarıda belirtilen faaliyetler ve bunlara benzer çalışmalar sayesinde gruplaşmalardan ziyade işbirliği içinde olmaları sağlanabileceği araştırmacılar tarafından ortaya konulmuştur.

Sonuç olarak okullarda öğretmenler arasındaki ilişkilerin eğitim açısından önemli bir etken olduğu düşünüldüğünde, öğretmenler arasındaki ilişkilerin birçok tutum ve davranışın oluşmasında etkili olduğu ve ilişkileri şekillendiren etmenlerin önem taşıdığı ifade edilebilir.

6.2.Öneriler

Bu araştırmada elde edilen bulgulara ve ulaşılan sonuçlara göre hem eğitim uygulayıcılarına hem de bundan sonra bu konu hakkında araştırma yapacak olan araştırmacılara yönelik birtakım önerilerde bulunulmuştur.

6.2.1. Eğitim-Öğretim Uygulayıcılarına Öneriler

1. Okullarda öğretmenler arasında birlikteliği sağlamak için bazı sosyal etkinlikler ve sportif faaliyetler düzenlenebilir. Gerek okul içi zamanlarda gerekse okul dışı zamanlarda kahvaltı günleri, halı saha maçları, altın günü günleri, öğretmenler gününe özel yemek organizasyonları, ramazan aylarında iftar programları, geziler, piknikler gibi birtakım faaliyetlerle öğretmenlerin hem birbirlerini daha iyi tanımaları hem de ortak faaliyetler yapmaları sağlanmalıdır.

2. Okul yöneticileri tarafından öğretmenlere okulun vizyonu ve misyonu doğru bir şekilde aktararak öğretmenlerin okulun amaç ve hedef doğrultusunda ortak hareket etmeleri sağlanmalıdır.

3. Okul yöneticileri okulda yapılacak her türlü faaliyet ve etkinliklere bütün öğretmenlerin katılımını sağlayarak öğretmenlerin birlik ve beraberlik içinde çalışmalarını sağlamalıdır.

4. Okul yöneticileri adil, tarafsız, liyakate uygun, öğretmenler arasında haksızlık ve ayırım yapmadan yöneticilik görevini yerine getirmelidirler.

5. Öğretmenler, sendika üyeliklerinin bazı durumlarda ötekileştirmeye, ayrıştırmaya neden olabildiğini ifade ettiklerinden dolayı, sendika yöneticilerinin sendika çeşitliliğini demokrasinin getirdiği bir zenginlik olarak algılayıp, farklı sendikaların üyelerini ötekileştirmemeleri ve çatışma dili yerine uzlaşma dilini kullanmaları önerilebilir. Bu bağlamda sendikalar öğretmenlerin ekonomik, özgürlük ve özlük gibi temel haklarını koruma ve elde etme mücadelesinde ortak hareket edebilmelidirler.

6. Öğretmenlerin meslektaşlarına güvenmelerinin yine meslektaşlarıyla işbirliği yapmalarına katkısının olduğu sonucuna dayalı olarak öğretmenlerin birbirleriyle işbirliği içerisinde çalışmalarını sağlayabilmek amacıyla okullarda öğretmenlerin birbirlerine olan güvenleri artırılabilir.

7. Öğretmenlerin kendi aralarındaki gruplaşmalarının, ayrışmalarının öğrencilere olumsuz yansıdığı, öğrencilerin öğretmenlerini örnek aldıklarından dolayı öğrencilerin de gruplaşabilecekleri ve bu durumun okullarda disiplin problemleri ortaya çıkarabileceği öğretmenlere anlatılmalıdır.

8. Öğretmenlik mesleğinin toplumda önemli bir meslek olduğu, bu mesleğin toplumu birleştirici bir unsur barındırdığı öğretmenlere anlatılarak onlarda meslek bilinci oluşturulabilir.

9. Başta öğretmenler olmak üzere okullarda görev yapan bütün paydaşların mutlu, verimli ve istekli olacağı bir okul kültürü, okul iklimi ortamı oluşturulmalıdır.

10. Öğretmenler kendi aralarında oluşturdukları iletişim sürecinde karşılıklı yanlış anlaşılmalara sebep olabilecek söz, tutum ve davranışlardan geri durmaları gerekmektedir. Bunun için öğretmenler özellikle duygu ve düşüncelerini dolaylı

anlatmaktan ziyade, doğrudan açık, net ve anlaşılır bir biçimde ifade etmeleri gerektiği tavsiye edilmektedir.

6.2.2.Araştırmacılara Öneriler

1. Bu araştırma Amasya İli Merkez ilçesindeki ilkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerle sınırlıdır. Benzer bir çalışma ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerle de yapılabilir.

2. Bu araştırma nitel araştırma yöntemi kapsamında yapılmıştır. Öğretmenlerin gruplaşma nedenlerini daha kapsamlı bir şekilde ortaya koymak için hem nitel araştırma hem de nicel araştırma yöntemiyle (karma yöntemle) birlikte farklı araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akcan, E., Polat, S. ve Ölçüm, D. (2017). Yönetici ve Öğretmen Görüşlerine Göre Sendikal Faaliyetlerin Okullara Etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1101-1119.
- Akdemir, S. (2006). Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanaklarına Göre Lise Tarih Derslerinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri (2001/2005) [Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akdiş, Ö. ve Karakaş, E. (2018). Bir Sosyal Ağ Olan Hemşehri Derneklerinin Yoksullukla Mücadeledeki Rolü Üzerine Uygulamalı Bir Araştırma: Bilecik Sinoplular Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği. *Ege Coğrafya Dergisi*, 27(1), 21-34.
- Akman Y. (2010). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Şiddet Ve Okul İklimi Algıları Arasındaki İlişki*[Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi].Gazi Üniversitesi.
- Akpınar, R. (2013). İzmir’de Faaliyet Gösteren Hemşehri Derneklerinin Şehir Kimliğine Etkileri. *Balıkesir Üniversitesi SBE Dergisi*, 16(29), 261-275.
- Akyüz, Y. (2013). *Türkiye’de Öğretmenlerin Toplumsal Değişimdeki Etkileri*. Ankara.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Yıldırım, E. ve Bayraktaroğlu, S. (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Adapazarı: Sakarya Kitabevi.
- Argon, T. (2016). Öğretmen Görüşlerine Göre İlkokullarda Yöneticilerin Kayırmacılık Davranışları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(1), 233-250.
- Arıcı, F. (2011). Üniversite Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Algılar Ve Psikolojik İyi Oluş [Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arıman, F. (2007). İlköğretim 7. Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Zorbalık Eğilimleri İle Okul İklimi Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Aslanargun, E. (2007). Okul-Aile İşbirliği ve Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Tarama Çalışması. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (18), 119-135.
- Ayık, A., Savaş, M. ve Çelikel, G. (2014). Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Okul İklimi ve Örgütsel Güven Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(27), 203-220.
- Baker, C.,Wuest, J. ve Stern, P.N. (1992). Methodslurring: thegroundedtheory/ Phenomenologyexample. *Journal of Advanced Nursing*, (17), 1355-1360.
- Baltacı, A. (2018). Nitel Araştırmalarda Örneklem Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231– 274.
- Baysal, Ö. (2006). Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Örgütlenme Tutumları: Uşak Örneği. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Bektaş, M. ve Erdem, R. (2015). Örgütlerde İnfomal İletişim Süreci: Kavramsal Bir Çerçeve. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 17 (1),125-139.
- Berkant, H.G. ve Gül, M. (2017). Sendika Üyesi Öğretmenlerin Sendikalara Yönelik Algıları ve Sendikalardan Beklentileri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 419-442.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (23. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cafoğlu, Z. (1995). Okulların Güçlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1 (4),549-557.
- Celep, C. (2008). *Sınıf Yönetiminde Kuram ve Uygulama*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Conley, S.,Fauske, J. ve Pounder, D.G. (2004). TeacherWorkGroupEffectiveness. *Educational Administration Quarterly*, 40(5), 663-703.
- Connolly, M. ve James, C. (2006). Collaboration forschoolimprovement: A Resourcedependencyandinstitutionalframework of analysis. *Educational Management Administration andLeadership*, 34(1), 69-87.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitativeinquiryandresearchdesign: Choosingamongfive Approaches*(2nd Edition). ThousandOaks: Sage Publications.
- Creswell, J. W. (2002). *Educationalresearch: Planning, conducting, andevaluatingquantitative*. PrenticeHallUpperSaddleRiver, NJ.
- Çalık, T. ve Kurt, T. (2010). Okul İklimi Ölçeğinin Geliştirilmesi (SCS). *Eğitim ve Bilim*, 35(157), 67-180.
- Çaralan, İ. (1993). *Memur ve Memur Sendikaları*. İstanbul: Evrensel Basım Yayın.
- Çelik,V. (2002). *Okul Kültürü ve Yönetimi* (3.Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık Tic. Ltd. Şti.
- Çelik, G. (2011). İlköğretim Okullarında Örgütsel Ayrımcılık ve Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeyine Etkisi [Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çelik, Nihal. (2005). *Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar*. Marmara Üniversitesi.
- Çelik, V. (2012). *Okul Yönetimi ve Kültürü*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çelikten, M. ve Can, N. (2003). Yönetici, Öğretmen ve Veli Gözüyle İdeal Öğretmen. *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(15), 253-267.
- Demir, A. (2008). Ortaöğretim Okullarında Okul İklimi İle Öğretmen Performansları Arasındaki İlişki [Yüksek Lisans Tezi]. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demir, F. (1997). *Sendikalar Hukuku* (4. Baskı). İzmir: Barış Yayınları Fakülteler Kitabevi.

- Demirtaş, Z. (2010). Okul Kültürü İle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki. *Eğitim ve Bilim*, 35(158), 3-13.
- Denzin, N. K. ve Lincoln, Y. S. (2008). *The landscape of qualitative research* (C. 1). Sage.
- DiPaola, M. F., ve Tschannen-Moran, M. (2001). Organizational citizenship behavior in schools and its relationship to school climate. *Journal of School Leadership*, (11), 424-447.
- Dökmen, Ü. (1997). *İletişim Çatışmaları ve Empati*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Ekici, C. (2020). İlkokul Yöneticileri İle Öğretmenler Arasındaki İletişim Durumlarının İncelenmesi. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 3(2), 292-311.
- Ekinci, A. ve Öter, Ö. M. (2010). Finlandiya'da Eğitim Ve Öğretmen Yetiştirme Sistemi (çalışma ziyareti raporu). http://duabpo.dicle.edu.tr/oygem/dosya/Finlandiya_Raporu.pdf (Erişim Tarihi: 22.01.2016)
- Ekinci, K. (2006). Örgütsel İletişim Ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki [Yüksek Lisans Tezi]. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ekşi, F. (2006). Rehber Öğretmenlerin Okul İklimi Algıları İle Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Elmacioğlu, T. (2009). *Başarıda Aile Faktörü*. İstanbul: Yakamoz Yayınları.
- Erdoğan, İ. (1994). *İşletmelerde Davranış*. İstanbul: Beta.
- Eren, E. (2000). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi* (6. Baskı). İstanbul: Beta Yayınları.
- Ergun, T. (2004). *Kamu Yönetimi Kuram/Siyasal/Uygulama*. Ankara: TODAİE.
- Eroğlu, E. (2005). Yöneticilerin Dedikodu ve Söylentiye Yönelik Davranış Biçimlerinin Belirlenmesi. (Arfor Taşıma Hizmetleri A.Ş.'de Bir Uygulama). *Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. (13), 204-218. Alındığı adres: <http://www.sekreteriz.com/index1/images/arastirma/makale/dedikodu.pdf>.
- Eşkin Bacaksız, F. ve Yıldırım, A. (2013). Dedikodu ve Söylenti Tutumu Ölçeği'nin Geliştirilmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 16(1), 36-42.
- Fliet N. (2000). Cultureclub: an investigation of organisational culture. Paper Presented at the Annual Meeting of the Australian Association for Research in Education, Sydney gahlanan,
- Gajda, R. ve Koliba, C. (2007). Evaluating the Imperative of Intraorganizational Collaboration A School Improvement Perspective. *American Journal of Evaluation*, 28(1), 26-44.

- Gay, L., Mills, G., ve Airasian, P. (2006). *Educational research competencies for analysis and applications* (8th ed.). New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Gemici, Y. (2008). Eğitimde Sendika Yönetim İlişkileri [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gökçe, B. (1976). Aile ve Aile Tipleri Üzerine Bir İnceleme. *Hacettepe Sosyal ve Beşeri Dergisi*, 8(1-2), 46-77.
- Gruenert, S. (2005). Correlations of collaborative school cultures with student achievement, *NASSP Bulletin*, 89(645), 43-55.
- Güçlü, N. (2000). Öğretmen Davranışları. *Milli Eğitim Dergisi*, (147), 21–23.
- Gülmez, M. (1995). Anayasa Değişikliği ve Memur Sendikacılığı. *Amme İdaresi Dergisi*, 28(4).
- Healey, K. (2013). Teachers, Networks and social capital. Doctoral dissertation, Northwestern University, Evanston.
- Hernandez, T. J., ve Seem, S. R. (2004). A Safe School Climate: A Systemic Approach and the School Counselor. *Professional School Counseling*, 7(4), 256–62. www.biomedsearch.com/article/safe-18.11.2009
- Hoy, W. K. ve Miskel, C. G. (2010). *Eğitim yönetimi*. (Çev. Ed. S. Turan). Ankara: Nobel.
- Hoy, W. K., Tarter, C. J. ve Hoy, A. W. (2006). Academic optimism of schools: A force for student achievement. *American Educational Research Journal*, 43(3), 425–446.
- İsmail A. (2007). İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörler (Ankara Örneği) [Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karacağoğlu, K. ve Yörük, D. (2012). Çalışanların Nepotizm ve Örgütsel Adalet Algılamaları: Orta Anadolu Bölgesinde Bir Aile İşletmesi Uygulaması. *"İş, Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 14(3), 43–64.
- Karakuş, G. Y. (2007). Meslek Liselerinde Öğrenci ve Öğretmenlerin Toplumsal Cinsiyet Algıları ve Davranışları [Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi, Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı.
- Karasar N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (10. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd.Şti.
- Karpicke, H. ve Murphy M. E. (1996). Productive School Culture: Principals working from the inside, *NASSP Bulletin*, (80), 26-35.
- Kaya, E. (2004). *Kentleşme ve Kentlileşme*. İstanbul: İlke Yayıncılık.
- Kazancı, N. (2010). İlköğretim Okullarındaki Yöneticilerin Liderlik Stilleri İle Öğretmenlerin Örgütsel Adalet Algıları Arasındaki İlişki Düzeyi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi.

- Kıncal, R. Y. (1999). *Ailenin Eğitimsel Fonksiyonları*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- Kirk, J. ve Miller M. L. (1986). *Reliability and validity in qualitative research*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Knackendoffel, A. E. (2005). *Collaborative teaming in the secondary school, Focus on Exceptional Children*, (5), 37.
- Kocaoğlu, M. (1997). *Kolektif Sendika Özgürlüğü ve Faaliyetlerinin Hukuksal Çerçevesi*. Ankara: TÜHGS Yayınları.
- Koç, Y. (1992). *Sendika nedir?* Ankara: Eğitim İş Yayınları.
- Kurtoğlu, A. (2012). *Siyasal Örgütler ve Sivil Toplum Örgütleri Bağlamında Hemşehrilik ve Kollamacılık*. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 67(1), 141-169.
- Küçükahmet, L., Değirmencioğlu, Ç., Er, T., Öksüzoğlu, A.F., Özdemir, İ.E ve Korkmaz, A., (2000). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Lichtman, M. (2013). *Qualitative research in Education: A user's guide*. Sage publications.
- MEB, (2013). *İlköğretim Kurumları Standartları Uygulama Yönergesi*. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/8080_8051.html
- MEB Komisyon Çalışması, (1999). *Öğretmen Yeterlilikleri*, Ankara.
- Mahiroğulları, A. (2011). *Dünya'da ve Türkiye'de Sendikacılık*. Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım.
- Mahiroğulları, A. (2013). *Dünyada ve Türkiye'de Sendikacılık* (2. Baskı). Bursa: Ekin Yayıncılık.
- Mallat, N. (2007). *Exploring consumer adoption of mobile payments—A qualitative study*. *The Journal of Strategic Information Systems*, 16(4), 413-432.
- Mertens, D. M. (2010). *Research and evaluation in education and psychology: Integrating diversity with quantitative, qualitative, and mixed methods*. (3. Baskı). Thousand Oaks: Sage Publications.
- Morrison, E. W. ve Milliken, F. J. (2000). *Organizational silence: A barrier to change and development in a pluralistic world*. *Academy of Management Review*, 25(4), 706-725,
- Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği (2017). Resmi Gazete (Sayı: 30182).
- Ödemiş, H. (2008). *İlköğretim Öğretmenlerinin İş Tatminleri İle Evlilik Uyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özan, M. B., Türkoğlu, A. Z. ve Şener, G. (2012). *Okul Yöneticilerinin Sergiledikleri Demokratik Tutum ve Davranışlarının Öğretmenlerin Motivasyonuna Etkisi*. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20 (1), 275-294.

- Özaydın, M. M. ve Han, E. (2014). Sendika Üyesi Kamu Görevlilerinin "Sendika-Siyaset" İlişkinine Yönelik Yaklaşımları Üzerine Bir Alan Araştırması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(2), 57-73.
- Özçelik D. (1981). *Okullarda Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: ÜSYM-Eğitim Yayınları.
- Özdemir, S., Sezgin, F., Şirin, H., Karip, E. ve Erkan, S. (2010). İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Okul İklimine İlişkin Algılarını Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (389), 213- 224.
- Özden, Y. (1999). *Eğitimde Dönüşüm Eğitimde Yeni Değerler*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Özden, Y. (2002). *Eğitimde Yeni Değerler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Öztürk E. (2008). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Okul Yöneticilerinin Vizyoner Liderlik Özelliklerine Sahip Olmaları ve Okul İklimi Arasındaki İlişki (Edirne İli Örneği) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
- Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. Newbury Park, CA: Sage.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3. Baskı). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Peterson, K. D. ve Deal, T. E. (2002). *The shaping of school culture fieldbook*. San Francisco: Jossey-Bass
- Poroy Arsoy, A. (2008). Kurumsal Şeffaflık ve Muhasebe Standartları. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F.Dergisi*, 10(2), 17-35.
- Putnam, R., ve Borko, H. (1997). Teacher learning: Implications of new views of cognition. In B.J. Biddle, T.L. Good, and I.F. Goodson (Eds.), *The International Handbook of Teachers and Teaching* (pp. 1223–1296). Dordrecht, The Netherlands: Kluwer.
- Saban, A. (2000). *Öğrenme Öğretme Süreci, Yeni Teori ve Yaklaşımlar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Sağır, M. ve Parlak, F. (2018). Okul Yöneticilerinin İletişim Becerileri İle Örgütsel Güven Arasındaki İlişki. *Ekev Akademi Dergisi*, 22 (76),) 180.
- Schoen, L. T. ve Teddie, C. (2008). A new model of culture: A response to call for conceptual clarity, *School Effectiveness and School Improvement*. 19 (2), 129-153.
- Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for Information*, 22(2), 63-75.
- Spreen, O. ve Risser, A. H., (2003). *Assessment of Aphasia*, Oxford University Press, New York.
- Şahlanan F. (1995). *Sendikalar Hukuku*. İstanbul: Yılmaz Ajans Matbaacılık.

- Şimşek, H. ve Yıldırım, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin
- Şişman, M. ve Turan, S. (2004). *Eğitim Ve Okul Yönetimi*. Y. Özden (Ed.), Eğitim Ve Okul Yöneticiliği El Kitabı, 99- 146. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Şişman, M. (2013). *Eğitimde Mükemmellik Anlayışı- Etkili Okullar*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Tableman, B. (2004). School climate and learning. *Best Practice Briefs*, (31), 1-10.
- Taşkıran, A. (2008). Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okul İklimi Algıları İle Mesleki Olgunluk Düzeyleri Arasındaki İlişki [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Taymaz, H. (2007). *Okul Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- TDK (2021). *Türkçe Sözlük*. Ankara:Türk Dili Kurumu Yayınları.
- TDK (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara:TÜHGS Yayınları.
- Tekşen, A. (2003). *Kentleşme Sürecinde Bir Tampon Mekanizma Olarak Hemşehrilik*. Ankara: DPT Yayınları.
- Telman, N. ve Ünsal, P. (2005). *İnsan İlişkilerinde İletişim*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Terzi, A.R.(2005). 9. *Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Tokol, A. (2017). *Endüstri İlişkileri ve Yeni Gelişmeler* (7. Baskı). Bursa:Dora Yayıncılık.
- Topal, Ö.S. (2001) . Okul İkliminin Okulların ÖssBaşarısı İle İlişkisi (Eskişehir İl Merkezi Devlet Liseleri Örneği) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tschannen-Moran, M. (2001). Collaboration and the need for trust. *Journal of Educational Administration*,(39), 308-331.
- Tuncer E. (2007). *Başarıda Aile Faktörü*. İstanbul:Yakamoz Yayınları.
- Uygun, S. (2009). Öğretmen Örgütlenmesinin 100. Yılında Öğretmen Örgütleri ve Çanakkale Muallimler Birliği. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 34 (363), 18-25.
- Uçkan, B.,Kağnıcıoğlu, D. ve Çelik, A. (2013). *Sendikalar* (2. Baskı). Eskişehir:Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Ünsal, P. (2004). Örgütlerde Güven Algısı. *Kişisel Gelişimde Çağdaş Yönelimler Sempozyumu Bil diriler Kitabı*. Ankara Eğitim ve Doktrin Komutanlığı, 225-237.
- Welsh, W. N. (2000). The effects of school climate on school disorder. *The Annals of The American Academy of Political and Social Science*, 567(1), 88-107.

- Yavuz, Y. (2001). Lise Yöneticilerinin ve Öğretmenlerinin Okulda Yerinden Yönetim ve Merkezden Yönetim Yaklaşımlarına İlişkin Görüşlerinin Karar Verme Sürecine Etkileri [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldırım A. (1999). Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi. *Qualitative Research Methods. Ortadoğu Teknik Üniversitesi Eğitim ve Bilim Dergisi*. egitimvebilim.ted.org.tr
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım A. ve Şimşek H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, E. ve Aslan, H. (2013). Öğretmenlerin İş Yerindeki Yalnızlıkları Ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(3), 59-69.
- Yorgun, S. (2007). Sivil Toplum Düzeninde Sendikaların Geleceği. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (53).
- Yörükoğlu, A. (1980). *Çocuk Ruh Sağlığı*. Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları.

İnternet Kaynakları

- <https://nedir.ileilgili.org/grupla%C5%9Fma>
- <https://www.turkcesozlukler.com/grupla%C5%9Fma-nedir-ne-demek>
- <http://balikesir.gov.tr/birliktelik-ruhunu-yakalamak-zorundayiz>
- <https://sozluk.gov.tr>
- <https://kelimeler.gen.tr/medeni-hal-nedir-ne-demek-217750>
- <https://www.memurlar.net/haber/220900/siyasi-partilere-uye-olanlar-devlet-memuru-olamaz-mi.html>
- <https://www.sabah.com.tr/gundem/2018/12/31/devlet-memurlari-siyasi-partilere-uye-olabilir-mi>
- www.tdk.gov.tr
- <https://www.etimolojiturkce.com/kelime/hem%C5%9Fehri>
- <https://www.mymemur.com.tr>
- <https://www.google.com/search?q=grupla%C5%9Fma+kelimesinin+tan%C4%B1m>

<https://www.sosyalbilgiler.org/okul-kulturu-ve-iklimin-olusturulmasi/#>

<https://www.posta.com.tr/kadin-ogretmenlerin-kavgasi-faciayla-bitti-259461>

<https://www.ensonhaber.com/ic-haber/antalyada-kadin-ogretmenlerin-suriyeli-kavgasi-2017-01-27>

http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/20161748_MYLLY_EYYTYM_BAKA_NLIYI_ORTAYYRETYM_KURUMLARI_YNETMELYYY.pdf

EKLER

Ek 1. Etik Kurul İzni

T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
Bilim Etik Kurulu
Sosyal Bilimler Etik Kurulu

Sayı : E-30640013-108.01-
Konu : Etik Kurul İzin Belgesi

REKTÖRLÜK MAKAMINA
Sayın Doç.Dr. Adem BAYAR
Öğretim Üyesi

İlgi : 15.12.2020 tarihli ve 27020 sayılı yazı.

"Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Gruplaşmalarının Okul Yönetim Sürecine Getirdiği Yansımalar" adlı tez araştırmanız Sosyal Bilimler Etik Kurulu tarafından bilimsel araştırma etiği yönünden incelendi ve değerlendirildi. Konu ile ilgili kurul görüşü ektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Doç.Dr. Songül KEÇECİ KURT
Etik Kurul Başkanı

Ek:

- 1- Adem bayar 2 değerlendirme (1 sayfa)
- 2- Adem Bayar Başvuru 2 (11 sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BE6E3Y5M0 Pin Kodu :40491

https://ebys.amasya.edu.tr/en/Vision/Validatiz_Doc.aspx?V=BE6E3Y5M0

Adres: Akbilek Mah. Muhsin Yazıcıoğlu Cnd. No:7 Merkez/Amasya
Telefon:2600060 Faks:2600059
e-Posta:genelsekretorluk@amasya.edu.tr Web:http://www.amasya.edu.tr/dari/etik-kurul/bilim-etik-
kurulu.aspx
Kep Adresi:amasyauniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Songül KEÇECİ KURT
Uyvan: Etik Kurul Başkanı

Tel No: 1

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır

	AMASYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ETİK KURUL DEĞERLENDİRME FORMU
---	---

Ek-1

Araştırmanın Başlığı : "Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Gruplaşmalarının Okul Yönetim Sürecine Getirdiği Yansımalar"	
Başvuru Formunun Etik Kurula geldiği tarih	15.12.2020
Başvuru Formunun Etik Kurulda incelendiği tarih	25.12.2020
Karar tarihi	25.12.2020

SONUÇ

1.	☒ Kabul
2.	☐ Düzeltme gereklidir: Etik sorun olabilecek sorular/maddeler, süreçler ya da unsurlar bulunmaktadır. Açıklama:
3.	☐ Red Gerekçe, Görüş, Tavsiye ve Açıklamalar:

Başvuru dosyasının incelenmesinde hazır bulunan ve araştırmayla doğrudan veya dolaylı olarak ilişkisi bulunmayan Etik Kurul başkan ve üyelerinin ad,soyad ve imzaları.

(Başkan)
Doç. Dr. Songül KEÇECİ KURT

(Üye)
Doç. Dr. Kemal BAYTEMİR

(Üye-Bşk Yardımcısı)
Dr. Öğr. Üyesi Burcu
KARASAR

(Üye)
Dr. Öğr. Üyesi Kürşat EFE

(Üye)
Dr. Öğr. Üyesi Davut
AĞBAL

Ek 2.Araştırma İzni Onayı

T.C.
AMASYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-47613789-44-37113202
Konu : Anket ve Mülakat İzni Hk.

17.11.2021

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : a) Amasya Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın 08/11/2021 tarih ve E-47526769-302.08.01-41544 sayılı yazısı.
b) Valilik Makamı'nın 15.11.2021 tarih ve E-47613789-44-36942694 sayılı Onayı.

İlgi yazı (a) ile; Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı 198001027 numaralı öğrencisi Arif ZENGİN tarafından uygulanması planlanan "*Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Gruplaşmalarının Okul Yönetim Sisteminde Getirdiği Yansımalar*" konulu tez çalışması kapsamında Doç. Dr. Adem BAYAR danışmanlığında, Müdürlüğümüze bağlı Merkez ilçede bulunan İlyas İlk-Ortaokulu, Serdar Zeren İlkokulu, Tuğgeneral Hikmet Akıncı İlk-Ortaokulu, YHKB Zeynep Hatun Anaokulu, Doğantepe Şehit Kağan Kılıç İlk-Ortaokulu ile Türk Telekom İmam Hatip Ortaokulu'nda görev yapan yönetici ve öğretmenlere 01/03/2021-18/06/2021 tarihleri arasında, belirtilen anketi uygulayabilmek ve mülakat gerçekleştirebilmek için talep edilen iznin verildiğine dair ilgi (b) Onay gönderilmişti.

Bu kapsamda; ilgi (a) üst yazında belirtilen anket ve mülakat uygulama tarihlerinin, Amasya Üniversitesi iç yazışma evraklarında 10/11/2021 - 15/12/2021 tarihleri arasında olduğu tespit edilmiş olup, adı geçen öğrenci ve danışmanın 10/11/2021 - 15/12/2021 tarihleri arasında belirtilen okullarda anket ve mülakat uygulamasında herhangi bir sakınca yoktur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

Ömer COŞKUN
İl Millî Eğitim Müdürü V.

Ek: Onay ve Ekleri (18 Sayfa)

Dağıtım:

- Amasya Üniversitesi Rektörlüğüne
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)
- İlyas İlk-Ortaokulu Müdürlüğüne
- Serdar Zeren İlkokulu Müdürlüğüne
- Tuğgeneral Hikmet Akıncı İlk-Ortaokulu Müdürlüğüne

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres : Hızırpaşa Mah. İstasyon Cad. No: 72 Merkez/AMASYA Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: Ahmet D.DURMUŞ Unvan : Memur
Telefon No : (0358) 212 29 93/2041 İnternet Adresi: Faks: (0358) 218 50 00
E-Posta: arge05@meb.gov.tr Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden fb48-de36-3f24-be13-98f8 kodu ile teyit edilebilir.

-YHKB Zeynep Hatun Anaokulu Müdürlüğüne
-Doğantepe Şehit Kağan Kılıç İlk-Ortaokulu Müdürlüğüne
-Türk Telekom Anadolu İmam Hatip Lisesi Müdürlüğüne
(Ortaokul)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Hızırpaşa Mah. İstasyon Cad. No: 72 Merkez/AMASYA

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : (0358) 212 29 93/2041

E-Posta: arge05@meb.gov.tr

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Ahmet D.DURMUŞ

Unvan : Memur

İnternet Adresi: Faks: (0358) 218 50 :

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden fb48-de36-3f24-be13-98f8 kodu ile teyit edilebilir.

OKULLARDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN GRUPLAŞMALARININ OKUL YÖNETİM SÜRECİNE GETİRDİĞİ YANSIMALAR

Bu çalışmanın amacı okullarda görev yapan öğretmenlerin arasında oluşan gruplaşmaların okul yönetimine, okul başarısına, öğrencilerin kendi aralarındaki ilişkilerine ve öğretmenlere karşı getirdiği olumsuz yansımaları ortaya çıkarmak ve bu yansımalara çözüm üretmektir. Görüşme esnasında herhangi bir kişisel soru (isim, okul ismi, vb.) sorulmayacak olup görüşme esnasında ses kaydı yapılacaktır. İsimlerin yerine kod isimleri kullanılacak ve sizi tanımlamayacaktır. Elde edilen veriler sadece bilimsel amaç çerçevesinde kullanılacaktır. Çalışmaya katılmayı kabul ettiğiniz ve sorulara içtenlikle cevap verdiğiniz için teşekkür ederim.

Arif ZENGİN

Amasya Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sınıf Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi

Kişisel Bilgiler

Bu bölümde kişisel bilgileriniz yer almaktadır. Lütfen hiçbir soruyu yanıtsız bırakmayınız.

1.Cinsiyet : Erkek () Kadın ()

2.Mesleki Kıdem : 0-5 yıl () 6-10 yıl () 11-15 yıl () 16-20 yıl () 21-25 yıl () 26 yıl ve üzeri ()

3.Eğitim Seviyesi : Ön lisans () Lisans () Yüksek lisans () Doktora ()

4.Branş :

5.Yaş :

Görüşme Soruları

1. Gruplaşma nedir?
2. Gruplaşma deyince aklınıza ne geliyor?
3. Gruplaşma kelimesinin yerine hangi kelimeleri kullanırsınız?
4. Öğretmenler arasında ilişkiler nasıl olmalıdır?
5. Öğretmenler arasında yaşanan gruplaşmalar neler olabilir?

6. Öğretmenler arasındaki gruplaşmaların nedenleri nelerdir?
7. Hangi öğretmenlerle daha yakın arkadaşlık kuruyorsunuz? Neden?
8. Size göre aynı sendikaya üye olmak ne anlama gelmektedir?
9. Öğretmenlerin cinsiyet, medeni durum, aile kavramı, hemşeri, siyasi görüş, branş farklılığı gibi durumlar gruplaşmaları nasıl etkilemektedir?
10. Gruplaşmanın etkileri nelerdir?
11. Gruplaşmanın okul iklimine etkisi nedir?
12. Gruplaşmanın okul yönetime etkisi nedir?
13. Gruplaşmanın öğrenci başarısına etkisi nedir?
14. Gruplaşma sizi ve diğer öğretmenleri nasıl etkilemektedir?
15. Gruplaşmaların olumsuz etkilerini azaltmak için neler yapılabilir?
16. Öğretmenler arasında yaşanan gruplaşmaları önlemek için neler yapılabilir?
17. Öğretmenler arasında birlikteliği sağlamak için ne gibi çalışmalar tavsiye edersiniz?
18. Tüm bunlara eklemek istediğiniz başka düşünceler var mı?

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı :

Doğum Yeri :Merkez

Doğum Tarihi :

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi : On Dokuz Mayıs Üniversitesi Amasya Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi : Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans(Devam Ediyor)

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

BİLİMSEL FAALİYETLERİ

a) Yayınlar (-SCI -Diğer):

- Öğrencilerin Okuduğunu Doğru Anlayamama Nedenlerine İlişkin Eğitimcilerin Görüşleri, *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi (SSRJ)*, Cilt.9; Sayı.4; 2020; 319-328.
- Öğretmenlik Mesleğinin İtibarının Zaman İçerisindeki Değişimine Yönelik Eğitimcilerin Görüşleri, *Academic Social Resources Journal (ASRJ)*, Cilt.5; Sayı.19; 2020; 646-657 e-ISSN:2636-7637.
- Okul Yöneticileri İle Öğretmenler Arasında Meydana Gelen İletişim Problemlerinin Eğitime Yansıması, *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, Cilt.5; Sayı.2; 2021; 263-278. e-ISSN:2636-7866

b) Bildiriler (-Uluslararası –Ulusal):

c) Katıldığı Projeler:

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurumlar ve Yıl : MEB/Sınıf Öğretmenliği - 2009/....(Devam Ediyor)

İLETİŞİM

E-posta Adresi :

Telefon :

Adres: Hacılar Meydanı Mahallesi, Dudayev Sokak, Seçkin Apartmanı No:7 Daire:1,
Merkez/AMASYA

